

Nitriansky samosprávny kraj

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre

Kalendár výročí

**osobností a udalostí
okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce
na rok 2017**

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre

KALENDÁR VÝROČÍ

osobností a udalostí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce na rok 2017

Nitra 2016

OBSAH

Úvod	4
Menný register	5
Miestny register	8
I. Osobnosti	11
II. Udalosti	83

Ú V O D

Vážení čitatelia,

Kalendár výročí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce na rok 2017, ktorý Vám predkladáme, je výberovým súpisom nežijúcich osobností životom a dielom spätých s týmito okresmi. Nájdete v ňom mená a priezviská významných vedcov, umelcov, lekárov, pedagogických a kultúrnych pracovníkov, národných dejateľov a cirkevných predstaviteľov jubilujúcich v tomto roku. Jeho súčasťou sú aj výročia udalostí, ktoré sa udiali v spomínaných okresoch.

Heslá osobností obsahujú priezvisko a meno, dátum a miesto narodenia, úmrtia, stručnú charakteristiku osobnosti, základné životopisné údaje vo vzťahu k regiónu a výročie. Pri nejednotnosti prameňov o dátach narodenia alebo úmrtia sme použili údaje uvádzané v Slovenskom biografickom slovníku zv. I-VI (1986-1994). Heslá udalostí obsahujú dátum, ich stručnú charakteristiku a výročie. U oboch typov hesiel sú uvedené literárne pramene, umožňujúce používateľovi získať podrobnejšie informácie o osobnosti alebo udalosti, ktorá ho zaujíma.

Záznamy o osobnostiach sú uvádzané chronologicky podľa mesiacov a dní, udalosti sú radené chronologicky podľa rokov.

Pri spracovaní tohto súpisu bola použitá elektronická databáza regionálnych osobností a udalostí a ďalšie kartotéky bibliograficko-informačného oddelenia Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre, fond regionálnej literatúry a všeobecné i špecializované encyklopedické diela. Prehľad o nich poskytuje bibliografia použitej literatúry, ktorá je súčasťou tohto kalendára. Všetky v nej uvedené informačné pramene sú záujemcom k dispozícii na bibliograficko-informačnom oddelení.

Pre ľahšiu orientáciu je kalendár doplnený menným a miestnym registrom. V registroch sa uvádzajú čísla záznamov o príslušnej osobnosti a údaje o miestach, ktoré sa vzťahujú k jej životu.

Materiál je určený kultúrno-osvetovým pracovníkom, pedagógom, študentom a všetkým tým, ktorí sa zaujímajú o dejiny okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce.

Zostavovateľka

MENNÝ REGISTER

(číslo uvedené pri mene znamená číslo záznamu)

ADAMIS, Koloman	2	ERDŐDI, Ladislav Adam	155
ANDRÁŠI, Anton	179	ESTERHÁZY, Ján	55
ANDRÁŠIK, Alojz	193	ESTERHÁZY, Mikuláš	72
ARATOR (Szántó), Štefan	108	FAHRMANN, František	208
ARNOLD, Valentín	10	FEKETEHAZY, Ján	89
BÁBIK, Jozef	126	FERÉNYI, Juraj	153
BAJAN, Anton	187	FOJTÍK, Juraj	4
BAKALA, Jozef	230	FORBÁTH, Imrich	90
BARÁTH, Ján	35	FORMÁNEK, Rudolf	85
BARTAKOVIČ (Bartakovics), Jozef	59	FRANCISCI, Ludovít	158
BARTAKOVIČ, Vojtech	73	FUCHS, Xaver František	107
BARTFAY, Tibor	88	FUNCZIK, Emil	192
BARTOŇ, Jozef	76	FUSKOVA, Gabriela	61
BARTOSIEWICZ, Dominik	77	GAZDÍK, Jozef Metod	86
BAŤO, Jozef	159	GÁBOROVÁ, Adela	117
BAUER, Ladislav	39	GÁBRIŠ, Július	197
BEDNÁRIK, Jozef	154	GÁLL, Markus	138
BENKOVIČ, Augustín	180	GLOCK-GALÁNTHAY, Teodor	184
BERTÓK, Imre	144	GODIN, Imrich	120
BÉDER, Ján	70	GONTKO, Miloš	169
BÉLIK, Jozef	53	GRAGGER, Róbert	189
BIELIK, Ernest	102	GREGUŠ, Michal	26
BOBOK, Jozef	58	GREGUŠKA, Štefan	3
BOKROŠ, Koloman	132	GREŠŠO, Ludovít	32
BOLEČEK, Michal	176	GUSTINI (Gusztinyi), Ján	203
BORGULA, Michal	17	HEVESSYOVÁ, Šarlota	20
BOTKA, Teodor	111	HLBINA, Pavol Gašparovič	174
BRAUNER, Ivan	78	HOLKA, Karol	46
BUČEK, Matej	74	HORECKÝ, Anton	188
BYSTRÍK, svätý	156	HRAŠKA, Michal	121
CONLEGNER, Karol	171	HUSZÁR, Štefan	182
CSIZMADIA, Sándor	186	CHRENÓCI-NAGY, Jozef	34
ČEPČEKOVÁ, Elena	6	JANICS, Kálmán (Koloman)	229
ČERENEI (Cserenyey), Štefan Anton	135	JAVOR, Pavol	75
ČERVENÁK, Andrej	91	JÁNOKY-MADOCŠÁNYI, Július	123
ČULÍK, Matej	110	JEDLIČKA, Karol	177
DALLOŠ, Štefan	66	JESENSKÝ, Jozef	152
DAMBORSKÝ, Ján	104	JOHANIDESOVÁ, Oľga	79
DEDEK-CRESCENS, Ludovít	103	JUHARI, Karol	140
DÉRI, Aladár	215	KABRHEL, František	178
DLHOVSKÝ, Jozef	48	KAČÍROVÁ, Anna	63
DOBROTINA, Štefan	130	KAISER, Gabriel	22
DOBROVODSKÝ, Ján	116	KALIX, Vojtech	41
DROZD, Štefan	223	KARAKOZ, Andrej	11
DUBAY, Dezider Anton	221	KASALA, Ján	220
DURGUT, Jozef Alojz	194	KASZÁS, Attila	64
DUŠEK, Bohumil	62	KÁKOŠ, Ján	131
DZIAN, Ján	228	KENDRAI (Kendray), Gabriel	19
ĎURČANSKÝ, Demeter	51	KESZELI, Anton	241
ĎURIŠ, Ludovít	125	KIČKA (Kicska), Emil	201
EGRI, Anton	69	KIRKAI, Ludovít Ondrej	14
EISELLE, Ludovít	68	KIŠ, Milan	52
ENGLISCHOVÁ, Gabriela	199	KLAUS, Alojz	205
ENHOFF, Štefan	13	KLÚČOVSKÝ, Štefan	232
ERDÉLYI, Július Ladislav	134	KNAPO, Alexander	150

KOČNEROVÁ, Mária	185	PÁSZTOR, Ján	24
KOMPÁNEK, Jozef	29	PÁZMÁŇ, Peter	60
KONKOLY-THEGE, Július	211	PÉTERHÁZY, János	96
KONŠTANTÍN - CYRIL	233	PIVOLUSKOVÁ, Terézia	207
KOVÁCS, Alajos	240	POCKODY, Alexander	36
KOVÁČ, Ján	71	POLÓNYI, Viliam	195
KÖRVER (Cörver), Alexej	95	PONGRÁC, Karol	146
KÓŇA, Imrich	114	POSPIŠ (Poszpis), Jozef	162
KRÁL, Janko	81	POZDIŠOVSKÝ, Štefan	147
KRAUS, Jakub	8	RABČEK, Andrej	166
KRČMÉRY, Štefan	226	RAKOVSKÝ, Tibor	202
KRIŽAN, Martin	206	RÉSŐ, Zoltán E.	129
KRIŽANOVÁ-BRINDZOVÁ, Helena	9	RIBOTICKÝ, Leonard	234
KROŠLÁKOVÁ, Ema	40	RIPPA, Blažej Konštantín	27
KÚTNY, Jozef	191	ROHOŽNÍK-MOŠOVSKÝ, Zachariáš	87
LAČNÝ, Daniel Ľudovít	222	RONCHETTI, Jozef	237
LASZKY, Vojtech	94	ROSENBERG, Eugen	47
LENCI, Dušan	160	ROSINSKÝ, Jozef	209
LIEB, Ignác	216	ROŠKOVÁNYI, Augustín	212
LITOBORSKÝ, Bohumil	164	RUDNAY, Béla	161
LÓSY, Gejza	238	RUTHOVÁ, Eva	190
LŐWY, Anton	225	SALVA, Tadeáš	175
MACUDZIŇSKA-HALMOŠOVÁ, Silvia	124	SAMASSA, Jozef	139
MACHÁČEK, Pavol	65	SAUBEREROVÁ-NITRAYOVÁ, Alica	97
MAJOR, Štefan	219	SEČÉNI (Szécsényi), Juraj	236
MALATINEC, Emil	49	SCHEER, Michal Maximilián	7
MALÝ, Vincent	149	SCHEIMER, Emil	30
MANDELÍK, Štefan	98	SCHENK, Samuel Leopold	136
MARCIŇOVÁ-Hetminská, Zuzana	109	SIDOR, Viktor	1
MARKOVIČ, Karol	12	SIKA, Pavol	224
MARTINEC, Alojz	141	SÖRÉNI (Szörényi, Svoreň), Ladislav	196
MARTVOŇOVÁ-HORNUNGOVÁ, Anna	163	SPIŠÁK, Karol	56
MASARYK, Tomáš Garrigue	151	STANČEK, Jozef	99
MASSÁNYI, Edmund	16	STANÍK, Peter	118
MATUŠINEC, Vojtech	44	STRAUSS, Pavol	145
MAUKSCH (Maukš, Mauchs), Michal	204	STRUHÁR, Alojz	84
MELICHER, Jozef	198	SVÁTOKRÍŽNY, Peter	105
MÉREY, Ľudovít	57	SVITAČ, Jozef	213
MÉSZÁROS, Jozef Elemír	133	SZAKÁLL, František	37
MÉSZAROŠ (Mésároš), Ondrej	218	ŠAFÁR, Ignác	18
MIHALOVIČ, Eduard	128	ŠIMKO, Ján Vojtech	148
MIKŠÍK, Imrich	165	ŠMIGURA, Ernest	122
MIŠKÓCI, Matej	183	ŠTĚTKA, Bohumil	106
MOYSES, Štefan	181	ŠTIBRANÝ, Vojtech	25
MURÁNI-NEŽATICKÝ, Jozef	54	TAKÁCS (Takáts), Viliam	21
NEJEDLÝ, Jozef	42	TAKÁČ, Pavol	170
NEMČÉNI (Nemcsény), Adolf	45	TISO, Jozef	168
NESSELMAN, Ladislav	115	TOMASCHEK, Ján	43
NEUGEBAUER, Ferdinand	157	TÓT, Ján	112
NEUGEBAUER, Jozef	119	TÓTH, Viliam	92
NEUGEBAUEROVÁ, Anna	100	TURZO, Ondrej	214
NÉCSEY, Eduard	33	TYRŠEL, Dušan	80
NÉČEI (Nécsey), Jozef	143	UNGVÁRY, František	93
NÉČEI (Nécsey), Štefan	67	VALACH, Vladimír	83
NYULASSY, Ľudovít	113	VALAŠŤAN-DOLINSKÝ, Ján	38
ONÓDI, Ján	200	VALENT, Štefan	217
PALKA, Tibor	23	VÁRADY (de Dicske), Alexius	101
PARTOS, Alexander	172	VERESMARTY, Michal	235
PAULIK, Ondrej	50	VODRÁŽKA, Jozef	167

VOJTEK, Jozef	5
VONTORČÍK, Jozef	15
WINDISCH, Leopold	28
ZÁBORSKÝ, Viliam	31
ZÁTURECKÝ, Peter	127
ZANITIUS (Zanický, Zanicius), Ján	142
ZELENÁK, Ján	231
ZELLER (Czeller), Ľudovít	239
ZEMANOVIČ, Štefan	137
ZOBEL, Leo	82
ZONGOR, Žigmund	227
ZVON, Peter	173
ŽÁK, Ľudovít	210

MIESTNY REGISTER

(číslo uvedené pri mieste znamená číslo záznamu, resp. záznamov)

Alekšince	61	Galanta	72
Banská Bystrica	19,160	Gorizia	112
Banská Štiavnica	167	Graz	142
Báb	36,126	Grosshöflein	72
Bánovce nad Bebravou	209	Heřmanův Městec	205
Beckov	68	Hlohovec	77,225,234,237
Beladice	152	Hodonín	151
Belehrad	44	Hodruša	30
Beluša	214	Holíč	65
Berlín	120,189	Hontianske Nemce	75
Békéšcaba	38	Horná Krupá	141
Bobot	174	Horné Lefantovce	73,112,220
Bojnice	71	Horné Obdokovce	66,201
Böhönye	90	Horné Saliby	4
Branč	20,219	Horné Vestenice	220
Bratislava	6,9,16,18,22,26,27,31,32,36, 39,44,49,52,56,60,63,70,78,79,82,83,88,93,99, 102,105,110,114,115,117,120,121,122,124,125, 126,131,137,141,144,147,148,149,154,155,163, 165,168,173,175,177,185, 187,190,191,192, 195,196,197,198,199,202,207,213,219,221,227, 228,229,231,232,235,236,240	Hostie	30,254
Brekov	117	Host'ová	245
Brno	7,28,35,39,47,124	Hradište	29,204
Brugg	43	Hrušovany nad Jevišovkou	28
Budapešť	2,35,41,57,64,82,84,88,89,90, 93,101,103,113,123,132,133,140,146,161,171, 172,182,184,186,189,192,208,211,215	Chrudim	173
Budapešť-Pešť	28,34,48,53,76,95,119,139, 156,171,186	Innsbruck	68
Budín	101	Istanbul	86
Buková	69	Ivanka pri Nitre	92,274
Bytča	168	Jablonica	69
Cabaj	105	Jarok	3
Cabaj-Čápor	23,40,146	Jedľové Kostol'any	30,39,126,257
Carea	95	Jeleneč (Ghymes)	20,78,132,148
Cegléd	235	Jelšava	229
Cluj	2,120	Jelšovce	35
Čierne Kľačany	141,149	Kamenín	144
Debrecín	120,171	Kapince	269
Deutenhoffen	146	Karlsruhe	43
Devecser	108	Katovice	175
Dežerice	53	Kecskemét	235
Diakovce	243	Kladanj	142
Dimaro	191	Klasov	122
Dobrá Voda u Hořic	62	Klášt'or pod Znievom	108
Dolná Crivina	169	Kňažice	148
Dolná Krupá	141	Kolačno	228
Dolná Ždaňa	6	Komárno	64,109,144,172,199,229
Dolné Lefantovce	73	Komjatice	46,116
Dolný Ohaj	122	Kopčany	104
Dražovce	135,188,231	Kostoľany pod Tribečom	6
Dubník	200	Košice	19,59,60,63,118,120,179
Dvorníky pri Hlohovci	176	Kovarce	135
Dyčka	256	Kráľová nad Váhom	229
Eger	19,73,107,139	Križovany nad Dudváhom	165
		Krupina	195
		Kyjev	11
		Lány	151
		Lefantovce	73
		Leštiny	224
		Levice	25,139,147
		Levoča	98
		Liesek	74
		Lipisko	182

Liptovský Mikuláš	81,145,147	Oradea	60,180
Londýn	47,90	Orávka	15
Ludanice	9	Oslany	33,128,143,177
Lukáčovce	70,121	Ostratice	29
Lužianky	149	Ostrihom	96,103,139,192,194
Lúčky (Ružomberok)	175	Palárikovo	210
Malacky	221	Papradno	150
Malé Chyndice	219	Paríž	67,120,146,189,208
Malé Vozokany	111	Parndorf	107
Malý Báb-Báb	126	Pápa	96
Malý Cetín	166	Pezinok	126,226
Marcelová	40	Piešťany	13,68,241
Martin	38,81	Plešany (Szentes)	240
Martin nad Žitavou	251	Plzeň	213
Melek	255	Podhorany-Sokolníky	59,158
Michal nad Žitavou	12	Podunajské Biskupice	187
Miláno	120	Podvažie-Považská Bystrica	50
Mlyňany	270	Pohranice	20,58,123,165
Mníchov	16,41,67,146,208	Poľný Berinčok	17
Močenok	24,58,68,107,147,191,203	Poľný Kesov	170,220
Modra	84,114,137,222	Popudinské Močidlany	98
Mohelnice-Mírov	55	Porostov	1
Mojmírovce	37,124,136,192,194,235	Považany-Mošovce	87
Mošovce	183,226	Považská Bystrica	7,166
Nagykőrös	235	Praha	16,22,24,31,44,47,83,88, 90,106,115,124,129,132,145,150,164,173, 174,228
Neded	240	Prešov	63,118
Nemčiňany	246	Prievidza	24,99,128
Neverice	167,171	Prievidza-Hradec	223
Nevidzany	110,219	Pruské	3, 42
Nežatice-Malé Ripňany	54	Pusté Úľany	25
Nitra	1,2,3,4,7,8,9,10,11,13,14,15, 16,18,20,22,23,24,25,27,29,32,33,34,35,37,38, 40,41,42,43,44,45,46,49,50,51,52,54,56,57,58, 59,61,62,63,66,67,68,70,71,75,77,78,80,82,85, 86,87,88,89,90,91,93,94,95,97,100,103,104, 105,106,107,108,109,110,112,113,116,117,118, 119,121,122,123,125,126,128,130,131,132,133, 135,139,140,142,143,145,146,147,148,149,150, 153,154,155,156,157,158,160,161,163,164,165, 168,170,172,174,175,176,177,178,179,182,183, 185,190,192,195,196,198,200,203,205,208,209, 212,213,214,217,218,220,222,223,224,225,226, 227,228,230,232,235,237,238,260,261,262,263, 266,267,271,272,276,277,278,279,280,283, 284-293	Rím	108,120,133,142,146,191, 196,208,233
Nitra-Dražovce	231	Rohožník	221
Nitra-Horné Krškany	17,69	Rožňava	179
Nitra-Chrenová	35	Rumanová	179
Nitra-Ivanka	114	Seceani	92
Nitrianske Hrnčiarovce	20,77	Sedliacka Dubová	230
Norinberg	41	Seged	45
Nová Ves nad Žitavou	71,207	Selice	129
Nové Mesto nad Váhom	36,204,232	Senec	96
Nové Sady	98	Senica	80,161
Nové Vozokany	111	Senica-Sotiná	146
Nové Zámky	49,60,72,76,109,129,171,210	Senné	212
Obyce	137,159,253	Sereď	43,96
Olomouc	108	Schwanberg	136
Ondrejovce	111	Sklené Teplice	157
Opatovce nad Žitavou	48	Skýcov	30
		Sládkovičovo	35
		Slovenská Ľupča	58
		Sľažany-Horné Sľažany	201,204
		Smolenice-Lošonec	25
		Sofia	44
		Solčany	176
		Solún-Thessaloniké	233

Spišská Kapitula	53	Zeleneč	154
Spišské Podhradie	53	Zemianske Sady	176
Stuttgart	41,120	Zlaté Moravce	12,22,23,25,30,39,45,71,81, 83,102,110,115,127,139,141,149,169,173,189, 190,197,202,207,211,221,226
Svätoplukovo	97,273	Zlatno	152,258
Svätoplukovo-Šalgov	125	Zohor	76,84
Svätý Kríž nad Hronom	181	Zubrohlava	203
Szécsény	236	Zürich	43,89
Šaľa	19,21,60,64,65,72,73,76, 79,84,89,96,108,129,138,142,144,162,194, 198,215,228,234,235,236,239,241,242,264, 268,275,281,294	Zvolen	32,160,195
Šaľa-Veča	184	Žiar nad Hronom	14
Šarišský Štiavnik	91	Žihárec	53,64,134
Šoporňa	178	Žikava	221
Špačince	227	Žilina	39,49,51,159
Štitáre	20	Žitavany	169
Štúrovo	144	Žitavce	247
Štvrtok	159		
Šurany	12,112,172		
Šurianky	206		
Tekovské Nemce	83,204		
Telince	252		
Teplice	90		
Tesárske Mlyňany	181,197		
Tešedíkovo	248		
Topoľčany	135,208		
Topoľčianky	22,30,47,48,99,102,151, 167,265		
Trenčianska Teplá	153		
Trenčín	36,128,147,164,196,229		
Trnava	10,19,42,48,60,72,76,89, 96,139,147,148,160,171,191,196,197,208, 216,234		
Trnovec nad Váhom	27,162,199,241		
Turnianske Podhradie	95		
Varín	188,218		
Varšava	175		
Velčice	63,244		
Veľké Chlievany	135		
Veľké Janíkovce	166		
Veľké Kršteňany	174		
Veľké Vozokany	187,259		
Veľké Zálužie	23,30,55,193,206,216, 282		
Veresmart	235		
Veselé	181		
Veselé nad Váhom	85		
Viedeň	8,16,19,28,29,34,58,72,76, 87,89,94,96,101,108,120,123,128,132,136,139, 145,158,168,171,172,179,182,215,235		
Vinodol	18		
Vlčany	186		
Voderady	19		
Vráble	5,12,31,46,67,74,101,120, 143,210,219		
Výčapy	249		
Výčapy-Opatovce	133,180		
Zalavár	134		
Záhreb	142		
Zbehy	26		

I. OSOBNOSTI

JANUÁR

1.

SIDOR, Viktor - 10. výročie úmrtia

20. október 1926 Porostov - 1. január 2007 Nitra

Vysokoškolský učiteľ, fyziológ. Od roku 1952 pôsobil na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, viacnásobný dekan Agronomickej fakulty a prorektor. Venoval sa najmä chovu ošípaných. Napísal viac ako 400 pôvodných vedeckých a odborných prác, množstvo popularizačných článkov, stanovísk a odborných posudkov. Autor a spoluautor 26 knižných publikácií, vysokoškolských učebníc a skrípt.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 5.: R-Š. - Bratislava: Veda, 1981. - S. 230.

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 224.

Za profesorom Viktorom Sidorom / Emil Vontorčík. In: Nitra. - Roč. 32, č. 9 (2007), s. 38.

2.

ADAMIS, Koloman - 135. výročie narodenia
50. výročie úmrtia

2. január 1882 Nitra - 13. júl 1967 Nitra

Publicista, právnik. Študoval na gymnáziu v Nitre, právo na univerzitách v Budapešti a Cluji. V Nitre pôsobil ako advokát. Bol stálym spolupracovníkom novín Nyitra Lapok a drobnými beletristickými útvarmi prispieval do viacerých novín na Slovensku i do budapeštianskych časopisov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 31.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 167.

3.

GREGUŠKA, Štefan - 160. výročie úmrtia

18. august 1785 Pruské - 3. január 1857 Nitra

Cirkevný hodnostár, národný buditeľ, mecén. Tajomník biskupskej kancelárie v Nitre, v roku 1817 správca fary v Jarku, 1819 nitriansky kanonik, 1822 opát, 1847 veľprepošt Nitrianskej kapituly, 1854 titulárny dulcinský biskup. Patril k iniciátorom a finančným podporovateľom vybudovania stoličnej nemocnice v Nitre. Zaslúžil sa o slovenské národné prebudenie v Nitre a na okolí.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 418.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 224.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 48-49.

4.

FOJTÍK, Juraj - 35. výročie úmrtia

15. apríl 1925 Horné Saliby - 3. (9.) január 1982 Nitra

Historik, archivár, publicista. Od roku 1961 pracovník Štátneho oblastného archívu v Nitre. Zaoberal sa regionálnymi a hospodárskymi dejinami. Autor a spoluautor knižných prác, sprievodcu po archíve, štúdií a článkov v odborných časopisoch a v zborníkoch. Zostavovateľ knihy "Nitra", ktorá vyšla v roku 1978.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 603.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 41.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 132-133.

5.

VOJTEK, Jozef - 105. výročie narodenia

15. výročie úmrtia

6. január 1912 Vráble - 18. júl 2002 Vráble

Insitný umelec, maliar, rezbár. Zakladajúci člen výtvarného krúžku pri závodnom klube Tesla vo Vrábľoch, ktorý vznikol v r. 1975. V olejomalbách námety čerpal zo svojho detstva a mladosti, zo života roľníkov, z okolia Vrábeľ i z Francúzska. Vo svojich drevených plastikách stvárňoval postavy typické pre tradičný život vidieckeho poľnohospodárskeho mestečka, ale realizoval aj svetské i cirkevné námety. Jeho maľby a drevorezby sa nachádzajú v zbierkach Slovenskej národnej galérie v Bratislave, Slovenskom národnom múzeu v Bratislave i v Slovenskom poľnohospodárskom múzeu v Nitre.

Literatúra:

Slovník českých a slovenských výtvarných umelcov 1950 - 2009. - 20.: Vil-Vz. - Ostrava : Výtvarné centrum Chagall, 2009. - S. 153.

Harmónia života v tvorbe insitného umelca Jozefa Vojteka / Eva Kollárová. In: Nitra. - Roč. 17, č. 10 (1993), s. 38-39.

6.

ČEPČEKOVÁ, Elena - 95. výročie narodenia

25. výročie úmrtia

26. január 1922 Dolná Ždaňa - 6. január 1992 Bratislava

Spisovateľka pre deti a mládež, redaktorka. Pracovala ako učiteľka, úradníčka, redaktorka vo vydavateľstve Práca a v detských časopisoch Ohník, Zornička, Slniečko. Pôsobila ako učiteľka v Kostolánoch pod Tribečom. Po roku 1968 sa venovala profesionálne literárnej tvorbe. Písala poéziu, prózu, rozhlasové a televízne rozprávky, pričom jej tematický, žánrový a vekovo-adresný záber bol veľmi rozsiahly.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 131-132.

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 100-101.

Lexikón slovenských žien. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 46.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 50-52.

7.

SCHEER, Michal Maximilián - 115. výročie narodenia

7. január 1902 Považská Bystrica - 9. február 2000 Nitra

Architekt, projektant. V roku 1925 absolvoval Nemeckú vysokú školu technickú v Brne a pracoval v ateliéri prof. Fantu. Od roku 1953 pôsobil v Nitre v Krajskom projektovom ústave, potom v Útvare hl. architekta. Projektovoal občianske a spoločenské stavby, sídliskové celky, priemyselné komplexy. Vypracoval smerný plán Nitry (1955), v rokoch 1956-1968 projektoval nitrianske sídliská Predmostie, Párovce a Chrenová.

Literatúra:

Kto je kto v architektúre na Slovensku / Zostavili Matúš Dulla a Henrieta H. Moravčíková. - Bratislava : Informačné stredisko architektúry Spolku architektov Slovenska, 1995. - S. 136-137.

Slovník českých a slovenských výtvarných umelcov 1950 - 2005. - 14.: Sh-Sr. - Ostrava : Výtvarné centrum Chagall, 2005. - S. 21-22.

8.

KRAUS, Jakub - 150. výročie narodenia

7. január 1867 Nitra - 31. august 1930 Viedeň, Rakúsko

Redaktor. V rokoch 1899-1927 majiteľ a vydavateľ židovských týždenníkov vo Viedni. Založil vzdelávacie a charitatívne spolky a Spolok Nitranov vo Viedni. Autor článkov a poviedok zo židovského malomestského prostredia na Slovensku. Od 1909 tajomník Zväzu židovských obcí.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L.- Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 245.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 174.

9.

KRIŽANOVÁ-BRINDZOVÁ, Helena - 95. výročie narodenia

7. január 1922 Ludanice - 1. august 1990 Bratislava

Poetka, prozaička, spisovateľka pre deti a mládež, redaktorka, prekladateľka. Študovala na gymnáziu v Nitre. Pôsobila ako učiteľka, pracovníčka sekretariátu Spolku slovenských spisovateľov, dramaturgička Československého rozhlasu v Bratislave, redaktorka časopisov Zornička, Pionier, Rodina a škola. Od roku 1969 sa venovala iba literárnej činnosti. Autorka románov, básnických zbierok, rozhlasových hier pre deti a mládež, prekladateľka ruskej a sovietskej poézie.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 346-347.

Lexikón slovenských žien. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 135-136.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 180-181.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 182.

10.

ARNOLD, Valentín - 175. výročie narodenia
110. výročie úmrtia

8. január 1842 Trnava - 22. október 1907 Nitra

Majster klampiar, vynálezca. Väčšinu života prežil v Nitre. Zostrojil ručný šľahač smotany, na ktorý mal patentovú listinu z 22. 6. 1877. Bol spoluzakladateľom Nitrianskej priemyselnej korporácie.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 167.

11.

KARAKOZ, Andrej - 45. výročie úmrtia

29. január 1900 Kyjev, Ukrajina - 9. január 1972 Nitra

Výskumný pracovník, zoológ, genetik. Od roku 1963 pôsobil vo Výskumnom ústave živočíšnej výroby v Nitre a ako externý učiteľ na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Autor mnohých odborných prác a zakladateľ slovenskej fenogenetickej školy.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 36.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 72-73.

12.

MARKOVIČ, Karol - 105. výročie narodenia

10. január 1912 Michal nad Žitavou - 23. august 1978 Šurany

Kňaz, historik, pedagóg, redaktor, publicista. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach. Pôsobil ako kaplán vo Vrábľoch. Publicisticky činný, angažoval sa najmä v časopisoch, ale vydával aj monografické práce. Venoval sa najmä cirkevným dejinám, spracoval najstaršie dejiny zoborského kláštora, napísal štúdiu k Nitrianskemu evanjeliáru z 11. storočia.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 879-880.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 78.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 176.

13.

ENHOFF, Štefan - 55. výročie úmrtia

3. júl 1891 Nitra - 11. január 1962 Piešťany

Maliar a reštaurátor. Zamestnanec maliarskej firmy Karola Juhariho v Nitre, kde počas prvej Československej republiky založil Spoločenstvo maliarov v Nitre. Maľoval a reštauroval kostoly na celom Slovensku.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 437.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 19.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 169.

14.

KIRKAI, Ľudovít Ondrej - 270. výročie úmrtia

1673 (asi) Žiar nad Hronom - 11. január 1747 Nitra

Cirkevný historik. Predstavený vo viacerých františkánskych kláštoroch, naposledy pôsobil v Nitre, kde napísal rozsiahle Všeobecné dejiny Uhorska od najstarších čias.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 664-665.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 82.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 74-75.

15.

VONTORČÍK, Jozef - 80. výročie narodenia

13. január 1937 Orávka - 3. apríl 2013 Nitra

Dlhoročný riaditeľ Slovenského poľnohospodárskeho múzea v Nitre. Zaslúžil sa o vybudovanie skanzenu Slovenského poľnohospodárskeho múzea v Nitre a Nitrianskej poľnej železnice. Od roku 1990 pôsobil ako externý pedagóg na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre. Autor viacerých publikácií, odborných článkov, expozícií a výstav.

Literatúra:

Riaditeľ Slovenského poľnohospodárskeho múzea Ing. Jozef Vontorčík, CSc., sa dožíva 65 rokov / Jozef Rekoš. In: Agriculture (Poľnohospodárstvo). - Roč. 48, č. 6 (2002), s. 329-330.

Zomrel bývalý riaditeľ SPM Jozef Vontorčík / (HRI). In: My Nitrianske noviny. - Roč. 22, č. 14 (2013), s. 9.

16.

MASSÁNYI, Edmund - 110. výročie narodenia

15. január 1907 Nitra - 29. november 1966 Nitra

Akademický maliar, ilustrátor, reštaurátor. Umelecké vzdelanie získal v Nitre, v Prahe, vo Viedni a v Mníchove. V rokoch 1930 - 32 pôsobil ako scénický výtvarník v Slovenskom národnom divadle v Bratislave. Maľoval a reštauroval kostolné obrazy a fresky, venoval sa portrétovaniu, knižnej a časopiseckej ilustrácii. Viaceré jeho diela čerpajú námet z Nitry a jej okolia.

Literatúra:

Hučková, Marta : Edmund Massányi : In memoriam (1907 - 1966) / Marta Hučková ; fotogr. Jozef Kubíček. - [Nitra] : Nitrianska galéria, 2004. - 42 s.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 101.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 90-91.

17.

BORGULA, Michal - 115. výročie narodenia

16. január 1902 Poľný Berinčok (Mezőberény), Maďarsko - 27. marec 1998 Nitra-Horné Krškany

Národno-politický pracovník, historik, ľudový spisovateľ. V roku 1947 sa presídlil na Slovensko, od roku 1958 žil v Nitre-Horných Krškanoch. Venoval sa matičnému hnutiu a publikačnej činnosti. Písal o dejinách Slovákov na Dolnej zemi.

Literatúra:

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 114.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 21-22.

18.

ŠAFÁR, Ignác - 105. výročie narodenia

16. január 1912 Vinodol - 25. apríl 1981 Bratislava

Pedagóg, prekladateľ, dramaturg. V rokoch 1937-50 pôsobil ako stredoškolský profesor v Nitre, v rokoch 1950-55 bol dramaturgom Krajového divadla v Nitre, neskôr Slovenského národného divadla v Bratislave.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 406.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 422-423.

Štefko, Vladimír: Divadelná Nitra. - Bratislava : Obzor, 1989. - 426 s.: Fotogr. príl. 168 s.

19.

KENDRAI (Kendray), Gabriel - 220. výročie úmrtia

14. február 1724 Voderady - 18. január 1797 Šaľa

Kazateľ, spisovateľ, veršovník. Filozofiu študoval na univerzite v Košiciach, teológiu vo Viedni. Pôsobil ako misionár a správca rehoľných majetkov v Banskej Bystrici a Egeri, od 1770 v Trnave a Šali. Po rozpustení rehole od 1775 pôsobil v Šali ako diecézny kňaz v pastorácii. Autor elegickej básnickej skladby na biblický námiet a práce o vojvodcoch bojujúcich v 17. storočí na východnom Slovensku.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 654.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 68.

Šaľa : kapitoly z histórie mesta / Karol Šmida. - [1. vyd.]. - Šaľa : Mestský úrad, 1993. - S. 145.

20.

HEVESSYOVÁ, Šarlota - 120. výročie narodenia

19. január 1897 Jelenec (Ghymes) - 28. júl 1981 Nitra

Pedagogička, poetka. Pôsobila ako učiteľka na základných školách v Branči, v Štitároch, Nitrianskych Hrnčiarovciach, v rokoch 1957-1959 v Pohraničiach. Od roku 1960 pôsobila na Pedagogickej fakulte v Nitre. Publikovala v regionálnych periodikách, knižne v roku 1935 v zbierke Nyitrai írók könyve (Zbierka nitrianskych spisovateľov).

Literatúra:

A cseh/szlovákiai magyar irodalom lexikona 1918-2004 / Főszerkesztő Fónod Zoltán. - Bratislava : Madách-Posonium, 2004. - S. 149.

Pintérová, Beáta : Osudy Šarloty Hevessy - pedagogičky v Podzoborskom regióne. In: Studia Historica Nitriensia. - Roč. 18, č. 1 (2014), s. 136-145.

21.

TAKÁCS (Takáts), Viliam - 45. výročie úmrtia

21. január 1914 Šaľa - 20. január 1972 Šaľa

Ľudový maliar. Maľoval portréty, zátišia, nížiny povodia Váhu, obrazy mostov, mlyny, osady s trstinovými strechami, cválajúce kone a iné. Vybudoval si ateliér a stal sa vyhľadávaným majstrom. Bol známy aj ako reštaurátor kostolov a kostolných malieb. Vymaľoval kostoly v Žihárči, v Tešedíkove a vo Veľkom Bieli.

Literatúra:

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 209-210.

Šmida, Karol : Šaľa medzi dvoma vojnami. - Šaľa : Allba, 2000. - S. 107.

Vitajte v mesta Šaľa / Text : Július Morávek. - Šaľa : Focesa, 2008. - S. 37.

22.

KAISER, Gabriel - 105. výročie narodenia

23. január 1912 Topoľčianky - 11. máj 1979 Bratislava

Stavebný inžinier a technik, publicista v odbore. V rokoch 1923-1929 študoval na reálnom gymnáziu v Zlatých Moravciach, 1930-35 na Vysokej škole inžinierskeho staviteľstva ČVUT v Prahe. Aktívny spolutorca viacerých železničných a vodných stavieb na Slovensku. V rokoch 1967-69 výrobný námestník Pozemných stavieb v Nitre.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 3.: K-M. - Bratislava : Veda, 1979. - S. 20.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 17-18.

23.

PALKA, Tibor - 90. výročie narodenia
10. výročie úmrtia

24. január 1927 Cabaj-Čápor - 6. december 2007 Nitra

Vysokoškolský pedagóg, ekonóm. Pôsobil ako pedagóg na Účtovníckej škole vo Veľkom Záluží, na Strednej poľnohospodársko-technickej škole v Zlatých Moravciach a v rokoch 1963-1979 na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. V roku 1977 budovateľ a riaditeľ Agroinštitútu v Nitre.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava . Veda, 1985. - S. 9.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 209-210.

24.

PÁSZTOR, Ján - 105. výročie narodenia

27. január 1912 Prievidza - 8. november 1988 Nitra

Cirkevný hodnostár, publicista, právnik. Teológiu študoval na Bohosloveckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. V rokoch 1934-36 pôsobil ako kaplán v Močenku, 1954-1961 správca farnosti v Nitre-Dolnom meste, 1955-1961 zároveň riaditeľ Biskupského úradu v Nitre, 1968-1973 generálny vikár biskupa Eduarda Nécseyho a zároveň sídelný kanonik, od roku 1973 nitriansky biskup.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1052-1054.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 112-113.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 210.

25.

ŠTIBRANÝ, Vojtech - 105. výročie narodenia

30. január 1912 Smolenice-Lošonec - 18. február 1964 Pusté Úľany, poch. v Nitre

Historik, archivár, múzejník, pedagóg. Ako pedagóg pôsobil na gymnáziu v Leviciach a na poľnohospodárskej škole v Zlatých Moravciach, potom v archíve, od roku 1961 odborný pracovník Slovenského poľnohospodárskeho múzea v Nitre. Autor príspevkov a štúdií, venovaných prevažne minulosti slovenského roľníckeho ľudu. Zomrel pri autonehode.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 524.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra: Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 179.

26.

GREGUŠ, Michal - 15. výročie úmrtia

22. december 1926 Zbehy - 30. január 2002 Bratislava

Univerzitný profesor, matematik. Pôsobil na Univerzite Komenského v Bratislave ako vedúci Katedry matematiky Prírodovedeckej fakulty, neskôr prodekan, dekan a prorektor UK, 1968-1973 námestník ministra školstva, 1973-1978 vedúci československej delegácie pri UNESCO v Paríži s titulom veľvyslanca. Autor publikácie Third Order Linear Differential Equations a 80 vedeckých prác. V rokoch 1990-1993 predseda Jednoty slovenských matematikov a fyzikov.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 284.

Profesor RNDr. Michal Greguš, DrSc. In: Zbehy informujú. - Roč. 4, č. 2 (2006), s. 3.

F E B R U Á R

27.

RIPPA, Blažej Konštantín - 105. výročie narodenia

1. február 1912 Trnovec nad Váhom - 17. január 1981 Bratislava

Lekár, publicista v odbore. Študoval na gymnáziu v Nitre a na Univerzite Komenského v Bratislave. Zakladateľ a vedúci interného oddelenia Železničnej polikliniky v Bratislave. Zaoberal sa ochoreniami kardiovaskulárneho systému a diabetes mellitus. Venoval sa aj histórii medicíny,

problematike pracovného lekárstva a zdravotno-osvetovej činnosti. Spoluzakladateľ Národnej transfúznej služby, jeden zo zostavovateľov štatútu darcovstva krvi s kritériami na dobrovoľných darcov, aktívny pracovník Československého Červeného kríža.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 95.

28.

WINDISCH, Leopold - 175. výročie úmrtia

25. marec 1765 Hrušovany nad Jevišovkou - 1. február 1842 Budapešť-Pešť, Maďarsko

Lekár, chirurg. Študoval v Brne, medicínu na univerzite vo Viedni a v Pešti. V rokoch 1798-1825 hlavný župný lekár Nitrianskej župy so sídlom v Topoľčanoch, neskôr v Nitre. Roku 1818 napísal slovenskú príručku o besnote, určenú najmä dedinským felčiarom. Ako župný lekár navrhol založiť v Nitre nemocnicu pre duševne chorých.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 371-372.

29.

KOMPÁNEK, Jozef - 100. výročie úmrtia

13. september 1836 Hradište - 2. február 1917 Ostratice

Náboženský spisovateľ, historik, kultúrny pracovník. Študoval na gymnáziu v Nitre, teológiu vo Viedni. V roku 1858 krátko pracoval ako aktuár na biskupskom úrade v Nitre. Autor publikácie Nitra (1895), v ktorej spracoval stručné dejiny Nitry a jej úlohu v kultúrnych dejinách Slovákov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 713-714.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 157-158.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 173.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 174-175.

30.

SCHEIMER, Emil - 10. výročie úmrtia

31. december 1923 Hodruša - 4. február 2007 Zlaté Moravce, poch. v Topoľčiankach

Katolícky kňaz. Krátky čas pôsobil ako kaplán v Zlatých Moravciach, potom správca fary v Jedľových Kostolňanoch a vo Veľkom Záluží, v rokoch 1962-2004 v Topoľčiankach, kde zastával úrad okresného dekana dekanátu Zlaté Moravce. Okrem Topoľčianok spravoval aj filiálku Hostie a Skýciov. Každoročne organizoval púť k Panne Márii Karmelskej-Škapuliarskej.

Literatúra:

Pán si povolal nášho duchovného pastiera, osvieteného pána kanonika Emila Scheimera / Anna Lukáčová. In: Naše Topoľčianky. - Č. 1 (2007), s. 1, 2.

Zomrel Emil Scheimer / Marián Tomajko. In: Tekovské noviny. - Roč. 17, č. 3 (2007), s. 5.

Životopis miestneho farára vdp. kanonika Emila Scheimera / Anna Lukáčová. In: Karmel. - Roč. 1, č. 1 (2003), s. 8.

31.

ZÁBORSKÝ, Viliam - 35. výročie úmrtia

9. október 1920 Vráble - 5. február 1982 Praha (Česká republika), poch. v Bratislave

Herec, vysokoškolský pedagóg, národný umelec. Od roku 1940 bol členom činohry Slovenského národného divadla v Bratislave. V rokoch 1944-50 pôsobil ako pedagóg na Štátnom konzervatóriu, od 1950 na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Venoval sa javiskovej reči a rozvoju recitátorského umenia.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 560-561.

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 605.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 387-388.

Trubini Jozef : Vráble. - Vráble : Mesto Vráble, 1994. - S. 104.

32.

GREŠŠO, Eudovít - 35. výročie úmrtia

3. január 1916 Zvolen - 8. február 1982 Nitra, poch. v Bratislave

Divadelný a filmový herec. V rokoch 1965-1982 člen divadelného súboru Divadla Andreja Bagara v Nitre. Účinkoval aj vo filme a televízii.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 227.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 49-50.

Divadelná Nitra / Vladimír Štefko. - Bratislava : Obzor, 1989. - 426 s.: Fotogr. príl. 168 s.

33.

NÉCSEY, Eduard - 125. výročie narodenia

9. február 1892 Oslany - 19. jún 1968 Nitra

Cirkevný hodnostár. Študoval na gymnáziu a od roku 1921 pôsobil trvale v Nitre ako špirituál a profesor teológie na bohosloveckom seminári, tajomník a riaditeľ biskupskej kancelárie, 1931 kanonik, 1940 pápežský prelát, 1941 generálny vikár, 1943 titulárny biskup, 1949 apoštolský administrátor nitrianskej diecézy, 1968 titulárny arcibiskup nitriansky. Bol ústredným riaditeľom misijných spolkov na Slovensku. Ako popredný cirkevný predstaviteľ sa usiloval o zriadenie arcibiskupstva v Nitre. Autor štúdií s duchovnou tematikou.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 980-982.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 265.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 104-105.

34.

CHRENÓCI-NAGY, Jozef - 125. výročie úmrtia

25. júl 1818 Nitra - 11. február 1892 Nitra

Prírodovedec, lekár. Študoval na gymnáziu v Nitre, medicínu v Pešti a vo Viedni. Župný úradný, od roku 1848 hlavný lekár Nitrianskej župy. Zakladateľ a prvý predseda Lekársko-lekárnického spolku Nitrianskej župy, založenej 1888 v Nitre, člen Uhorskej prírodovednej a geologickej spoločnosti. V rokoch 1856-1858 spolu s nitrianskym lekárnikom Adolfom F. Langom založil a redigoval jeden z prvých prírodovedeckých časopisov v Uhorsku Priateľ prírody Uhorska. Autor prác o zdravotnom stave obyvateľstva, liečení epidemických chorôb ako i príručiek z humánnej a veterinárnej medicíny.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 475-476.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 65-66.

35.

BARÁTH, Ján - 40. výročie úmrtia

18. máj 1913 Jelšovce - 11. február 1977 Nitra

Poľnohospodársky odborník, šľachtiteľ. Študoval na reálnom gymnáziu v Nitre, vysokoškolské štúdiá absolvoval v Brne a v Budapešti. Od roku 1944 pracoval ako adjunkt Ústrednej správy biskupských majetkov v Nitre, 1945 vedúci laboratória, 1946 chemik, vedúci výskumu, 1947-48 správca, 1948-51 šľachtiteľ Štátneho majetku v Nitre-Chrenovej. Zaoberal sa pestovaním a spracovaním liečivých rastlín, šľachtením zeleniny a obilnín.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 223.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 141.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 17-18.

36.

POCKODY, Alexander - 45. výročie úmrtia

21. august 1906 Báb - 12. február 1972 Bratislava, poch. v Novom Meste nad Váhom

Básnik, spisovateľ, poľnohospodársky odborník, pedagóg. Od roku 1938 pôsobil ako profesor na poľnohospodárskych školách, v rokoch 1953-1960 pracovník Okresného národného výboru v Novom Meste nad Váhom, 1960-1967 v Trenčíne. Literárne činný od roku 1927. Jeden z najvýznamnejších predstaviteľov literárneho ruralizmu medzivojnového obdobia.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Obzor, 1984.- S. 39-40.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 490-491.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maňovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 368.

37.

SZAKÁLL, František - 80. výročie narodenia

13. február 1937 Mojmirovce - 19. február 2006 Mojmirovce

Športovec, šachista. Bol zakladateľom a predsedom klubu YMCA (Young Men's Christian Association-kresťanské združenie mladých ľudí) na Slovensku, zakladateľom a dlhoročným

predsedom Lokomotívy Nitra, predsedom komisie rozhodcov Šachového zväzu Československej telesnej výchovy v Prahe (1972-1982), na úrovni kraja predsedom Krajského šachového zväzu (1992-2000). Viedol šachové rubriky v Hlase Nitrianskeho kraja, Hlase ľudu a v Hlásniku. Bol zakladajúcim členom a organizátorom šachového oddielu TJ Sokol Mojmirovce a dlhoročným hráčom i trénerom aj v stolnom tenise Lokomotíva Nitra.

Literatúra:

Šachová škola Františka Szakála v Nitre / Štefan Kukan. In: Mojmirovčan. - Roč. XV, č. 3 (2009), s. 10.
Zomrel významný šachista - náš rodák František Szakál / Štefan Kukan. In: Mojmirovčan. - Roč. 12, č. 4 (2006), s. 14.

38.

VALAŠŤAN-DOLINSKÝ, Ján - 125. výročie narodenia

15. február 1892 Békéšcaba, Maďarsko - 2. marec 1965 Nitra, poch. v Martine

Pedagóg, hudobný skladateľ, publicista, zberateľ ľudových piesní, vedúci speváckych zborov. Vydal niekoľko zborníkov ľudových piesní i teoretických prác o hudbe. Rozsiahla bola jeho recenzentická a kritická publicistika v hudobných a kultúrnych časopisoch. Patril k priekopníkom esperanta na Slovensku. Vydal slovensko-esperantský slovník a do esperanta preložil i niektoré diela slovenskej literatúry.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 523-524.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 211-212.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 159-160.

39.

BAUER, Ladislav - 20. výročie úmrtia

7. júl 1925 Jedľové Kostolany - 15. február 1997 Bratislava

Architekt. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach a na Vysokej škole technickej v Brne. V rokoch 1950-1971 projektant-riaditeľ Stavoprojektu Žilina, 1971-1985 vedúci projektant IPO školských stavieb Bratislava. V kolektívoch projektoval smerné územné plány miest Žilina, Dolný Kubín a iné.

Literatúra:

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 1.: A-Belk. - Bratislava : Encyklopedický ústav SAV a Veda, 1999. - S. 652.

40.

KROŠLÁKOVÁ, Ema - 15. výročie úmrtia

21. marec 1936 Marcelová - 16. február 2002 Nitra

Vysokoškolská profesorka, lingvistka. V rokoch 1959-60 pôsobila ako učiteľka na Osemročnej strednej škole v Cabaji-Čápore, 1960-70 na Strednej zdravotníckej škole v Nitre, od roku 1970 asistentka, odborná asistentka na Vysokej škole pedagogickej (dnes Univerzita Konštantína Filozofa) v Nitre. Venovala sa historicko-jazykovedným disciplinám - slavistike a staroslovienčine. Je autorkou a spoluautorkou niekoľkých publikácií, učebníc, vysokoškolských skript a pracovných zošitov, štúdií a článkov v domácich a zahraničných časopisoch.

Literatúra:

Dvonč, Ladislav : Slovenskí jazykovedci. - Martin : Matica slovenská, 1998. - S. 303-307.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 182-183.

41.

KALIX, Vojtech - 120. výročie narodenia

17. február 1897 Nitra - 15. august 1956 Stuttgart, Nemecko

Hudobný skladateľ, dirigent. Brat Eugena Kalixa. Základné a stredoškolské štúdiá absolvoval v Nitre, hudobné vzdelanie získal v súkromnej nitrianskej hudobnej škole Júlie Narančičovej aj u katedrálneho regenschoriho Eugena Štětka. Po vojne študoval na hudobnej akadémii v Budapešti a v Mníchove. Pôsobil ako dirigent operného orchestra v Mníchove, Norinbergu a v Stuttgarte.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 72.

Vojtech a Eugen Kálixovci / L. Martinček. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 6, č. 11 (1982), s. 29.

42.

NEJEDLÝ, Jozef - 280. výročie narodenia

18. február 1737 Pruské - 22. august 1816 Nitra

Cirkevný hodnostár, mecén. Študoval na gymnáziu v Nitre, teologické štúdiá absolvoval v Nitre a Trnave. Od roku 1783 kanonik a správca kapitulných majetkov, 1795 - 98 prefekt seminára, 1799 biskupský vikár, 1800 trenčiansky archidiakon, 1809 veľprepošt, od 1811 dulmijský titulárny biskup v Nitre. Člen nitrianskeho pobočného stánku Slovenského učeného tovarišstva.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 985-986.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 270.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 106.

43.

TOMASCHEK, Ján - 160. výročie narodenia

18. február 1857 Sereď - 18. júl 1950 Brugg (Švajčiarsko), poch. v Seredi

Staviteľ, projektant. Vysokú školu absolvoval v Karlsruhe a Zürichu. Do Nitry sa presťahoval v roku 1894 a založil si tu stavebný podnik. Bol vynikajúcim projektantom. Pre jeho vysoko odbornú, precíznu a svedomitú prácu ho vyhľadávali aj za hranicou vtedajšej nitrianskej župy.

Literatúra:

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 134,137.

Stavbami upevnená história mesta pod Zoborom : 145. výročie narodenia nitrianskeho staviteľa Ing. Jána Tomascheka / Š. Košovan. In : Nitra. - Roč. 26, č. 2 (2002), s. 22-23.

44.

MATUŠINEC, Vojtech - 100. výročie narodenia
25. výročie úmrtia

19. február 1917 Nitra - 28. september 1992 Nitra, poch. Bratislave

Akademický sochár. Študoval na akadémiách výtvarných umení v Belehrade, Sofii a v Prahe. Pracoval ako scénograf v Nitre a v Bratislave a bol vedúcim redaktorom výtvarného oddelenia vydavateľstva Obzor. Od roku 1966 sa venoval monumentálnej tvorbe. Autor mnohých umeleckých diel viažúcich sa na slovenské dejiny, najmä na obdobie Veľkej Moravy a Nitrianskeho kniežatstva.

Literatúra:

Malý slovník slovenských výtvarných umelcov. - 2. diel: L-Ž. - Bratislava : Slovenský fond výtvarných umení, 1988. - S. 329.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 92-93.

45.

NEMČÉNI (Nemcsény), Adolf - 315. výročie narodenia
260. výročie úmrtia

19. február 1702 Zlaté Moravce - 22. september 1757 Nitra

Veršovník, náboženský spisovateľ, učiteľ. Študoval teológiu, roku 1742 viedol konvikt v Nitre a prednášal dogmatickú teológiu, 1743 bol rektorom tamojšieho rehoľného domu piaristov. V roku 1748 predstavený provincie, 1752-1754 provinciál v Nitre, 1755-1756 viceprovinciál v Segedíne, od roku 1757 žil v Nitre na odpočinku. Mnohé z jeho prác zostali v rukopise.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 987-988.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 271.

46.

HOLKA, Karol - 125. výročie narodenia

20. február 1892 Komjatice - 8. august 1969 Vráble

Robotník, funkcionár Komunistickej strany Československa, nositeľ Radu práce. V rokoch 1938-1945 samostatný obuvník vo Vrábľoch, 1936-1938 tajomník Oblastného výboru KSC v Nitre, 1951-1957 riaditeľ Gramofónových závodov vo Vrábľoch. Spoluorganizátor decembrového generálneho štrajku 1920 v okolí Vrábľov, vedúci predstaviteľ ilegálneho protifašistického výboru vo Vrábľoch.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 362.

Nitra a okolie v protifašistickom odboji / [Jozef Turic ... [et al.]]. - Nitra : Polygrafia Dominant, 2003. - S. 44.

47.

ROSENBERG, Eugen - 110. výročie narodenia

24. február 1907 Topoľčianky - 21. november 1990 Londýn, Anglicko

Architekt. Architektúru študoval na vysokých školách v Prahe a v Brne. V rokoch 1934-1938 mal samostatnú architektonickú kanceláriu v Prahe a venoval sa najmä tvorbe nájomných domov. Od roku 1938 žil vo Veľkej Británii, kde v októbri 1944 založil spolu s F. R. S. Yorkom a Cyrilom S. Mardallom projekčnú kanceláriu, významnú tvorivú skupinu York-Rosenberg-Mardall (YRM).

Literatúra:

Slovník českých a slovenských výtvarných umelcov 1950 - 2004. - 13.: Ro-Se. - Ostrava : Výtvarné centrum Chagall, 2004. - S. 45-46.

Slovák, spoluautor Gatwicku / Beata Vrzgulová, Štefan Šlachta. In: ASB. - Roč. 9, č. 2 (2002), s. 20, 22.

M A R E C

48.

DLHOVSKÝ, Jozef - 230. výročie narodenia
160. výročie úmrtia

1. marec 1787 Opatovce nad Žitavou (dnes Zlaté Moravce) - 11. marec 1857 Topoľčianky

Kňaz, náboženský spisovateľ. Teológiu študoval na univerzite v Pešti. V rokoch 1815-1817 profesor náboženstva a študijný dozorca na gymnáziu v Trnave, od roku 1817 farár v Topoľčiankach. Autor teologickej práce, príležitostných básní a kázni. Podporovateľ bernolákovcov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 244-245.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 477.

49.

MALATINEC, Emil - 70. výročie narodenia

2. marec 1947 Nové Zámky - 2010 Nitra

Pedagóg, hudobný dirigent. Spev študoval v Žiline, dirigovanie zboru v Bratislave. Pôsobil ako pedagóg na Katedre hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, v rokoch 1993-1999 na Gymnáziu sv. Cyrila a Metoda v Nitre. Viedol Komorný mužský spevácky zbor pri Pedagogickej fakulte v Nitre, bol zakladateľom a dirigentom miešaného speváckeho zboru Cantantína.

Literatúra:

K dejinám zborového spevu na Slovensku 5 / Sprac. Tibor Sedlický. - Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela v BB, 2000. - S. 61-62.

50.

PAULIK, Ondrej - 90. výročie úmrtia

29. november 1840 Podvažie-Považská Bystrica - 3. marec 1927 Nitra

Lesný inžinier, vinohradník. V Nitre pôsobil ako lesný inžinier Nitrianskeho biskupstva do 1. apríla 1911. Bol aj vynikajúcim ovocinárom a vinohradníkom. Po katastrofálnej fyloxére v roku 1882 obnovil zoborské vinice odrodami Klevner (Rulandské šedé) a Rizling vlašský štepením na americký podpník.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 113.
Obnovil zoborské vinice / -rg-. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 2, č. 5 (1978), s. 26-27.

51.

ĎURČANSKÝ, Demeter - 95. výročie úmrtia

25. október 1855 Žilina - 3. marec 1922 Nitra

Cirkevný hodnostár, národovec. Filozofické a teologické štúdiá absolvoval na seminári v Nitre. Od roku 1910 kanonik v Nitre, 1918 rektor seminára, prorektor teologického štúdia, správca Diecéznej knižnice, 1921 veľprepošt a generálny vikár. Po vzniku Československej republiky predseda Slovenskej národnej rady v Nitre.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 375.
Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 281.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 36-37.

52.

KIŠ, Milan - 10. výročie úmrtia

3. august 1934 Bratislava - 5. marec 2007 Nitra

Herec. Od roku 1965 člen súboru Divadla Andreja Bagara v Nitre, s výnimkou sezóny 1966-1967, keď bol členom Tatra revue v Bratislave. Vytvoril desiatky divadelných a niekoľko filmových postáv, pre deti množstvo postáv v televíznych seriáloch a rozprávkach.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 566.
Štefko, Vladimír: Divadelná Nitra. - Bratislava : Obzor, 1989. - 426 s. : Fotogr. príl. 168 s.

53.

BÉLIK, Jozef - 260. výročie narodenia
170. výročie úmrtia

18. marec 1757 (1.12.1757) Dežerice - 6. marec 1847 Spišská Kapitula (dnes Spišské Podhradie)

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ, pedagóg. V rokoch 1791-1809 pôsobil ako farár v Žihárči, 1809 ostrihomský kanonik, 1810-20 vedúci kňazského seminára v Pešti, 1820-23 hlavný vikár ostrihomského arcibiskupa Rudnaya, od 1823 spišský biskup. Podporoval literárne a osvetové aktivity bernolákovcov. Na Spiši dal vybudovať niekoľko škôl a kostolov, v Levoči vydal spevník Fialka. V rokoch 1793-95 člen Slovenského učeného tovaríšstva, mecén Spolku milovníkov reči a literatúry slovenskej.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 312.
Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 81.
Slovenský biografický slovník. - Zv.1.: A-D. - Martin: Matica slovenská, 1986. - S. 189.

54.

MURÁNI-NEŽATICKÝ, Jozef - 115. výročie narodenia

7. marec 1902 Nežatice-Malé Ripňany - 20. máj 1986 Nitra

Učiteľ, spisovateľ pre deti a mládež. V rokoch 1927-1962 pôsobil ako učiteľ v Nitre. Popri pedagogickej práci sa venoval literárnej tvorbe pre deti a mládež. Prispieval do časopisov pre deti (Priateľ dietok, Zornička) rozprávkami, povestami, kratšími historickými prózami a mravoučnými príbehmi.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 237.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 103-104.

55.

ESTERHÁZY, Ján - 60. výročie úmrtia

14. marec 1901 Veľké Zálužie - 8. marec 1957 Mohelnice-Mírov, Česká republika

Veľkostatkár, buržoázny politik. Predstaviteľ záujmov maďarskej šľachty, zakladateľ a predseda Zjednotenej maďarskej strany na Slovensku, po mníchovskom diktáte Slovenskej maďarskej strany. V rokoch 1936-1938 poslanec Národného zhromaždenia, 1939-45 poslanec Slovenského snemu, ktorý ako jediný poslanec hlasoval v máji 1942 proti protižidovským zákonom.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 459-460.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 29.

56.

SPIŠÁK, Karol - 10. výročie úmrtia

17. august 1941 Bratislava - 13. marec 2007 Bratislava, poch. v Nitre

Televízny a divadelný režisér, herec. Študoval na Pedagogickej fakulte v Nitre a na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Od roku 1965 pôsobil ako režisér, 1968-1970 a od 1984 ako umelecký šéf Divadla Andreja Bagara v Nitre. Od roku 1994 bol riaditeľom Starého divadla v Nitre. Vytvoril množstvo filmových a televíznych postáv a ako režisér nakrútil veľa televíznych inscenácií a filmov.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 374-375.

Snívajte s nami : monografia k 60. výročiu Starého divadla Karola Spišáka v Nitre / Ida Hledíková ; [autorka anglického prekladu Mária Švecová]. - [1. vyd.]. - Nitra ; Bratislava : Staré divadlo Karola Spišáka, Vysoká škola múzických umení, 2011. - 139 s.

57.

MÉREY, Ľudovít - 190. výročie narodenia

15. marec 1852 Nitra - 1931 Budapešť (Maďarsko), poch. v Nitre

Právnik, verejný činiteľ. Študoval na gymnáziu a od roku 1876 pôsobil ako advokát v Nitre. Angažoval sa vo verejnom, politickom a hospodárskom živote mesta i župy. V rokoch 1906-1910 poslanec uhorského snemu za volebný okrsk Nitra.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 151.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 176.

58.

BOBOK, Jozef - 180. výročie narodenia

19. marec 1837 Slovenská Ľupča - 22. august 1906 Nitra

Cirkevný hodnostár, teológ. Študoval na seminári v Nitre, 1862-63 v kňazskom výchovnom ústave sv. Augustína vo Viedni. Pôsobil ako kaplán v Pohraničiach, 1863-1877 profesor biskupského seminára v Nitre, 1877-1896 farár a vicearchidiakon v Močenku, od 1896 rektor biskupského seminára, správca ústavu kňazov dôchodcov v Nitre, 1889 segedínsky opát, 1896 nitriansky kanonik, žilinský, od 1900 trenčiansky archidiakon.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 456.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 167-168.

59.

BARTAKOVIČ (Bartakovics), Jozef - 295. výročie narodenia

19. marec 1722 Podhorany-Sokolníky - 15. apríl 1763 Košice

Veršovník, dramatik, univerzitný profesor. Študoval na gymnáziu v Nitre. Pôsobil ako učiteľ rétoriky a poetiky na jezuitských školách. Autor veršovanej rozpravy o baniach na zlato a striebro, jednej z prvých svojho druhu na Trnavskej univerzite. Patril k najplodnejším autorom hier pre mládež, písaných na biblické námety.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 243.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 62.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A - D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 151.

60.

PÁZMÁŇ, Peter - 380. výročie úmrtia

4. október 1570 Oradea, Rumunsko - 19. marec 1637 Bratislava

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ, politik. V rokoch 1601-1603 misionár v Šali a v Košiciach, 1607-1616 pôsobil na dvore nitrianskeho biskupa a ostrihomského arcibiskupa F. Forgáča, 1616 ostrihomský arcibiskup, 1629 kardinál v Trnave. Založil viaceré teologické ústavy, jezuitské kolégium v Trnave, zriadil františkánsky kostol a kláštor v Nových Zámkoch, rehoľné domy v Nových Zámkoch a v Bratislave.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1061-1063.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 422 .

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 177.

Šaľa : kapitoly z histórie mesta / Karol Šmida. - [1. vyd.]. - Šaľa : Mestský úrad, 1993. - 284 s.

61.

FUSKOVÁ, Gabriela - 35. výročie úmrtia

20. február 1935 Aleksince - 22. marec 1982 Nitra

Herečka, bábkoherečka, úradníčka, inšpicientka. V rokoch 1965-1982 pôsobila ako bábkoherečka a inšpicientka v Bábkovom divadle v Nitre. Stvárňovala prevažne postavy dievčat, mladých žien a rozprávkových bytostí v divadelných hrách domácich i zahraničných autorov.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 692.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 403.

Lexikón slovenských žien. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 65.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 170.

62.

DUŠEK, Bohumil - 115. výročie narodenia

23. marec 1902 Dobrá Voda u Hořic, Česká republika - 6. júl 1981 Nitra

Poľnohospodársky odborník, pedagóg, vedec, výskumník. V rokoch 1952-1956 prvý rektor Vysokej školy poľnohospodárskej (dnes Slovenská poľnohospodárska univerzita) v Nitre, 1956-60 prorektor, 1963-64 prodekan Prevádzkovo-ekonomickej fakulty, do 1973 prednášal technológiu živočíšnych výrobkov, mäsa a iných živočíšnych produktov i tovaroznalectvo. Autor a spoluautor viac ako 60 monografií, štúdií a článkov.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 396.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 531.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 34-35.

63.

KAČÍROVÁ, Anna - 85. výročie narodenia

23. marec 1932 Velčice - 1. jún 1999 Bratislava

Ekonomka, vedeckovýskumná pracovníčka. Študovala na Strednej ekonomickej škole v Nitre a na Vysokej škole ekonomickej v Bratislave. Pracovala ako samostatná odborná referentka v Prešove, cenová referentka v Košiciach, 1969-1975 Ministerstva vnútra SSR, 1975-1983 Výskumného ústavu cenového, 1984-1991 výskumná pracovníčka Ústredného ústavu národohospodárskeho výskumu v Bratislave. Autorka monografických prác a spoluautorka viacerých vedeckých štúdií.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 115.

64.

KASZÁS, Attila - 10. výročie úmrtia

16. marec 1960 Šaľa - 23. marec 2007 Budapešť, Maďarsko

Herec. Študoval na gymnáziu v Komárne, herectvo v Budapešti, kde spravil aj hereckú kariéru. Pôsobil vo viacerých maďarských divadlách, od roku 2003 člen hereckého súboru Národného divadla v Budapešti. Preslávil sa aj účinkovaním v množstve maďarských filmov. V roku 2003 daroval sedliacky dom svojho strýka v Žihárči obecnému úradu na vytvorenie dedinského múzea.

Literatúra:

Hudobníci okresu Komárno : biobibliografický slovník hudobných skladateľov, interpretov a spevákov / Eva Ďurčová. - Komárno : Podunajská knižnica v Komárne, 2003. - S. 30.

V Žihárči založili Kultúrny festival na počesť svojho rodáka / Jana Lazániová. In: My Noviny juhozápadu. - Roč. 19, č. 22 (2010), s. 7.

65.

MACHÁČEK, Pavol - 130. výročie narodenia

25. marec 1887 Holíč - 2. január 1969 Holíč

Kňaz, verejný činiteľ, publicista, historik, redaktor. V rokoch 1931-1938 pôsobil ako farár v Šali. Zaujímal sa o dejiny mesta Šaľa a jeho okolia. V publikácii Šaľa v dejinách (Vágsellye a történeleben. Nové Zámky, 1935) spracoval dejiny Šale do konca 18. storočia.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 857-859.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 23.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.]; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 203-204.

66.

DALLOŠ, Štefan - 45. výročie úmrtia

26. december 1901 Nitra - 26. marec 1972 Horné Obdokovce

Spisovateľ, novinár, redaktor. Študoval a pôsobil v Nitre ako redaktor denníkov Népakarat, Magyar Album, redaktor a vydavateľ Magyar Hétfő, po roku 1949 redaktor okresných novín Hlas nitrianskeho okresu. Roku 1935 s L. Mártonvölgyim založil a do 1945 viedol spolok maďarských spisovateľov na Slovensku Híd, redigoval a vydával jeho publikácie. Autor viacerých historických prác o nitrianskom regióne.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 192-193.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 440.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 169.

67.

NÉČEI (Nécsey), Štefan - 115. výročie úmrtia

12. február 1870 Vrábľa - 26. marec 1902 Mníchov, Nemecko

Maliar, ilustrátor. Študoval na gymnáziu v Nitre, neskôr výtvarníctvo na Výtvarnej akadémii v Mníchove a Paríži. V rokoch 1891-94 žil vo Vrábľoch, potom v Mníchove. Vynikal najmä v ilustrátorskej tvorbe, jeho verné kresby motýľov a vtákov boli použité v prírodopisných encyklopédiách a publikáciách. Vytvoril i niekoľko portrétov členov svojej rodiny.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 266.

Trubíni, Jozef : Vráble. - Vráble : Mesto Vráble, 1994. - S. 104.

68.

EISELLE, Ľudovít - 135. výročie narodenia

28. marec 1882 Močenok - 16. júl 1979 Beckov

Náboženský spisovateľ, misionár, kazateľ. Študoval v Nitre a v Innsbrucku. Roku 1911 vstúpil do jezuitskej rehole. Pôsobil na Slovensku a vykonával ľudové misie aj v zahraničí - v Juhoslávii, Maďarsku a Rumunsku. Zakladateľ jezuitského domu v Piešťanoch, dlhoročný vedúci mariánskych kongregácií. Autor spomienok na trnavský noviciát, piešťanský rehoľný dom a svoju misijnú činnosť, propagátor mariánskych spolkov, prekladateľ divadelnej hry o sv. Notburge.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 421.

História a súčasnosť obce Močenok / [Igor Hochel (konceptia, štylistika textu, editorstvo)]. - Močenok :

Obecný úrad Močenok, 2003. - S. 54.

69.

EGRI, Anton - 215. výročie narodenia

28. marec 1802 Buková - 3. august 1883 Nitra-Horné Krškany

Ovocinár, hostinský. Majiteľ hostinca v Jablonici, dozorca ovocnej škôlky Aponiovcov. Autor ovocinárskej publikácie o základoch škôľkarstva, štepenia, výsadby, tvarovania, oberania, uskladnenia a sušenia ovocia.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 418.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 8.

70.

BÉDER, Ján - 100. výročie narodenia

29. marec 1917 Lukáčovce - 6. jún 1965 Bratislava

Literárny historik a teoretik, pedagóg, vedec, publicista. Študoval na gymnáziu v Nitre, 1937-41 na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Pôsobil ako profesor gymnázia, prednášal dejiny slovenskej literatúry na vysokej škole v Bratislave. Autor vysokoškolskej učebnice Dejiny slovenskej literatúry a rôznych učebníc a čítaniek slovenskej literatúry pre stredné školy.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 36-37.

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 66.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 177-178.

APRÍL

71.

KOVÁČ, Ján - 40. výročie úmrtia

21. december 1918 Nová Ves nad Žitavou - 3. apríl 1977 Bojnice, poch. v Novej Vsi nad Žitavou

Historik, múzejník. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach. V rokoch 1944-46 profesor gymnázia v Nitre, od roku 1961 pracovník Vlastivedného múzea v Bojniciach.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 206.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 174.

72.

ESTERHÁZY, Mikuláš - 435. výročie narodenia

8. apríl 1582 Galanta - 11. september 1645 Grosshöflein (Rakúsko), poch. v Trnave

Krajinský hodnostár, uhorský palatín. Študoval na jezuitských školách v Trnave, Šali a vo Viedni. V rokoch 1609-1611 bol pobočníkom hlavného kapitána Františka Magócsiho, 1618-1638 zvolenský a súčasne v rokoch 1626-1645 aj šopronský župan, 1618 kráľovský radca a hlavný dvoran, 1619 hlavný kapitán Nových Zámkov a stredoslovenských banských miest, 1622 krajinský sudca, od 1625 palatín Uhorska. Zúčastnil sa protitureckých bojov a víťaznej bitky pri rieke Nitra v roku 1623. V roku 1613 bol povýšený do barónskeho, 1626 do grófskeho stavu. V roku 1618 dostal vyznamenanie rytiera Zlatej ostrohy, 1628 ako prvý v Uhorsku vyznamenanie Rádu zlatého rúna.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 30-31.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 198.

Zabudnutí hrdinovia protitureckých bojov / Miroslav Eliáš. - 1. vyd. - [S.l.] : Miroslav Eliáš, vlastným nákladom, 2013. - 234 s.

73.

BARTAKOVIČ, Vojtech - 225. výročie narodenia

9. apríl 1792 Lefantovce-Horné Lefantovce - 30. máj 1873 Eger (Maďarsko), poch. v Dolných Lefantovciach

Náboženský spisovateľ, cirkevný hodnostár. Pôsobil ako kaplán v Šali, 1844-1850 rožňavský biskup, od 1850 arcibiskup v Jágri. Skutočný tajný radca, nositeľ Veľkokríža radu sv. Štefana. Podporoval šírenie bernolákovskej slovenčiny. Autor náboženských prác, hlavne kázní.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 243-244.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 62-63.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A - D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 151-152.

74.

BUČEK, Matej - 80. výročie úmrtia

23. január 1884 Liesek - 10. apríl 1937 Vráble

Katolícky kňaz, náboženský spisovateľ, národný pracovník. V rokoch 1929-1937 pôsobil ako dekan, potom farár vo Vrábľoch. Vykonával funkciu krajinského poslanca. Zakladal potravinové družstvá, záujmové spolky, kluby, pomáhal farníkom radami a ponaučeniami, staral sa o školské a obecné záležitosti. Autor politicky, kultúrne, hospodársky a predovšetkým nábožensky motivovaných článkov v periodikách.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 589- 590.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 157-158.

Trubíni, Jozef - Trubíni, Ľuboš : Matej Buček : dekan vo farnosti Vráble v rokoch 1929-1937. - Vráble : FONTIS, 2007. - 16 s.

75.

JAVOR, Pavol - 15. výročie úmrtia

3. december 1923 Hontianske Nemce - 13. apríl 2002 Nitra

Vysokoškolský pedagóg, folklorista, choreograf, etnograf, etnomuzikológ, upravovateľ ľudových piesní, režisér. V rokoch 1969-1978 pôsobil na Pedagogickej fakulte v Nitre. Popri vzdelávaní a výučbe mládeže zakladal a odborne viedol detské zbory, hudobné súbory, ženské spevácke zbory. V roku 1967 založil pri Ľudovej škole umenia v Nitre prvú detskú ľudovú hudbu, detskú cimbalovku "Nitrán". Pôsobil ako umelecký vedúci vysokoškolského folklórneho súboru Ponitrán.

Literatúra:

Žil som piesni / Gabriela Javorová. - Nitra : Dom Matice slovenskej, 2003. - 54 s.

Pavlovi Javorovi udelili medailu / -ga-. In: Nitrianske noviny. - Roč. 13, č. 6 (2004), s. 5.

76.

BARTOŇ, Jozef - 140. výročie úmrtia

5. február 1821 Zohor - 16. apríl 1877 Šaľa

Verejný činiteľ, kňaz. Filozofiu študoval v Tmave, teológiu vo Viedni. Pôsobil ako kaplán v Nagymarosi, v Nových Zámkoch, potom katechéta, roku 1857 riaditeľ základnej školy v Pešti, 1860 titulárny opát, 1862 hlavný škôldozorca bratislavského školského dištriktu a od roku 1876 farár v Šali.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. S. 64.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 157-158.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 193-194.

77.

BARTOSIEWICZ, Dominik - 105. výročie narodenia

21. apríl 1912 Hlohovec - 11. október 2003 Nitra, poch. v Nitrianskych Hrnčiarovciach

Kňaz, vysokoškolský pedagóg, trpiteľ za vieru, sudca cirkevného súdu, pápežský prelát. Študoval a dlhé roky pôsobil v Nitre ako kaplán, profesor filozofie na Vysokej škole bohosloveckej, 1950-1953 dočasný správca farnosti Nitra-Dolné Mesto, do roku 1960 pracoval v civilnom zamestnaní. Od roku 1964 bol správcom farnosti v Nitrianskych Hrnčiarovciach a zároveň pôsobil ako pedagóg na Teologickom inštitúte pri kňazskom seminári v Nitre.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 65.

78.

BRAUNER, Ivan - 110. výročie narodenia
50. výročie úmrtia

22. apríl 1907 Jelenec - 6. september 1967 Bratislava

Veterinár-mikrobiológ, akademik. Priekopník modernej veterinárnej vedy na Slovensku. Zakladateľ podniku na výrobu veterinárnych liečiv n. p. Bioveta Nitra. V rokoch 1951-54 bol vedúcim výstavby, potom podnikovým riaditeľom Biovety. Po odchode z Nitry pracoval v ďalších vedúcich funkciách, prednášal na Vysoké škole veterinárnej v Košiciach, bol predsedom sekcie poľnohospodárskych vied Slovenskej akadémie vied a predstaviteľom mnohých ďalších organizácií. Autor mnohých vedeckých prác, monografií, odborných článkov a učebných textov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 315.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 22-23.

79.

JOHANIDESOVÁ, Olga - 75. výročie narodenia
10. výročie úmrtia

23. apríl 1942 Bratislava - 2. november 2007 Šaľa

Akademická maliarka, výtvarníčka, ilustrátorka. V rokoch 1956-1960 študovala na Strednej škole umeleckého priemyslu v Bratislave. Zamerala sa na komornú maľbu. Predmetom jej umeleckého záujmu boli ženy, zvieratá a príroda. Žila a tvorila v Šali.

Literatúra:

Malý slovník slovenských výtvarných umelcov. - 1. diel: A-K. - Bratislava: Slovenský fond výtvarných umení, 1988. - S. 219.

80.

TYRŠEL, Dušan - 110. výročie narodenia

23. apríl 1907 Senica - 6. jún 1961 Nitra

Kníhtlačiar. Vyučil sa za typografa u otca (Ľudovít Tyršel) v Nitre. Od roku 1925 pracovník rodinnej tlačiarne, v rokoch 1941-1950 jej majiteľ, od roku 1950 pracovník filiálky Pravdy v Nitre. Tlačil práce regionálnych autorov, drobné tlače, časopisy.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 161.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 155.

81.

KRÁĽ, Janko - 195. výročie narodenia

24. apríl 1822 Liptovský Mikuláš - 23. máj 1876 Zlaté Moravce, poch. v Martine

Básnik, účastník revolúcie 1848-1849. Od roku 1862 žil a pôsobil v Zlatých Moravciach ako prísediaci súdu Tekovskej župy. Predstaviteľ romantizmu v slovenskej literatúre. Svojím básnickým dielom sa zaraďuje medzi najväčších autorov slovenskej poézie.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 232-234.

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 331-334.

Řeháček, Rastislav : Janko Král' a Zlaté Moravce 1862 - 1876. - Zlaté Moravce : Mesto Zlaté Moravce, 2005. - 52 s.

82.

ZOBEL, Leo - 55. výročie úmrtia

28. január 1895 Nitra - 24. apríl 1962 Nitra

Zubný lekár, šachista. Študoval v Nitre, Budapešti a v Bratislave. Roku 1927 a 1931 víťaz majstrovských turnajov na zjazdoch Ústrednej jednoty čs. šachistov, roku 1956 v prebore Slovenska obsadil 4. miesto, roku 1957 2. miesto.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 458.

83.

VALACH, Vladimír - 80. výročie narodenia

26. apríl 1937 Tekovské Nemce - 5. marec 2006 Bratislava

Ekonom, diplomat, vysokoškolský pedagóg, publicista. Reálne gymnázium ukončil v Zlatých Moravciach, Vysokú školu ekonomickú absolvoval v Prahe. Bol zakladateľom šiestich bankových inštitúcií a Slovenskej asociácie podnikových finančníkov. V rokoch 1997-2001 pôsobil ako mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Slovenskej republiky vo Francúzsku, potom profesor na Vysokej škole ekonomickej v Bratislave. Napísal viacero diel s ekonomickou tematikou.

Literatúra:

Tekovské Nemce : monografická historicko - národopisná publikácia o obci / Zost. Vincent Janček, Angela Havranová. - Tekovské Nemce : Obecný úrad, 2008. - S. 252.

Tekovské Nemce : pozoruhodnosti / Alexander Reško. - Komárno : Vydavateľstvo KT, 2005. - S. 16.

Posledné zbohom nášmu rodákovi / Ján Sikoriak. In: Tekovský Nemčan. - Roč. 3, č. 1 (2006), s. 7.

84.

STRUHÁR, Alojz - 125. výročie narodenia

29. apríl 1892 Zohor - 4. máj 1968 Šaľa

Maliar, grafik, pedagóg. Študoval na učiteľskom ústave v Modre a na výtvarnej akadémii v Budapešti. Od roku 1962 pôsobil v Šali. Popri pedagogickej práci sa intenzívne venoval umeleckej činnosti. V tvorbe nadväzoval na tradície akademického realizmu a impresionizmu. Napísal učebné texty Náuka o farbách, Kreslenie stromov a Kreslenie aktu.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 372.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 208-209.

M Á J

85.

FORMÁNEK, Rudolf - 125. výročie narodenia

4. máj 1892 Veselé nad Váhom - 4. november 1975 Nitra

Cirkevný hodnostár, publicista, redaktor. Študoval a od roku 1918 pôsobil v Nitre ako špirituál malého seminára, riaditeľ biskupského konviktu a diecézny knihovník, od roku 1941 rektor malého seminára, trenčiansky archidiakon, neskôr pápežský prelát a veľprepošť Nitrianskej kapituly. Člen obecného zastupiteľstva a konateľ Spolku sv. Vojtecha v Nitre. V rokoch 1913-1948 zostavoval, redigoval a prispieval do Ročenky Misijného spolku na Slovensku, uverejnil prácu Misijné hnutie Nitry, v ktorej zachytil všetky misijné aktivity v meste pod Zoborom.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 620.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 355-356.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 122-134.

86.

GAZDÍK, Jozef Metod - 215. výročie narodenia
145. výročie úmrtia

30. máj 1802 Rajec - 6. máj 1872 Nitra

Kňaz, publicista, člen františkánskej rehole. Študoval na gymnáziu v Nitre. Od roku 1834 pôsobil ako farár na viacerých miestach doma i v zahraničí, 1834-47 pôsobil v Istanbule, 1847-49 v Palestíne, od roku 1863 znova v Nitre. Svoje zážitky z tamojšieho pobytu uverejňoval v časopise Cyril a Metod.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 392-393.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 173.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 137-138.

87.

ROHOŽNÍK-MOŠOVSKÝ, Zachariáš - 475. výročie narodenia
430. výročie úmrtia

12. máj 1542 Považany-Mošovce - 20. júl 1587 Viedeň (Rakúsko), poch. v Nitre

Právnik, humanistický vzdelanec, cirkevný hodnostár, spisovateľ. Od roku 1562 kanonik, 1582 biskup a župan Nitrianskej stolice. Patrila medzi najvýznamnejších učencov v oblasti práva v Uhorsku. Položil základ oficiálnej uhorskej zbierky zákonov, ktorá slúžila potrebám právnickej praxe 150 rokov. Spracoval životopisy uhorských kráľov a nitrianskych biskupov. Ako cirkevný hodnostár zaviedol gregoriánsky kalendár a dal renesančne upraviť nitriansky hrad.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 955-956.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 225.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 120-121.

88.

BARTFAY, Tibor - 95. výročie narodenia

12. máj 1922 Nitra - 3. október 2015 Bratislava

Akademický sochár, medailér, národný umelec. Študoval na Akadémii krásnych umení v Budapešti a na Akadémii výtvarných umení v Prahe. Od roku 1950 žil a tvoril ako slobodný umelec v Bratislave. Vytvoril viac ako 30 pamätníkov, vyše dvetisíc plastík a vyše šesťsto portrétnych podobizní, množstvo pamätných medailí i reliéfov. Pre Nitru vytvoril viaceré monumentálne umelecké diela, napr. Protest proti vojne, Pamätník víťazstva a i. Čestný občan Mesta Nitry (2007).

Literatúra:

Encyklopaedia Beliana. - Zv. 1.: A-Belk. - Bratislava : Encyklopedický ústav SAV a Veda, 1999. - S. 631.

Kto je kto na Slovensku 1991? - Bratislava : Konzorcium Encyklopédia, 1991. - S. 14.

Malý slovník slovenských výtvarných umelcov. - Diel 1.: A-K. - Bratislava : Slovenský fond výtvarných umení, 1988. - S. 28-29.

89.

FEKETEHAZY, Ján - 175. výročie narodenia
90. výročie úmrtia

16. máj 1842 Šaľa - 31. október 1927 Šaľa

Stavebný inžinier, konštruktér. Študoval na gymnáziách v Trnave a v Nitre, na Vysokej škole technickej vo Viedni a v Zürichu. Pracoval vo Viedni, v rokoch 1873-92 inžinier-projektant štátnych železníc v Budapešti, od 1922 žil v Šali. Projektovoal mosty a strešné oceľové konštrukcie budov, napr. zastrešenie Východnej stanice, centrálna výhrevňa v Budapešti, most cez Tisu v Szolnoku, most cez Dunaj v Budapešti (Most Slobody), prvý otáčavý most v Rijeke. Zúčastnil sa na projektovaní Bosporského prieplavu a viedenského mosta Standlau na Dunaji.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 523.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 69.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 199-200.

Šmida, Karol: Šaľa medzi dvoma vojnami. - Šaľa : ALLBA, 2000. - S. 103-105.

90.

FORBÁTH, Imrich - 50. výročie úmrtia

17. november 1898 Böhönye, Maďarsko - 16. máj 1967 Teplice, Česká republika

Básnik maďarskej národnosti na Slovensku, diplomat, lekár. Študoval na gymnáziu v Nitre, medicínu na univerzite v Budapešti a na Karlovej univerzite v Prahe. Pôsobil ako lekár v Prahe, v rokoch 1938-39 banský lekár, 1939-1945 žil v exile v Londýne. Od roku 1945 pôsobil na Slovensku, v rokoch 1959-1961 pracoval ako diplomat. Člen kruhu komunistickej inteligencie, predstaviteľ socialistickej lyriky, príslušník avantgardnej skupiny Nyugat L. Kassáka.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 609-610.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 106.

91.

ČERVENĀK, Andrej - 85. výročie narodenia
5. výročie úmrtia

22. máj 1932 Šarišský Štiavnik - 11. február 2012 Nitra

Literárny vedec a teoretik, vysokoškolský pedagóg. Od roku 1977 pôsobil na Pedagogickej fakulte (teraz Univerzita Konštantína Filozofa) v Nitre na Katedre ruského jazyka a literatúry Fakulty humanitných vied. Zaoberal sa teóriou a dejinami ruskej literatúry a problematikou slovensko-ruských literárnych vzťahov. Autor odborných monografií, spoluzostavovateľ zborníkových prác, editor Almanachu Nitra. Bol členom predstavenstva Spolku slovenských spisovateľov a tajomníkom jeho odbočky v Nitre.

Literatúra:

Encyclopaedia Beliana.- Zv. 3.: Č-Eg. - Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2003. - S. 56.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 168-169.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 120-121.

92.

TÓTH, Viliam - 185. výročie narodenia

28. máj 1832 Seceani, Rumunsko - 14. jún 1898 Ivanka pri Nitre

Advokát, politik. V rokoch 1860-1863 hlavný notár Nitrianskej župy. Majiteľ kúrie v Ivanke pri Nitre. Od roku 1861 poslanec uhorského parlamentu za Nitriansku župu. Tlačou vydal niekoľko parlamentných prejavov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 112.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra: Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 180.

93.

UNGVÁRY, František - 125. výročie narodenia

31. máj 1892 Nitra - 14. január 1984 Bratislava

Dramatik, režisér, herec, publicista. Študoval na gymnáziu v Nitre, herectvo v Budapešti. V roku 1919 režisér maďarského divadla v Nitre, od 1934 pracovník bratislavského rozhlasu. Písal reportáže, rozhlasové pásma a hry. Bol priekopníkom rozhlasovej detektívnej hry na Slovensku.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž.- Bratislava : Veda, 1990. - S. 506.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 177.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 180.

J Ú N

94.

LASZKY, Vojtech - 150. výročie narodenia

3. jún 1867 Nitra - 2. november 1935 Viedeň, Rakúsko

Hudobný skladateľ. Študoval na viedenskom konzervatóriu. Bol dôstojníkom a venoval sa tvorbe populárnych skladieb, komických výstupov a šansónov.

Literatúra:

Československý hudební slovník. - Zv. 1.: A-L. - Praha : Státní hudební vyd., 1963. - S. 813.

Potúček, Juraj: Súpis slovenských hudobní a literatúry o hudobníkoch. - Bratislava : Nakladateľstvo Slovenskej akadémie vied a umení, 1952. - S. 148.

95.

KÖRVER (Cörver), Alexej - 270. výročie úmrtia

19. máj 1714 Turnianske Podhradie (súčasť obce Turňa nad Bodvou) - 4. jún 1747 Nitra

Filozof, učiteľ. Pôsobil ako profesor na piaristickom gymnáziu v sedmohradskej Carei a v Pešti. V rokoch 1733-34 a 1743 profesor na gymnáziu v Nitre, 1746 riaditeľ konviktu a profesor teológie pre rádoých novicov v Nitre. Autor učebníc geometrie a zememeračstva pre stredné školy.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 182.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 186.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 27-28.

96.

PÉTERHÁZY, János - 335. výročie úmrtia

? Šaľa - 4. jún 1682 Trnava

Kňaz. V roku 1653 študoval v seminári pre výchovu kňazov v Ostrihome, 1655 bol študentom Pázmána vo Viedni. Od 24. marca 1655 pôsobil v Seredi, od 26. októbra 1666 v Senci a od 23. mája 1668 v Pápe. V roku 1676 bol vymenovaný za ostrihomského kanonika.

Literatúra:

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 208.

97.

SAUBEREROVÁ-NITRAYOVÁ, Alica - 95. výročie narodenia

10. jún 1922 Svätoplukovo - 30. november 1996 Nitra

Klaviristka, hudobná pedagogička. V Nitre pôsobila od roku 1944 ako učiteľka hry na klavíri na Hudobnej škole, potom na Pedagogickej fakulte a Ľudovej škole umenia v Nitre. Popredná reprezentantka slovenskej hudobnej kultúry. Koncertovať začala už počas štúdií, interpretovala najmä diela slovenských skladateľov.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 215-216.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 127-128.

Československý hudobní slovník. - Zv. 2.: M-Ž. - Praha : Státní hudobní vyd., 1965. - S. 468.

Zábredská, Darina : Šíriteľka slovenskej hudobnej kultúry - Alica Saubererová-Nitrayová. - Nitra : Regionálne kultúrne stredisko, 1992. - 69 s.

98.

MANDELÍK, Štefan - 195. výročie narodenia

13. jún 1822 Popudinské Močidlany - 31. december 1891 Nové Sady

Kultúrnoosvetový pracovník, spisovateľ. Od roku 1848 pôsobil v Nových Sadoch ako evanjelický farár, od 1870 senior. V Levoči viedol kolá Jednoty mládeže slovenskej, zorganizoval a nacvičil divadelné predstavenia v ktorých vystupoval aj ako herec. Písal básne, selanky, moralizátorské úvahy, prekladal z Homéra, z maďarčiny a angličtiny.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M- Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 29.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 57.

99.

STANČEK, Jozef - 70. výročie úmrtia

22. október 1864 Prievidza - 13. jún 1947 Bratislava

Pedagóg, dramatik, prozaik, spisovateľ pre deti a mládež. V rokoch 1919-1925 pôsobil ako učiteľ v Topoľčiankach. V regionálnych periodikách publikoval články s osvetovou, národopisnou a pedagogickou problematikou, besednice, humoresky a preklady. Autor prozaických knižiek a divadelných hier pre deti a mládež. Spracoval monografiu o Topoľčiankach.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 378.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 330.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 421.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 311-312.

100.

NEUGEBAUEROVÁ, Anna - 140. výročie úmrtia

23. marec 1820 Nitra - 14. jún 1877 Nitra

Kníhtlačiarka. Po smrti manžela Eduarda Neugebauera roku 1865 prevzala vedenie tlačiarne v Nitre. Tlačila knihy regionálnych autorov a spolkov, drobné tlače, časopisy a noviny.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 176.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 285.

101.

VÁRADY (de Dicske), Alexius - 260. výročie narodenia

17. jún 1757 Vráble - 30. január 1850 Budín, Maďarsko

Dvorný radca, tajný kabinetný tajomník vnútra, rytier Leopoldovho rádu, zakladateľ najvýznamnejšej línie zemianskeho rodu. Roku 1782 svoju kariéru verejného činiteľa začal na Uhorskej kráľovskej dvorskej kancelárii, kde bol úradníkom miestodržiteľskej rady, koncipientom, tajným tajomníkom kabinetu vnútra, radcom uhorského kráľovského dvora. Aj keď zväčša býval vo Viedni a Budíne, bol užívateľom otcovského majetku v Horných Sľažanoch a Dyčke.

Literatúra:

Reško, Alexander : Dyčka. - Vráble : Mesto Vráble, 2007. - S. 89-90.

102.

BIELIK, Ernest - 100. výročie narodenia

18. jún 1917 Topoľčianky - 15. jún 1995 Bratislava

Hospodársky pracovník, príslušník 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, partizánsky veliteľ, generálmajor. Meštiansku školu absolvoval v Zlatých Moravciach, 1932-35 sa vyučil za pekára vo firme M. Eckstein v Topoľčiankach, 1963-68 študoval na Vysokej škole ekonomickej v Bratislave. Počas 2. svetovej vojny absolvoval partizánsky výcvik na Ukrajine a bol vysadený v Nízkych Tatrách. V Slovenskom národnom povstaní velil partizánskej brigáde "Jánošík". Po skončení druhej svetovej vojny pracoval v rôznych hospodárskych odvetviach. Autor dvoch kníh a početných príspevkov memoárového charakteru.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 416.

Dejiny Slovenského národného povstania 1944 : Encyklopédia odboja a SNP. - Zv. 5. - Bratislava : Pravda, 1984. - S. 39-40.

103.

DEDEK-CRESCENS, Ľudovít - 155. výročie narodenia

19. jún 1862 Nitra - 12. september 1933 Ostrihom, Maďarsko

Historik, cirkevný hodnostár. Študoval na gymnáziu v Nitre. Po teologických štúdiách v Budapešti sa venoval cirkevnej histórii. Zameriaval sa na dejiny reholí pôsobiacich na území Uhorska. Spracoval dejiny Nitrianskej stolice, prispieval do rôznych náboženských a historických časopisov.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 221.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 329-330.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A - D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 455.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 169.

104.

DAMBORSKÝ, Ján - 85. výročie úmrtia

12. august 1880 Kopčany - 19. jún 1932 Nitra

Jazykovedec, učiteľ, archivár, katolícky kňaz. V rokoch 1914-1918 a 1918-1928 župný archivár a učiteľ, od 1928 učiteľ gymnázia v Nitre, 1923-1928 redaktor Nitrianskych novín. Autor učebnice Slovenská mluvnica so zvláštnym zreteľom na pravopis (Nitra, 1919), autor jedného z troch návrhov Deklarácie slovenského národa z roku 1918. Člen Jazykového odboru Matice slovenskej a jeho pravopisnej komisie, neskôr pravopisnej komisie Jazykového odboru Učenej spoločnosti Šafárikovej, výboru Spolku sv Vojtecha a ďalších organizácií.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 194.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 440.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 30-31.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 121-122.

105.

SVÄTOKRÍŽNY, Peter - 100. výročie narodenia

22. jún 1917 Cabaj (pri Nitre) - 15. november 1986 ?, poch. Cabaj (pri Nitre)

Pedagóg. Pôsobil na gymnázium a učiteľskej akadémii v Nitre. Bol správcom pobočky a pedagógom Pedagogickej fakulty SU v Nitre, tajomníkom Okresného pedagogického zboru i Podporovacieho spolku pri Gymnázium v Nitre. Od roku 1961 pôsobil na Vysoké škole ekonomickej v Bratislave. Autor vysokoškolských skrípt a učebníc a článkov vo vedeckých a odborných časopisoch.

Literatúra:

Výročná zpráva Gymnázia a Učiteľskej akadémie v Nitre za školský rok 1949-50. - Nitra : Pravda, 1950. - S. 3.

106.

ŠTĚTKA, Bohumil - 90. výročie úmrtia

11. august 1866 Praha, Česká republika - 25. jún 1927 Nitra

Hudobný skladateľ, klavirista, regenschori. V Nitre pôsobil od roku 1894 ako učiteľ klavíra.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 179.

107.

FUCHS, Xaver František - 210. výročie úmrtia

24. august 1744 Parndorf, Rakúsko - 27. jún 1807 Eger, Maďarsko

Církevný hodnostár, mecén. Od roku 1787 biskup v Nitre, 1804 arcibiskup v Jágri. Spoluzakladateľ Slovenského učeného tovarišstva. V Nitre prestaval a upravil biskupskú rezidenciu, v Močenku letné sídlo, zaslúžil sa o výstavbu viacerých kostolov (napr. v Dražovciach) a farských budov. Financoval aj výstavbu škôl, chudobincov a nemocníc na biskupských pozemkoch. Autor teologických spisov v latinskom jazyku, napísal a preložil do bernolákovčiny, najmä z nemčiny, asi 35 prác.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 677.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 366-367.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin: Matica slovenská, 1987. - S. 136.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 170.

J Ú L

108.

ARATOR (Szántó), Štefan - 405. výročie úmrtia

1540 Devecser, Maďarsko - 3. júl 1612 Olomouc, Česká republika

Náboženský spisovateľ, jezuita, profesor. Teológiu študoval v Nitre, potom v Ríme, kde vstúpil do Spoločnosti Ježišovej. V rokoch 1589-1601 pôsobil ako kazateľ, svedník a duchovný poradca v Šali, vo Viedni a v Kláštore pod Znievom. Od roku 1605 žil v kláštore v Olomouci. Autor polemických spisov proti protestantizmu a islamu, dejín jezuitov v Uhorsku i v Sedmohradsku a modlitebnej knižky.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 23.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 77.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.]; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 209.

109.

MARCIŇOVÁ-Hetminská, Zuzana - 15. výročie úmrtia

23. jún 1944 Nové Zámky - 4. júl 2002 Nitra

Akademická sochárka, reštaurátorka. Od roku 1973 žila a tvorila v Nitre. Pracovala v Podunajskom múzeu v Komárne. Spolupracovala s Nitrianskou galériou, vypracovala textovú stránku súpisu sochárskych pamiatok na území mesta Nitry. Venovala sa reštaurovaniu umeleckých a historických pamiatok, od roku 1975 aj komornej i monumentálnej sochárskej tvorbe .

Literatúra:

Malý slovník slovenských výtvarných umelcov. - 2. diel : L-Ž. - Bratislava : Slovenský fond výtvarných umení, 1988. - S. 321.

Malý slovník slovenských výtvarných umelcov. - Bratislava : Slovenský fond výtvarných umení, 1981. - S. 288-289.

110.

ČULÍK, Matej - 30. výročie úmrtia

11. november 1928 Nevidzany - 5. júl 1987 Bratislava

Stavebný odborník. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach, 1949-1950 na Teologickej fakulte v Nitre, 1954-1960 na Fakulte inžinierskeho staviteľstva SVŠT v Bratislave. V rokoch 1963-1987 vedecký pracovník, súčasne 1966-1984 vedúci odd. podzemných vedení vo Výskumnom ústave inžinierskych stavieb v Bratislave. Vo vedeckovýskumnej činnosti sa zameral na moderné technológie budovania inžinierskych sietí, koordinoval a riešil štátne a rezortné výskumné úlohy. Autor a spoluautor odborných publikácií, vysokoškolských učebníc a štúdií v odborných časopisoch.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 179-180.

111.

BOTKA, Teodor - 215. výročie narodenia

6. júl 1802 Ondrejovce - 6. január 1885 Nové Vozokany-Malé Vozokany

Historik, právnik, statkár, stoličný hodnostár, člen Uhorskej akadémie vied. Pôsobil ako prokurátor, slúžny, notár, predseda stoličného súdu Tekovskej župy, od roku 1872 hospodáril na rodinnom majetku. Venoval sa dejinám práva a miestnym dejinám Tekovskej župy. Autor monografických prác, štúdií a článkov v odborných časopisoch, zborníkoch, novinách.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 530.

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 2.: Bell - Czy. - Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2001. - S. 235.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 307.

112.

TÓT, Ján - 110. výročie úmrtia

26. júl 1856 Šurany - 7. júl 1907 Gorizia, Taliansko

Teológ, kanonik, profesor, prekladateľ, redaktor. Študoval a pôsobil v Nitre ako profesor práva a dejín. Roku 1880 sa stal správcom farnosti v Horných Lefantovciach, roku 1906 riaditeľ kňazského seminára s titulom čestný kanonik Nitrianskej kapituly a knihovník Diecéznej knižnice v Nitre. Zakladateľ a redaktor týždenníka Nyitramegyei Szemle. Autor monografie o dejinách nitrianskeho seminára, autor viacerých cestopisov, prekladal prózu od rus., nem., fran., angl., špan. a tal. autorov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1403.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 109.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 180.

113.

NYULASSY, Ľudovít - 125. výročie úmrtia

30. november 1811 Nitra - 8. júl 1892 Nitra

Maliar, advokát. Právo vyštudoval v Budapešti. Okolo roku 1840 sa vrátil do Nitry. Spočiatku pôsobil ako advokát, neskôr sa venoval iba výtvarnému umeniu. Maľoval oltárne obrazy pre kostoly v Nitre, Močenku, portréty a krajinky z okolia Nitry. Jeho diela sú zastúpené v Nitrianskej galérii v Nitre, v Slovenskej národnej galérii v Bratislave a v Nemzeti múzeu v Budapešti.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 314.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 107-108.

Keresteš, Peter : Dejiny Ivanky pri Nitre. - Bratislava : CAD Press, 2003. - S. 205-206.

114.

KÓŇA, Imrich - 100. výročie narodenia

12. júl 1917 Nitra-Ivanka - 21. august 1981 Nitra-Ivanka

Keramikár, figuralista, sochár. Vyučil sa v keramickej dielni v Modre (1935). V rokoch 1938-1954 pracoval v retušerskom oddelení (odlievanie a úprava mechanicky formovaných výrobkov), potom pôsobil v Nitre-Ivanke ako domáci pracovník modranskej dielne. Od 1959 pracoval pre ÚĽUV (Ústredie ľudovej umeleckej výroby) v Bratislave. Vytváral samostatnú figurálnu i reliéfnu voľnú keramickú tvorbu. Tematicky čerpal z dedinského života.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 159.

115.

NESSELMAN, Ladislav - 90. výročie narodenia
30. výročie úmrtia

12. júl 1927 Zlaté Moravce - 11. marec 1987 Bratislava

Akademický maliar, výtvarný redaktor, grafik, ilustrátor. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach, v rokoch 1946-51 figurálnu maľbu na Akadémii výtvarných umení v Prahe. Pôsobil ako výtvarný redaktor vo vydavateľstve Mladé letá, od 1974 výtvarník v Bratislave. Okrem ilustrácií pre deti a mládež prispieval k tvorbe kníh ako výtvarný redaktor, metodik, editor a organizátor.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 282-283.

116.

DOBROVODSKÝ, Ján - 35. výročie úmrtia

8. máj 1906 Komjatice - 12. júl 1982 Nitra

Učiteľ, publicista, kultúrny pracovník. Študoval na gymnáziu v Nitre. V rokoch 1949-1950 vedúci pobočky Pôdohospodárskeho archívu v Nitre, 1950-1962 prekladateľ pobočky Československé akademie zemědělských věd (ČSAZV), od 1962 učiteľ učňovskej školy v Nitre. Zakladajúci člen Strany slovenskej národnej jednoty a jej týždenníka Slovenská jednota (1940).

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 481.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 169.

117.

GÁBOROVÁ, Adela - 10. výročie úmrtia

2. marec 1940 Brekov - 12. júl 2007 Nitra

Herečka. Od roku 1961 bola členkou divadelného súboru Divadla Andreja Bagara v Nitre. Pedagogicky pôsobila na Vysokej škole múzických umení v Bratislave a na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. Na doskách nitrianskeho divadla stvárnila viac ako 140 postáv, účinkovala takmer v tridsiatke filmov a stvárnila početné množstvo televíznych, rozhlasových a dabingových úloh.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 405.

Štefko, Vladimír : Divadelná Nitra. - Bratislava : Obzor, 1989. - 426 s.: Fotogr. príl. 168 s.

118.

STANÍK, Peter - 70. výročie narodenia

14. júl 1947 Košice - 25. február 1995 Nitra

Divadelný a filmový herec. V rokoch 1970-1983 člen činohry Divadla Jonáša Záborského v Prešove, od roku 1983 Divadla Andreja Bagara v Nitre.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 378.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 178.

Štefko, Vladimír : Divadelná Nitra. - Bratislava : Obzor, 1989. - 426 s.: Fotogr. príl. 168 s.

119.

NEUGEBAUER, Jozef - 160. výročie úmrtia

1790 Budapešť-Pešť, Maďarsko - 15. júl 1857 Nitra

Knihtlačiar. V roku 1838 založil prvú známu tlačiareň v Nitre. Tlačil náboženskú literatúru, drobné tlače, noviny, časopisy, od roku 1848 prvý časopis v Nitrianskej stolici Gyógyszerészeti Hírlap, od januára 1872 v nej vychádzali prvé slovenské Nitrianske noviny.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 285.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 107.

120.

GODIN, Imrich - 110. výročie narodenia

17. júl 1907 Vráble - 13. apríl 1979 Bratislava, poch. vo Vrábľoch

Operný spevák, hudobný pedagóg, zaslúžilý umelec. Spev študoval vo Viedni, Paríži, Berlíne, Ríme a v Miláne. Bol sólistom opery v Stuttgarte a Cluji, v rokoch 1935-1942 štátnej opery vo Viedni, od roku 1946 účinkoval ako sólista a režisér opery Štátneho divadla v Košiciach. Ako pedagóg na Hudobnej fakulte VŠMU v Bratislave vychoval mnohých operných spevákov.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 417.

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 278.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 196.

Trubíni, Jozef : Vráble. - Vráble : Mesto Vráble, 1994. - S. 104-105.

121.

HRAŠKA, Michal - 85. výročie narodenia

15. výročie úmrtia

17. júl 1932 Lukáčovce - 16. máj 2002 Bratislava

Bábkoherc. V rokoch 1953-58 člen Bábkového divadla v Nitre, od 1958 Štátneho bábkového divadla v Bratislave. Pod umeleckým vedením J. Romanovského prešiel nitrianskou bábkovodičskou školou, kde získal remeselnú zručnosť a animačnú ľahkosť. Bol tvorcom originálneho sólového predstavenia Show pre dve ruky, s ktorým získal mnohé medzinárodné ocenenia.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 484.

Encyclopaedia Beliana. - Zv.6.: His-Im. - Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2010. - S. 226.

122.

ŠMIGURA, Ernest - 10. výročie úmrtia

17. jún 1930 Dolný Ohaj - 26. júl 2007 Klasov

Herec. V rokoch 1950-1956 člen Dedinského divadla, 1956-1960 pomocného súboru činohry Slovenského národného divadla v Bratislave, od roku 1960 Divadla Andreja Bagara v Nitre. Účinkoval v televíznych inscenáciách, rozprávkach a filmoch.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 421.

Laca, Ján : Štyridsať rokov slovenského profesionálneho divadla v Nitre. - Nitra : DAB, 1980. - 58 s.

123.

JÁNOKY-MADOCŠÁNYI, Július - 140. výročie narodenia
70. výročie úmrtia

26. júl 1877 Pohranice - Jáger - 13. september 1947 Pohranice - Jáger

Župný hodnostár, právnik. Študoval na gymnáziu v Nitre, právo vo Viedni a Budapešti. Hospodáril na rodinnom statku, pôsobil v župnej správe, v rokoch 1917-1918 posledný uhorský nitriansky župan.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 528.

124.

MACUDZIŇSKA-HALMOŠOVÁ, Silvia - 20. výročie úmrtia

11. november 1906 Mojmírovce - 30. júl 1997 Bratislava

Klaviristka. Študovala na Hudobnej škole pre Slovensko v Bratislave, na Konzervatóriu v Brne a na majstrovskej škole Konzervatória v Prahe u V. Kurza. Po skončení štúdií vystupovala ako sólistka, roku 1930 vytvorila klavírne duo s budúcim manželom Rudolfom Macudziňským. Ako sólistka interpretovala najmä diela romantikov. Patrila k zakladateľskej generácii moderného slovenského interpretačného umenia.

Literatúra:

Československý hudební slovník osob a institucí. - Zv. 2.: M - Ž. - Praha : Státní hudební vyd., 1965. - S. 20-21.

Lexikón slovenských žien. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 151-152.

125.

ĎURIŠ, Ľudovít - 50. výročie úmrtia

6. február 1921 Svätoplukovo-Šalgov - 30. júl 1967 Bratislava

Organizátor hudobného života, hudobník. V rokoch 1949-1956 bol členom miešaného zboru Československého rozhlasu, 1954-57 pracovník Koncertnej a divadelnej kancelárie, od 1958 riaditeľ sekretariátu Zväzu slovenských skladateľov, 1967 krátko riaditeľ Slovenskej filharmónie v Bratislave. Organizátor hudobného života v Nitre a v Bratislave, kde bol jedným zo zakladateľov a súčasne riaditeľom Bratislavskej lýry. Venoval sa prekladom starých madrigalov a polyfónnych skladieb do slovenčiny, skomponoval i niekoľko tanečných piesní.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 386.

Československý hudební slovník. - Zv. 1.: A-L. - Praha : Štátní hudební vyd., 1963. - S. 270.

Keresteš, Peter : História obce Svätoplukovo : historický Šalgov. - Nitra : Enars, 2010. - 255 s.

AUGUST

126.

BÁBIK, Jozef - 100. výročie narodenia

1. august 1917 Malý Báb-Báb - 1. júl 2000 Pezinok, poch. v Bratislave

Misionár, organizátor náboženského a národného života Slovákov v emigrácii. Študoval na gymnáziu v Nitre, teológiu v Bratislave. Pôsobil ako farár v Jedľových Kostol'anoch, v rokoch 1951-1992 pôsobil v zahraničí, v Rakúsku, USA a vo Veľkej Británii. Od roku 1993 žil v Bratislave.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 30.

127.

ZÁTURECKÝ, Peter - 35. výročie úmrtia

25. október 1918 Rimavská Sobota - 1. august 1982 Zlaté Moravce

Právnik, organizátor športového jazdenia. V rokoch 1942-1982 pracoval ako sudca, neskôr ako predseda Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky a na rôznych pracoviskách na Slovensku. Vo vedeckej práci sa orientoval na oblasť občianskeho, rodinného a trestného práva. Spoluautor a spoluzostavovateľ viacerých právnických publikácií, autor odborných článkov. Popri povolani aktívne pracoval v jazdectve. Po roku 1945 spoluzakladateľ civilného športového jazdectva. Viedol výbor Jazdeckého zväzu Slovenského ústredného výboru Československého zväzu telesnej výchovy, zastával funkciu ústredného rozhodcu a bol poverený vedením rozhodcovskej komisie. Autor pravidiel jazdeckého športu.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 415.

128.

MIHALOVIČ, Eduard - 100. výročie úmrtia

28. júl 1866 Oslany - 3. august 1917 Nitra

Kňaz, náboženský spisovateľ, profesor. Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Prievidzi, Nitre a Trenčíne, teologické vo Viedni. Od roku 1892 pôsobil ako profesor teológie v bohosloveckom seminári v Nitre.

Je autorom prác z cirkevného práva, napísal prácu z dejín uhorskej homiletickej literatúry. Prispieval aj do cirkevných časopisov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 167.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 920-921.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 193-194.

129.

RĚSŮ, Zoltán E. - 105. výročie narodenia

5. august 1912 Selice - 15. január 1996 Šaľa

Spisovateľ, básnik. Strednú školu absolvoval v Nových Zámkoch, farmakológiu študoval v Prahe. Pracoval v cukrovare ako inžinier, potom ako lekárnik. S poéziou sa zaoberal už počas študentských čias, neskôr sa venoval prozaickým prácam. V románoch Újvári gimnazisták (Novozámockí gymnazisti, 1991) a Prágai egyetemisták (Pražskí vysokoškoláci, 1995) spracoval svoju mladosť a študentské roky.

Literatúra:

A cseh/szlovákiai magyar irodalom lexikona 1918-2004 / Főszerkesztő Fónod Zoltán. - 2. opr., rozš. vyd. - Bratislava : Madách-Posonium, 2004. - S. 348.

130.

DOBROTINA, Štefan - 120. výročie narodenia

6. august 1897 Nitra - 16. august 1979 Nitra

Robotník, stranický a verejný činiteľ. V roku 1921 zakladajúci člen Komunistickej strany Slovenska, organizátor triednych bojov. V rokoch 1945-1949 pôsobil ako predseda Okresného národného výboru, 1949-1951 vedúci oddelenia Krajského výboru KSS, 1952-1959 riaditeľ Okresného stavebného podniku v Nitre.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 480.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 32.

131.

KÁKOŠ, Ján - 90. výročie narodenia

14. august 1927 Nitra - 11. september 1996 Bratislava

Dramatik, režisér, dramaturg, spisovateľ pre deti a mládež. Odborné vzdelanie nadobudol v Odbornom divadelnom štúdiu Novej scény v Bratislave. Od roku 1948 pôsobil v Bratislave ako asistent réžie v Čs. štátnom filme, režisér Čs. rozhlasu, dramaturg a umelecký šéf činohry pre mládež pri Novej scéne, 1954-1970 riaditeľ Novej scény, 1970-87 riaditeľ Slovenského národného divadla v Bratislave. Autor niekoľkých bábkových hier v javiskovej, rozhlasovej i televíznej verzii. Vlastnú detskú skúsenosť z chudobnej štvrte v Nitre rekonštruoval v diele Chlapec z Kanálovej ulice (1950) a v próze Štyria z našej štvrte, autobiografické črty z detstva má aj dráma Pred brieždením.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 209-210.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor : Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 150-151.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 70.

132.

BOKROŠ, Koloman - 125. výročie narodenia

14. august 1892 Jelenec - 17. august 1951 Nitra

Opravár hudobných nástrojov, obchodník. Vyučil sa pravdepodobne v Budapešti, pracoval vo Viedni, v Prahe. V rokoch 1923-1949 viedol obchod s hudobnými nástrojmi v Nitre.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 287.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 168.

133.

MÉSZÁROS, Jozef Elemír - 120. výročie narodenia

14. august 1897 Výchapy-Opatovce - 14. október 1939 Nitra

Akademický sochár, grafik, rytec, umelecký zlatník a kovotepec. Odborné výtvarné vzdelanie získal v Budapešti, v Nemecku a v Ríme. Tvoril sochy, cirkevné predmety, umelecké plakety s rozličnou tematikou a úžitkové predmety zo striebra. Bol popredným členom nitrianskeho výtvarného okruhu.

Literatúra:

Elemír Jozef Mészáros 1897-1939 / text : Marta Pernická ; grafická úprava : Ján Černý. - V Nitre : Krajská galéria, [1982]. - [32] s.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 95-96.

134.

ERDÉLYI, Július Ladislav - 70. výročie úmrtia

2. marec 1868 Žihárec - 16. august 1947 Zalavár, Maďarsko

Historik, vysokoškolský profesor, príslušník benediktínskej rehole, člen korešpondent Uhorskej akadémie vied. Zaoberal sa dejinami benediktínskej rehole, sociálnymi, kultúrnymi a cirkevnými dejinami stredovekého Uhorska. Od 1898 redaktor a spoluautor 12-zv. Dejín benediktínskej rehole a jej kláštorov v Uhorsku, autor 5-zv. histórie pannonhalmského opátstva. Na pedagogické účely vydal prehľadné dejiny Uhorska, prispieval do náboženských a odborných časopisov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 20.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 302.

135.

ČERENI (Cserenyey), Štefan Anton - 70. výročie úmrtia

7. január 1878 Topoľčany - 16. august 1947 Kovarce

Cirkevný historik, katolícky kňaz. Ako kaplán pôsobil vo Veľkých Chlievanoch, v rokoch 1901-1916 ako katechéta, profesor pedagogiky a katechetiky a súčasne prefekt v Malom seminári v Nitre. V roku 1917 bol administrátorom farnosti v Dražovciach, neskôr farárom v Kovarciach. Roku 1926 pápežský komorník. Autor životopisov nitrianskych biskupov v 16.-19. storočí a monografií, v ktorých spracovával cirkevné dejiny.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 135-136.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 415-416.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 182-183.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 119.

136.

SCHENK, Samuel Leopold - 115. výročie úmrtia

23. august 1840 Mojmirovce (Urmín) - 17. august 1902 Schwanberg, Rakúsko

Lekár, vysokoškolský učiteľ. Medicínu študoval vo Viedni, kde v roku 1866 sa stal docentom na Lekárskej fakulte, 1873 vysokoškolským profesorom a začas prednášal aj v Štýrskom Hradci (Graz, Rakúsko). Prednášal a bádal v oblasti embryológie, histológie a čiastočne aj bakteriológie. V roku 1900 musel opustiť univerzitu kvôli novej teórii o určovaní pohlavia plodu. Autor odborných publikácií z oblasti histológie, bakteriológie a embryológie.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 217-218.

Významné osobnosti Urmína / Štefan Kukan. In: Mojmirovčan. - Roč. 11, č. 3 (2005), s. 5.

137.

ZEMANOVIČ, Štefan - 70. výročie narodenia

18. august 1947 Obyce - 13. jún 2003 Modra

Akademický maliar. V rokoch 1962-1966 študoval na Strednej škole umeleckého priemyslu v Bratislave u prof. Korkoša, v rokoch 1967-1973 na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, oddelenie figurálneho sochárstva u prof. F. Štefunku a J. Kostku. Venoval sa figurálnej plastike.

Literatúra:

Malý slovník slovenských výtvarných umelcov. - 2. diel : L-Ž. - Bratislava : Slovenský fond výtvarných umení, 1988. - S. 536-537.

138.

GÁLL, Markus - 15. výročie úmrtia

25. august 1924 Šaľa - 18. august 2002 Šaľa

Ekonom, regionálny dopisovateľ, historik. V odbore ekonomika pracoval v okresnom národnom výbore, v melioráciách, v Povodí Váhu, v poľnohospodárskej škole a v podniku Duslo Šaľa. Dlhoročný dopisovateľ a spolupracovník regionálnej tlače v Šali. Napísal desiatky článkov o rodnej Šali, o ľuďoch a udalostiach v tomto mieste.

Literatúra:

Túžba po vzdelaní ho sprevádzala až po hrob : K nedožitým osemdesiatinám Markusa Gálla / Zoltán Vitko. In: Slovo Šaľanov. - Roč. 9, č. 8 (2004), s. 29.

Za Markusom Gállom (25.8.1924-18.8.2002). In: Slovo Šaľanov. - Roč. VII, č. 9 (2002), s. 35.

139.

SAMASSA, Jozef - 105. výročie úmrtia

30. september 1828 Zlaté Moravce - 20. august 1912 Eger, Maďarsko

Pedagóg, cirkevný hodnostár. Študoval na gymnáziu v Nitre, v Leviciach a v Ostrihome, teológiu vo Viedni. Pôsobil na gymnáziu v Trnave, na seminári v Pešti a v Ostrihome, od 1861 na univerzite v Pešti. V roku 1869 odborný radca ministerstva kultu a výučby, titulárny opát, ostrihomský kanonik, spišský biskup, egerský arcibiskup a skutočný tajný radca, 1888 pápežský prelát, 1905 kardinál. V rokoch 1869-1871 bol poslancom uhorského snemu za mesto Zlaté Moravce.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1195-1196.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 173-174.

Zlaté Moravce / Zostavili Marián Batora a Michal Zaľko. - Zlaté Moravce : Mestský úrad Zlaté Moravce, 1998. - S. 253-254.

140.

JUHARI, Karol - 95. výročie úmrtia

21. apríl 1871 Nitra - 22. august 1922 Budapešť, Maďarsko

Maliar, sochár. Po študijných cestách v Európe založil v roku 1897 v Nitre firmu na výmalbu kostolov s celouhorskou pôsobnosťou. Predseda Živnostenského spoločenstva, zakladateľ Priemyselného kruhu a Učňovského domova v Nitre.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 572.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 172.

141.

MARTINEC, Alojz - 100. výročie narodenia

26. august 1917 Čierne Kľačany - 2. marec 1996 Bratislava, poch. v Čiernych Kľačanoch

Kňaz, pedagóg, vedec-orientalista, prekladateľ. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach, teológiu na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave. Pôsobil ako správca farnosti v Dolnej a Hornej Krupej, univerzitný profesor na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave, správca farnosti na Podhradí v Bratislave, šéfredaktor Katolíckych novín. Autor viacerých odborných diel.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 888-889.

Čierne Kľačany : 800. výročie prvej písomnej zmienky 1209-2009 / Sprac. Zuzana Miháľková. - Čierne Kľačany : Obecný úrad, 2009. - S. 36.

Náš rodák prof. ThDr. Alojz Martinec / Stanislav Bajanič. - Čierne Kľačany : Miestny odbor Matice slovenskej ; Obecný úrad ; Rímskokatolícky farský úrad, 2007. - 55 s.

142.

ZANITIUS (Zanický, Zanicius), Ján - 410. výročie úmrtia

1559 Kladanj, Chorvátsko - 26. august 1607 Záhreb, Chorvátsko

Náboženský spisovateľ, organizátor školstva, jezuita, kazateľ. V rokoch 1588-1590 pôsobil ako kanonik v Nitre, od roku 1605 rektor kolégia v Šali nad Váhom. V rokoch 1606-1607 sa staral o dobudovanie kolégia v Záhrebe. Autor rukopisných prác súvisiacich najmä s organizovaním jezuitských kolégií.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1510.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 405.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 210-211.

143.

NĚČEI (Nécsey), Jozef - 175. výročie narodenia

27. august 1842 Oslany - 17. január 1929 Vráble

Poštmajster, zberateľ. Študoval na gymnáziu v Nitre. Od roku 1869 pôsobil vo Vrábľoch ako poštmajster. Významný zberateľ národopisných pamiatok, umeleckých diel a starožitností. Prispel k založeniu Tekovského múzea v Leviciach tým, že mu v roku 1927 daroval bohatú zbierku.

Literatúra:

Trubíni, Jozef : Vráble. - Vráble : Mesto Vráble, 1994. - S. 103-104.

144.

BERTÓK, Imre - 95. výročie narodenia

30. august 1922 Kamenín - 7. jún 1994 Bratislava

Pedagóg, odborný spisovateľ, redaktor. Dlhé roky pôsobil ako učiteľ v Kameníne, potom okresný školský inšpektor v Štúrove a v Šali, riaditeľ strednej školy v Komárne, školský inšpektor, riaditeľ Krajského pedagogického ústavu v Bratislave, v rokoch 1972-1986 vedúci maďarskej sekcie Slovenského pedagogického vydavateľstva v Bratislave. Autor a spoluautor viacerých učebníc a metodických príručiek.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 73.

A cseh/szlovákiai magyar irodalom lexikona 1918-2004 / Főszerkesztő Fónod Zoltán. - 2. opr., rozš. vyd. - Bratislava : Madách-Posonium, 2004. - S. 46-47.

Ki kicsoda Kassától-Prágáig? / Szőke József, Viczián János. - Szekszárd : Babits Kiadó, 1993. - S. 52.

145.

STRAUSS, Pavol - 105. výročie narodenia

30. august 1912 Liptovský Mikuláš - 3. jún 1994 Nitra

Lekár-chirurg, esejista, prozaik, básnik, prekladateľ. Od roku 1956 pôsobil v Nitre ako chirurg. Do literatúry vstúpil v roku 1936 po nemecky napísanou básnickou zbierkou Die Kanone auf dem Ei

(Kanóny na vajciach). Bol významným predstaviteľom básnickej skupiny katolíckej moderny, autor početných zbierok básní, esejí, meditácií a aforizmov. Preložil viaceré diela významných básnikov a filozofov z nemčiny a francúzštiny. V roku 1992 Čestný občan mesta Nitry.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 423-424.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 138-139.

Literárna tvorba Pavla Straussa / [zostavil a redigoval Andrej Červeňák]. - Nitra : Západoslovenská odbočka Spolku slovenských spisovateľov, 1992. - 134 s.

146.

PONGRÁC, Karol - 145. výročie narodenia

31. august 1872 Senica-Sotiná - 27. september 1930 Cabaj-Čápor, poch. v Nitre

Akademický maliar a technik. Študoval na Vysokej škole technickej v Budapešti, výtvarné vzdelanie získal v Deutenhoffene a Mníchove. Žil a tvoril vo svojom ateliéri na Zobore v Nitre, ktorú zobrazil na viacerých svojich dielach. Bol spoluzakladateľom szolnockej maliarskej kolónie. Venoval sa aj hudbe ako klavirista.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 514.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra: Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 114-115.

S E P T E M B E R

147.

POZDIŠOVSKÝ, Štefan - 10. výročie úmrtia

23. december 1906 Močenok - 1. september 2007 Trenčín

Stredoškolský profesor, pedagóg, historik. Študoval na gymnáziu v Trnave a v Nitre a na Univerzite Komenského v Bratislave dejepis, zemepis, archeológiu a národopis. Po štúdiách pôsobil ako profesor na gymnáziu v Leviciach, v Liptovskom Mikuláši a v Trenčíne. V rokoch 1951-1958 riaditeľ múzea v Trenčíne, do roku 1972 odborný pracovník múzea. Jeho meno je späté s rímskym nápisom na trenčianskej skale, ktorý preložil do slovenčiny. Autor publikácií a článkov.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 98.

História a súčasnosť obce Močenok / [Igor Hochel (konceptia, štylistika textu, editorstvo)]. - Močenok : Obecny úrad Močenok, 2003. - S. 54-55.

Prof. Štefan Pozdišovský : personálna bibliografia / Zost. Ľ. Strohnerová a E. Halusková. - Trenčín : Knižnica Michala Rešetku, 1996. - 45 s.

148.

ŠIMKO, Ján Vojtech - 190. výročie úmrtia

15. január 1759 Kňažice (súčasť Zlatých Moraviec) - 2. september 1827 Trnava

Náboženský spisovateľ, prekladateľ, filozof. Po stredoškolských štúdiách v Nitre absolvoval teológiu na generálnom seminári v Bratislave. Pôsobil vo františkánskych kláštoroch, v rokoch 1804-1809 v Nitre. V Jelenci pôsobil ako domáci kaplán u grófa Forgáča. Zakladajúci člen Slovenského učeného tovaríšťa. Samostatne vydal viacero príležitostných básní, prekladal z latinčiny a maďarčiny.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1323-1324.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 455-456.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 179.

149.

MALÝ, Vincent - 95. výročie narodenia

3. september 1922 Čierne Kľačany - 26. január 2008 Nitra, poch. Čiernych Kľačanoch

Kňaz, vysokoškolský pedagóg, náboženský spisovateľ. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach, teológiu v Bratislave. Od roku 1969 pôsobil v Lužiankach, 1979 monsignor, od roku 1982 dekan nitrianskeho dištriktu a od 1997 apoštolský protonotár. Od roku 1990 tajomník Slovenskej liturgickej komisie, šéfredaktor časopisu Liturgia. V rokoch 1990-1999 pôsobil ako pedagóg na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Autor a spoluautor mnohých liturgických kníh a príspevkov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 872-873.

Čierne Kľačany : 800. výročie prvej písomnej zmienky 1209-2009 / Sprac. Zuzana Miháľková. - Čierne Kľačany : Obecný úrad, 2009. - S. 36.

150.

KNAPO, Alexander - 105. výročie narodenia

8. september 1912 Papradno - 9. marec 1984 Nitra

Vysokoškolský pedagóg, inžinier-architekt, maliar. Architektúru študoval v Prahe. Jeden z prvých architektov, ktorý dosiahol hodnosť vysokoškolského profesora. V rokoch 1960-1979 pôsobil na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, v rokoch 1960-1971 vedúci Katedry poľnohospodárskych stavieb. Autor mnohých vedeckých prác a vysokoškolských učebníc. Projektovo viaceré stavby na Slovensku, v Nitre administratívnu budovu Slovenských elektrární.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 118-119.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 79-80.

151.

MASARYK, Tomáš Garrigue - 80. výročie úmrtia

7. marec 1850 Hodonín, Česká republika - 14. september 1937 Lány, Česká republika

Prvý československý prezident, doktor filozofie, univerzitný profesor, vedec, historik. Prezidentom Československej republiky bol v rokoch 1918-1935. Zámok v Topoľčiankach sa stal jeho letným sídlom. Chodil sem pravidelne a stretával sa tu nielen s blízkymi, ale aj významnými predstaviteľmi toho obdobia. Častým návštevníkom prezidenta bol známy český spisovateľ Karel Čapek.

Literatúra:

Výročná zpráva Státneho reál. gymnázia T. Červena v Nitre 1927-8. - Nitra : nákladom ústavu, 1928. - S. 15.
Prezident T. G. Masaryk v Topoľčiankach / Ondrej Valach. In: Naše Topoľčianky. - Č. 4 (2007), s. 2.
Prvý prezident ČSR / Gustav Stopka. In: Tekovské noviny. - Roč. XX, č. 5 (2010), s. 7.

152.

JESENSKÝ, Jozef - 235. výročie narodenia

15. september 1782 Beladice - 13. jún 1863 Zlatno

Priekopník slovenského ovocinárstva, zakladateľ ovocných sadov pod Tríbečskými horami v Zlatňanskej kotline. V roku 1826 tu dal vysadiť vyše 20 tisíc ovocných stromčekov, predovšetkým čerešní, višní, jabloní, orechov a gaštanov. Úrodu ovocia vyvážal aj do Bratislavy, Viedne i Pešti. Časť ovocia spracovával na mieste. Mal vlastnú konzerváreň na výrobu lekvárov, sušiareň i pálenicu.

Literatúra:

V šľapajách Jozefa Jesenského. In: Tekovské noviny. - Roč. 2, č. 15 (1992), s. 7 a 8.

153.

FERÉNYI, Juraj - 45. výročie úmrtia

14. november 1898 Trenčianska Teplá - 15. september 1972 Nitra

Strojní inžinier-hydrumechanik, pedagóg. V Nitre pôsobil v rokoch 1951-1958 ako hlavný inžinier Spojených cukrovarov, 1960-1968 učil základy strojárkej výroby na Gymnáziu Eugena Gudernu. Venoval sa hydrumechanike a technológii výroby cukru. Autor monografií, odborných článkov a štúdií.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 77-78.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 170.

154.

BEDNÁRIK, Jozef - 70. výročie narodenia

17. september 1947 Zeleneč - 22. august 2013 Bratislava

Herec, režisér. Od roku 1971 pôsobil ako herec, v rokoch 1981-1992 režisér Divadla Andreja Bagara v Nitre, potom spevohry Novej scény v Bratislave, napokon pracoval v slobodnom povolání. Spolupracoval aj s opernými divadlami a baletom. S jeho menom je spojená úspešná éra muzikálov na Slovensku aj v Čechách.

Literatúra:

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 1.: A-Belk. - Bratislava : Encyklopedický ústav SAV a Veda, 1999. - S. 676-677.
Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 97-98.
Laca, Ján : Štyridsať rokov slovenského profesionálneho divadla v Nitre. - Nitra : DAB, 1980. - 58 s.

155.

ERDŐDI, Ladislav Adam - 340. výročie narodenia

20. september 1677 Bratislava - 12. máj 1736 Nitra, poch. v Kláštore sv. Kataríny pri Naháči

Cirkevný a krajinský hodnostár. V rokoch 1706-1736 nitriansky biskup a župan, 1707-1725 uhorský kancelár. Predstaviteľ záujmov habsburského absolutizmu a katolíckej cirkvi, popredný rekatolizátor. V Nitre dal vybudovať nový barokový biskupský palác, zrenovovať a umelecky vyzdobiť katedrálu, do kt. daroval vyrezávané lavice a nový organ, dal vybudovať novú vežu, pod ňu umiestnil biskupskú knižnicu, do ktorej daroval svoje knihy.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 302-303.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 22.

156.

BYSTRÍK sv. - 970. výročie úmrtia

? - 24. september 1047 pravdepodobne Budapešť-Pešť, Maďarsko

Nitriansky biskup, mučeník. Presné miesto a čas narodenia sv. Bystríka nepoznáme, pravdepodobne pochádzal z vyššieho rodu z okolia Nitry. Študoval na učilišti sv. Hypolita v Nitre. Pokračovateľ, šíriteľ a ochranca duchovného dedičstva sv. Cyrila a sv. Metoda. Roku 1083 zásluhou uhorského kráľa Ladislava I. a pápeža Gregora VII. kanonizovaný za svätého.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 637.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 172-174.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 25.

157.

NEUGEBAUER, Ferdinand - 165. výročie narodenia
95. výročie úmrtia

26. september 1852 Nitra - 21. jún 1922 Sklené Teplice

Kníhtlačiar. Vnuk zakladateľa prvej nitrianskej tlačiarne Jozefa Neugebauera (1790-1857), syn Eduarda Neugebauera (1826-1865). V rokoch 1877-1919 majiteľ tlačiarne v Nitre. Tlačil knihy regionálnych autorov a mnohé časopisy (Nyitrai Közlöny, Nyitravármegye Hivatalos Lapja, Nitrianske noviny a iné).

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 285.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 106-107.

158.

FRANCISCI, Ľudovít - 155. výročie narodenia

25. september 1862 Podhorany-Sokolníky - 6. apríl 1933 Nitra

Politik, cirkevný hodnostár, spisovateľ, pedagóg. Študoval na gymnáziu a bohosloveckom seminári v Nitre, teológiu na univerzite vo Viedni. Ako kaplán a učiteľ náboženstva pôsobil na dievčenskej strednej škole a ako profesor hebrejčiny a gréčtiny na bohosloveckom učilišti v Nitre. Od roku 1911 nitriansky kanonik, rektor seminára, správca diecéznej knižnice, 1915 titulárny prepošt. Autor cestopisu z pobytu v Palestíne, prispieval do náboženských a miestnych novín, 1906-1933 vydával a redigoval noviny Nyitramegyei Szemle.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 359.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 116.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 41-42.

159.

BAŤO, Jozef - 95. výročie narodenia

26. september 1922 Obyce - 2. február 1998 Štvrtok, poch. v Obyciach

Misionár, pedagóg, prekladateľ. V roku 1952 emigroval do Talianska, kde v rokoch 1953-1955 absolvoval v Becchii učiteľský ústav. Ako misionár pôsobil v Taliansku, Uruguaji, Argentíne, od roku 1994 na Slovensku. V Žiline založil misijný dom Kongregácie. Zomrel následkom autonehody.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 67-68.

160.

LENCI, Dušan - 5. výročie úmrtia

18. máj 1941 Banská Bystrica - 30. september 2012 Nitra

Herec. V rokoch 1963-1964 pôsobil v Krajevom divadle v Trnave, do roku 1971 člen činohry Divadla Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene, potom hereckého súboru Divadla Andreja Bagara v Nitre. Od roku 1959 pracoval v oblasti dabingu, stvárnil množstvo postáv vo filmoch, v televíznych inscenáciách a v rozhlase.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 665-666.

Laca, Ján : Štyridsať rokov slovenského profesionálneho divadla v Nitre. - Nitra : DAB, 1980. - 58 s.

O K T Ó B E R

161.

RUDNAY, Béla - 160. výročie narodenia
85. výročie úmrtia

1. október 1857 Senica - 14. jún 1932 Budapešť, Maďarsko

Verejný činiteľ, genealóg, poslanec uhorského snemu. Študoval pravdepodobne na gymnáziu v Nitre. Od roku 1878 župný podnotár, od 1887 hlavný župný notár v Nitre. Počas pôsobenia v Nitre zostavil a vydal zbierku nitrianskych župných nariadení a predpisov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 139.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra: Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 178.

162.

POSPIŠ (Poszpis), Jozef - 35. výročie úmrtia

15. november 1899 Trnovec nad Váhom - 2. október 1982 Trnovec nad Váhom

Robotník, zakladajúci člen a predseda Komunistickej strany Československa, richtár obce, organizátor trnavskej manifestácie roku 1938. Pracoval ako nádenník na okolitých veľkostatkoch, od roku 1945 robotník na Štátnom majetku, od roku 1950 pracovník Jednoty v Šali. V buržoáznej Československej republike účastník a spoluorganizátor triednych bojov poľnohospodárskych robotníkov. Funkcionár miestnych a okresných stranických orgánov, od 1949 člen Ústredného výboru Csemadoku.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin: Matica slovenská, 1990. - S. 527.

163.

MARTVOŇOVÁ-HORNUNGOVÁ, Anna - 95. výročie narodenia

3. október 1922 Nitra - 16. december 1990 Bratislava

Operná speváčka (soprán). Navštevovala meštiansku a hudobnú školu v Nitre, neskôr študovala spev súkromne v Bratislave. V rokoch 1940-1941 členka zboru opery Slovenského národného divadla v Bratislave, 1943-45 sólistka Slovenského ľudového divadla v Nitre, 1946-1950 členka operného zboru, od roku 1951 sólistka opery Slovenského národného divadla v Bratislave. Popredná slovenská sopranistka, hosťovala na viacerých domácich i zahraničných scénach.

Literatúra:

Československý hudební slovník. - Zv. 1.: A-L. - Praha : Státní hudební vyd., 1963. - S. 475.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 39.

Lexikón slovenských žien. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 160-161.

164.

LITOBORSKÝ, Bohumil - 135. výročie narodenia

4. október 1882 Praha, Česká republika - 11. december 1958 Trenčín

Český hudobník, vojenský kapelník. Pôsobil v Nitre od roku 1920 ako dirigent posádkovej hudby. Organizoval náročné symfonické koncerty pre nitriansku verejnosť. V rokoch 1929-1934 riaditeľ Mestskej hudobnej školy v Nitre.

Literatúra:

Československý hudební slovník. - Zv. 1.: A-L. - Praha : Státní hudební vydav., 1963. - S. 838.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 418.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 88-89.

165.

MIKŠÍK, Imrich - 225. výročie narodenia

5. október 1792 Pohranice - 29. november 1871 Bratislava

Náboženský spisovateľ, kazateľ. Študoval na gymnáziu a bohosloveckom seminári v Nitre. Od roku

1817 pôsobil ako kaplán na rôznych miestach, od 1828 farár v Križovanoch nad Dudváhom, roku 1844 dekan, 1863 titulárny kanonik, 1864 bratislavský kanonik. Príslušník druhej generácie bernolákovcov, autor homiletickej literatúry.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 927-928.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 178.

166.

RABČEK, Andrej - 305. výročie narodenia
225. výročie úmrtia

7. október 1712 Považská Bystrica - 27. apríl 1792 Malý Cetín

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ, osvietenec. Pôsobil vo Veľkých Janíkovciach, kde dal prestavať kostol a faru v barokovo-klasicistickom štýle a zakladal školu. Roku 1749 založil náboženský spolok "Bratstvo", ktorého členom bola i cisárovná Mária-Terézia. V nitrianskej kapitulnej knižnici sa zachovali 4 zv. jeho rukopisných prác.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1131-1132.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 12.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 117.

167.

VODRÁŽKA, Jozef - 30. výročie úmrtia

25. február 1899 Banská Štiavnica - 8. október 1987 Topoľčianky

Osvetový pracovník, ochranár. V rokoch 1922-23 pracoval ako notár v Nevericiach, 1923-1950 vedúci obvodného notárskeho úradu, pracovník miestneho národného výboru, v rokoch 1950-1960 vedúci plánovacieho oddelenia Riaditeľstva štátnych lesov v Topoľčiankach. Spoluautor monografie o Topoľčiankach.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv.6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 303.

168.

TISO, Jozef - 130. výročie narodenia
70. výročie úmrtia

13. október 1887 Bytča - 18. apríl 1947 Bratislava, poch. na Nitrianskom hrade

Katolícky kňaz, politik a štátnik, redaktor a publicista, prezident prvej Slovenskej republiky. Študoval na piaristickom gymnáziu v Nitre a na Teologickej fakulte Univerzity vo Viedni. V rokoch 1915-1924 pôsobil ako profesor náboženstva na gymnáziu, špirituál v seminári, profesor na Vysokej škole bohosloveckej a ako tajomník biskupského úradu v Nitre.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1382-1386.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 74-76.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 147-150.

169.

GONTKO, Miloš - 120. výročie narodenia

13. október 1897 Dolná Crivina, Rumunsko - 26. október 1975 Zlaté Moravce

Úradník, spisovateľ, dramatik, prozaik. V rokoch 1925-1940 úradník lesnej správy v Žitavonoch a v Zlatých Moravciach, 1948-1958 zamestnanec Združených služieb v Zlatých Moravciach, kde od roku 1958 žil na dôchodku. Autor divadelných a rozhlasových hier z dedinského prostredia.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 203.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 117-118.

170.

TAKÁČ, Pavol - 20. výročie úmrtia

2. november 1911 Poľný Kesov - 15. október 1997 Nitra

Regionálny historik, publicista, nitriansky archivár. Pôvodným povoláním učiteľ, neskôr úradník v štátnej správe. Zaoberal sa regionálnou históriou Nitry a nitrianskeho regiónu. V rokoch 1983-1990 bol kronikárom mesta Nitry. Spracoval monografie o obciach, série štúdií a článkov o dejinách nitrianskych ulíc, námestí, škôl, spolkov, závodov a i. Aktívne pôsobil v Miestnom odbore Matice slovenskej v Nitre.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 146-147.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 245-246.

171.

CONLEGNER, Karol - 205. výročie narodenia
125. výročie úmrtia

18. október 1812 Nové Zámky - 21. december 1892 Neverice

Podnikateľ, vysokoškolský profesor. Študoval na gymnáziu v Trnave, obchodné náuky na polytechnike vo Viedni. V rokoch 1848-1849 vedúci pracovník výroby bankoviek a riaditeľ štátnej tlačiarne cenín v Debrecíne, 1857-1865 profesor účtovníctva a nemeckej úradnej agendy na technike v Pešti, 1865 riaditeľ, potom viceprezident a prezident Prvej uhorskej priemyselnej banky, 1872-73 rektor Vysokej školy technickej v Budapešti. Od roku 1877 žil na svojom statku v Nevericiach.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 379.

172.

PARTOS, Alexander - 80. výročie úmrtia

1898 Šurany - 18. október 1937 Nitra

Lekár, výskumník, vedec. Študoval na gymnáziu v Komárne, medicínu vyštudoval v Budapešti a vo Viedni. V rokoch 1920-1923 pôsobil na viedenskej klinike, od roku 1924 v Nitre. Okrem lekárskej praxe sa vedecky zaoberal biológiou, chemickou terapiou, liečbou cukrovky. Napísal približne 180 odborných prác. O výsledkoch svojich výskumov prednášal na viacerých svetových podujatiach, lekárske kongresoch v Berlíne, v Paríži, v Budapešti a v Ríme.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 111-112.

173.

ZVON, Peter - 75. výročie úmrtia

9. január 1913 Chrudim, Česká republika - 19. október 1942 Bratislava

Dramatik, divadelný kritik. Roku 1932 maturoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach. Právo študoval v Prahe a v Bratislave, kde od roku 1939 pracoval ako bankový úradník. Ako dramatický autor uprednostňoval hry s lyrizujúcimi a reflexnými prvkami, svoje kritické referáty uverejňoval v Eláne (1940-42).

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 480-481.

174.

HLBINA, Pavol Gašparovič - 40. výročie úmrtia

13. máj 1908 Veľké Kršteňany - 21. október 1977 Bobot, poch. vo Veľkých Kršteňanoch

Kňaz, básnik, prekladateľ, literárny kritik. Výrazný predstaviteľ slovenskej katolíckej moderny. Študoval na gymnáziu v Nitre, teológiu v Prahe. Už počas štúdia v Nitre prispieval básňami do študentských časopisov. Významný literárny kritik a teoretik, autor mnohých časopisecky publikovaných príspevkov. Prekladal z francúzštiny.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 487-488.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 337.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 171-172.

175.

SALVA, Tadeáš - 80. výročie narodenia

22. október 1937 Lúčky (Ružomberok) - 3. január 1995 Bratislava

Hudobný skladateľ, vysokoškolský profesor. Hudobné vzdelanie získal na Vysokej škole múzických umení v Bratislave, potom študoval vo Varšave a v Katovicích. V rokoch 1989-1995 pôsobil ako pedagóg na Katedre hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty v Nitre. Skomponoval rad hodnotných diel so silným humanistickým posolstvom, za ktoré získal viaceré svetové ocenenia. V roku 1992 bol zaradený medzi významné osobnosti hudobného umenia do svetovej encyklopédie.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1999. - S. 300.

Reprezentatívny biografický lexikón Slovenska. - Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 290.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 125-126.

176.

BOLEČEK, Michal - 120. výročie narodenia

23. október 1897 Zemianske Sady - 9. marec 1983 Solčany, poch. v Dvorníkoch pri Hlohovci

Kňaz, pedagóg, redaktor, publicista, prekladateľ. V Nitre pôsobil ako špirituál malého seminára, katechéta a väzenský duchovný, v rokoch 1932-1940 riaditeľ Rímsko-katolíckeho ženského učiteľského ústavu v Nitre, 1940-1950 farár na farnosti Nitra-Dolné mesto. Zaslúžil sa o postavenie Chrámu sv. Cyrila a Metoda v Nitre-Mlynárčiach a o zreštaurovanie kostolov vo farnosti Nitra-Dolné mesto. Založil a viedol Jednotu katolíckych mužov na Slovensku, podporoval činnosť katolíckeho skautingu. V Nitre založil, redigoval a vydával časopis Úsvit, Naša nedeľa, Svornosť. Vydal informačnú brožúru Karita v Nitre (1944) a iné.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 129-130.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 20-21.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 113-114.

177.

JEDLIČKA, Karol - 100. výročie narodenia

24. október 1917 Oslany - 2014 Nitra

Pedagóg, historik. Študoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave odbor dejepis a geografia. Pôsobil ako profesor a riaditeľ na stredných školách v Nitre, od roku 1961 vedúci Katedry dejín na Pedagogickej fakulte v Nitre. Publikoval v rôznych periodikách desiatky historických prác, štúdií, článkov a podieľal sa na tvorbe študijnej literatúry pre študentov vysokých škôl. V rokoch 1962-1981 bol predsedom pobočky Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied v Nitre.

Literatúra:

Výročná správa za školský rok 1942/43 : Štátna slovenská odborná škola pre ženské povolania v Nitre. - Nitra : nákladom vlastným, 1943. - S. 4.

Nitriansky historik robotníckeho hnutia / Ida Zubácka. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 11, č.12 (1987), s. 37-38.

178.

KABRHEL, František - 35. výročie úmrtia

25. november 1914 Šoporňa - 25. október 1982 Nitra

Divadelný a filmový herec. V rokoch 1939-1944 člen súboru Slovenského ľudového divadla v Nitre, v rokoch 1960-1978 Krajského divadla v Nitre.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 551.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 173.

179.

ANDRÁŠI, Anton - 275. výročie narodenia

28. október 1742 Rumanová - 12. november 1799 Rožňava

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ. Študoval v Nitre a v Košiciach, teológiu vo Viedni, kde roku 1760 vstúpil do jezuitskej rehole. Po jej rozpustení roku 1773 hospodáril na rodovom majetku v Krásnej Hôrke. Roku 1776 rožňavský kanonik, neskôr prepošt, 1780 biskup. Autor niekoľkých náboženských dobových prác.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 17-18.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 58.

180.

BENKOVIČ, Augustín - 385. výročie narodenia
315. výročie úmrtia

1632 Výčapy-Opatovce - 28. október 1702 Oradea, Rumunsko

Cirkevný hodnostár. Okolo roku 1652 vstúpil do paulínskej rehole. Od roku 1658 misionár, pôsobil najmä na území Slovenska ako horlivý rekatolizátor. Roku 1676 generálny predstavený rehole v Uhorsku, 1682 veľkvaradínsky biskup. Rekatolizátor, zaslúžil sa o úniu gréckokatolíckej cirkvi s Rímom.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 92.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 218-219.

181.

MOYSES, Štefan - 220. výročie narodenia

29. október 1797 Veselé - 5. júl 1869 Svätý Kríž nad Hronom (Žiar nad Hronom)

Cirkevný hodnostár, národnokultúrny dejateľ. Krátko pôsobil ako kaplán v Tesárskych Mlyňanoch. Od roku 1851 biskup banksobystrickej diecézy. Od roku 1863 prvý predseda Matice slovenskej. Založil slovenský učiteľský ústav, obnovil vydávanie časopisu Cyril a Metod.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 956-958.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 229-231.

182.

HUSZÁR, Štefan - 130. výročie narodenia
50. výročie úmrtia

29. október 1887 Nitra - 14. jún 1967 Nitra

Kníhkupec, kníhtlačiar. Študoval na gymnáziu v Nitre. Vyučený typograf, pracoval v Budapešti, v Lipsku a vo Viedni. V rokoch 1912-1945 majiteľ tlačiarne a kníhkupectva, od roku 1948 kalkulant Nitrianskych tlačiarňí v Nitre. Vydal a vytlačil okrem iného Damborského Slovenskú mluvnicu (1919-33), učebnice, právnické spisy, schematizmy a obežníky Nitrianskeho biskupstva a iné.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 446.

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 63.

183.

MIŠKÓCI, Matej - 65. výročie úmrtia

17. február 1886 Mošovce - 29. október 1952 Nitra

Národný dejateľ, školský pracovník, redaktor. Od roku 1920 pôsobil ako učiteľ na meštianskej škole, v rokoch 1923-1939 a 1945-48 školský inšpektor v Nitre. Založil a v rokoch 1921-23 redigoval časopis Národná stráž. Spracoval s J. Karvašom vlastivedné dielo "Nitra - kolíska kresťanskej kultúry a dávnej slávy Slovenska", ktoré vyšlo v roku 1938. Po celý čas aktívne pôsobil v rôznych oblastiach kultúrneho a verejného života. Aktívny účastník protifašistického odboja.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 582-583.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 197.

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 99-100.

184.

GLOCK-GALÁNTHAY, Teodor - 145. výročie narodenia

30. október 1872 Šaľa-Veča - 15. december 1956 Budapešť, Maďarsko

Maliar, dôstojník. Pôvodne vojak z povolania, od roku 1897 študoval maliarstvo v Budapešti. Po ťažkom zranení roku 1914 pôsobil ako generálny profesor Akadémie Ludovica. Maľoval bojové a žánrové scény z vojenského života a historické kompozície. Jeho diela sú v galériách a múzeách vo Viedni, Székesfehérvári a v Múzeu umenia v Budapešti. Venoval sa aj stenografii.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 193.

Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 - 1998. - 2.: D-G. - Ostrava : Výtvarné centrum Chagall, 1998. - S. 353.

N O V E M B E R

185.

KOČNEROVÁ, Mária - 65. výročie narodenia

1. november 1952 Bratislava - 17. február 2003 Bratislava

Novinárka. Od roku 1976 pôsobila v Nitre ako redaktorka, neskôr zástupkyňa šéfredaktora redakcie okresných novín Nitriansky hlas, od 1989 šéfredaktorka dvojtýždenníka Slovenskej pôdohospodárskej

univerzity Poľnohospodár. Svoje bohaté novinárske skúsenosti odovzdávala aj študentom žurnalistiky na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre.

Literatúra:

Odišla Mária Kočnerová. In: Nitra. - Roč. 28, č. 3 (2003), s. 21.

186.

CSIZMADIA, Sándor - 245. výročie narodenia

4. november 1772 Vlčany - 21. november 1860 Pest, Maďarsko

Právnik, redaktor, spisovateľ, prekladateľ. Po štúdiách práva pôsobil ako pokladník baróna Podmaniczského v Budapešti. V rokoch 1821-1826 pôsobil ako spoluredaktor časopisu Hazai és Külföldi Tudósítások (Domáci a zahraničný spravodajca), ktorý v rokoch 1830-1931 sám redigoval. Zbierku svojich literárnych prekladov vydal v roku 1805 spolu s K. Farkasom. Jeho preklad divadelnej hry Kotzebueho „Kisvárosiak“ viackrát mali v repertoári peštianske a koložvárske divadlá.

Literatúra:

Pripomíname si... / Judita Kollárová. In: Slovo Šaľanov. - Roč. VII, č. 11 (2002), s. 38.

187.

BAJAN, Anton - 90. výročie narodenia

4. november 1927 Veľké Vozokany - 4. február 2009 Bratislava ?, poch. v Podunajských Biskupiciach

Lekár, epidemiológ, pedagóg. Bol uznávanou osobnosťou, odborníkom a pedagógom v oblasti medicíny. Venoval sa problematike liečby pľúcnych chorôb so zameraním na tuberkulózu. Bol autorom a spoluautorom odborných knižných publikácií, učebníc a vedeckých článkov.

Literatúra:

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 1.: A-Belk. - Bratislava : Encyklopedický ústav SAV a Veda, 1999. - S. 541-542.

188.

HORECKÝ, Anton - 160. výročie úmrtia

29. jún 1785 Varín - 4. november 1857 Dražovce (súčasť Nitra)

Básnik, kňaz, podporovateľ slovenskej spisby, člen Slovenského učeného tovaríštvá. Od roku 1850 pôsobil ako farár v Dražovciach. Zanechal rukopis hodnotnej obsiahlejšej príležitostnej skladby Ménospev Ondrejovi Koszper. V časopisoch uverejňoval články s kresťanskou tematikou a praktickými radami pre hospodárov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 512.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 379.

Významné osobnosti Nitra / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 60-61.

189.

GRAGGER, Róbert - 130. výročie narodenia

5. november 1887 Zlaté Moravce - 10. november 1926 Berlín, Nemecko

Literárny vedec, bibliograf. Študoval na univerzitách v Budapešti, Paríži a v Berlíne. Pôsobil v Budapešti, od 1916 prednášal na univerzite, riaditeľ Maďarského ústavu v Berlíne. Vybudoval ústavnú knižnicu, do ktorej premiestnil časť uhorskej knižnice z Halle, čím sa decentralizovali aj fondy slovacík. Viedol časopis Ungarische Jahrbücher a knižnú sériu Ungarische Bibliothek, 1923-29 4-zv. Bibliographia Hungarica, registrujúcu zahraničnú a inorečovú domácu (aj slovenskú) literatúru z 1861-1921.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 213-214.

190.

RUTHOVÁ, Eva - 5. výročie úmrtia

8. október 1934 Zlaté Moravce - 5. november 2012 Nitra

Kultúrna pracovníčka, knihovníčka, organizátorka a moderátorka kultúrnych a literárnych podujatí, dlhoročná predsedkyňa Literárneho klubu Janka Jesenského v Nitre. Pôsobila ako novinárka v redakcii Hlasu ľudu a Obrany ľudu v Bratislave, v rokoch 1961-1992 pracovala ako knihovníčka v Okresnej knižnici v Nitre.

Literatúra:

Kto je kto v regióne / (ČE). In: My Krajské noviny. - Roč. 17, č. 35 (2008), s. 16.

Za Evičkou Ruthovou / Vlasta Hochelová. In: Náš čas. - Roč. XVII, č. 2 (2013), s. 31.

191.

KÚTNY, Jozef - 85. výročie narodenia

8. november 1922 Močenok - 9. júl 1979 Dimaro, Taliansko

Kňaz, pedagóg, misionár pôsobiaci priamo vo Svätej stolici. Študoval na gymnáziu v Trnave, teológiu v Bratislave a na Teologickej fakulte Lateránskej univerzity v Ríme. Ako kňaz pokračoval v štúdiách cirkevného a civilného práva, ktoré roku 1954 zakončil doktorátom. Účinkoval ako kaplán, od 1.1.1956 bol úradníkom Svätého officia, dnešnej Kongregácie pre náuku viery, kde zastával rôzne funkcie. Roku 1974 pápežský prelát.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 786.

História a súčasnosť obce Močenok / [Igor Hochel (konceptcia, štylistika textu, editorstvo)]. - Močenok : Obecný úrad Močenok, 2003. - S. 60.

192.

FUNCZIK, Emil - 125. výročie narodenia
45. výročie úmrtia

9. november 1892 Mojmirovce - 12. marec 1972 Bratislava

Teológ, cirkevný právnik, univerzitný profesor. Teologické štúdiá absolvoval v Ostrihome a v Budapešti. Roku 1921 profesor cirkevných dejín a cirkevného práva na bohosloveckom seminári v Nitre. V rokoch 1936-37 a 1945-1946 pôsobil na Katolíckej bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Venoval sa otázkam cirkevného práva.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 367-368.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 141.

193.

ANDRÁŠIK, Alojz - 105. výročie narodenia
35. výročie úmrtia

10. november 1912 Veľké Zálužie - 9. december 1982 Veľké Zálužie

Misionár, pedagóg. Študoval na saleziánskom gymnáziu v talianskom Bagnole Piemonte. Roku 1935 v Peru vstúpil k Saleziánom don Bosca v Magdalena del Mar a tu si vykonal aj pedagogickú prax. Teologické štúdiá absolvoval v Santiagu (Chile). V Peru pôsobil ako pedagóg v saleziánskych školách a po takmer 50-ročnej práci v misiách sa vrátil na Slovensko.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 18.

194.

DURGUT, Jozef Alojz - 145. výročie úmrtia

14. január 1790 Mojmirovce - 12. november 1872 Ostrihom, Maďarsko

Cirkevný hodnostár. V rokoch 1812 a 1825 pôsobil ako kaplán a farár v Šali. V roku 1864 titulárny biskup a arcibiskupský vikár, 1869 ostrihomský veľprepoš, pápežský prelát. Znalec cirkevného práva. Vydal ako šaliánsky farár cirkevný spevník a modlitebnú knihu.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 276.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 527.

Šaľa : kapitoly z histórie mesta / Karol Šmida. - [1. vyd.]. - Šaľa : Mestský úrad, 1993. - S. 145.

195.

POLÓNYI, Viliam - 5. výročie úmrtia

6. júl 1928 Krupina - 12. november 2012 Bratislava

Herec, zaslúžilý umelec. Člen činoherných súborov vo Zvolene a v bratislavskej Novej scéne, v rokoch 1976-1982 riaditeľ divadla v Nitre. Účinkoval v rozhlase, v televízii, v slovenských i zahraničných filmoch a venoval sa aj dabingu.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 202-203.

Zomrel Viliam Polónyi, bývalý riaditeľ nitrianskeho divadla / (RE). In: My Nitrianske noviny. - Roč. 21, č. 46 (2012), s. 14.

196.

SÖRÉNI (Szörényi, Svorenň), Ladislav - 265. výročie úmrtia

24. október 1670 Trenčín - 13. november 1752 Nitra

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ. Teológiu a filozofiu študoval v Trnave a v Ríme. Od roku 1709 kanonik a katedrálny archidiakon, v rokoch 1715-19 rektor kňazského seminára v Nitre. V roku 1722 bol vyslancom nitrianskej kapituly na stavovskom sneme v Bratislave. Svoje bohaté vedomosti z cirkevného i občianskeho práva zachytil vo viacerých prácach.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1264-1265.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 317.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 135-136.

197.

GÁBRIŠ, Július - 30. výročie úmrtia

5. december 1913 Tesárske Mlyňany - 13. november 1987 Trnava, poch. v Tesárskych Mlyňanoch

Cirkevný hodnostár, historik, stredoškolský profesor. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach, na seminári v Trnave a v Bratislave na Bohosloveckej fakulte a na Prírodovedeckej fakulte Slovenskej univerzity. V roku 1973 titulárny biskup dekoriánsky, 1978 apoštolský administrátor trnavskej arcidiecézy, biskup Trnavskej diecézy, titulárny arcibiskup.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 373-375.

Reprezentačný biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík ... [et al.]- Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 87.

198.

MELICHER, Jozef - 35. výročie úmrtia

27. september 1919 Šaľa - 14. november 1982 Bratislava

Robotník, verejný činiteľ. V rokoch 1952-1953 predavač v obchode s domácimi potrebami v Šali, 1953-1960 tajomník Krajského výboru Zväzu československých invalidov v Nitre, do roku 1976 funkcionár zväzu invalidov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 147.

199.

ENGLISCHOVÁ, Gabriela - 80. výročie narodenia

17. november 1937 Trnovec nad Váhom - 7. január 1981 Bratislava

Maliarka, reštaurátorka. Študovala na gymnáziu v Komárne, v rokoch 1955-56 na Strednej škole umeleckého priemyslu, 1957-1963 na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Pôsobila ako odborná asistentka na Vysokej škole výtvarných umení a ako reštaurátorka v niekoľkých organizáciách, naposledy v Ústredí umeleckých remesiel v Bratislave. Zreštaurovala vyše 70 umeleckých diel, zamerala sa najmä na gotiku.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 57.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 18.

200.

ONÓDI, Ján - 90. výročie narodenia
45. výročie úmrtia

18. november 1927 Dubník - 13. december 1972 Nitra

Vysokoškolský učiteľ, redaktor. V rokoch 1959-1972 sa zaslúžil o budovanie maďarského oddelenia na Pedagogickej fakulte v Nitre, v rokoch 1959-1970 prodekan. Autor viacerých článkov a štúdií z oblasti pedagogiky, šéfredaktor časopisu Szocialista Nevelés.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 664.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 338-339.

201.

KIČKA (Kicska), Emil - 170. výročie narodenia

20. november 1847 Sľažany-Horné Sľažany - 7. november 1921 Horné Obdokovce

Lekár, jazykovedec. Od roku 1878 obvodný a nitriansky župný lekár v Horných Obdokovciach. Člen Nitrianskeho spolku lekárov a prírodovedcov. Špecializoval sa na gynekológiu, odborné články uverejňoval v Orvosi Hetilap. Venoval sa aj filológii, samostatne vydal prácu o podmete a prísudku v gramatike.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 79.

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 173.

202.

RAKOVSKÝ, Tibor - 95. výročie narodenia
35. výročie úmrtia

21. november 1922 Zlaté Moravce - 29. december 1982 Bratislava

Divadelný a televízny režisér, pedagóg, zaslužilý umelec. Počas stredoškolských štúdií režíroval v ochotníckom súbore v Zlatých Moravciach. V rokoch 1947-1964 a 1968-1982 režisér činohry Slovenského národného divadla v Bratislave.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 234.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 35.

203.

GUSTINI (Gusztinyi), Ján - 305. výročie narodenia
240. výročie úmrtia

23. november 1712 Zubrohlava - 31. január 1777 Močenok, poch. v Nitre

Náboženský spisovateľ, cirkevný hodnostár. Od roku 1762 nitriansky biskup a posledný dedičný nitriansky župan, zakladateľ bohosloveckého seminára v Nitre. Na Kalvárii dal vystavať kláštor pre nazarénov a budovu pre penzionovaných kňazov Prameritae Quieti. Obnovil tradíciu mariánskych pútí na Kalvárii, podporoval stavby a opravy kostolov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 428-429.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 245.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 54.

204.

MAUKSCH (Maukš, Mauchs), Michal - 215. výročie úmrtia

1740 - 25. november 1802 Tekovské Nemce

Kňaz, náboženský spisovateľ. Ako rímskokatolícky kaplán pôsobil v Novom Meste nad Váhom, roku 1768 farár v Hradišti, 1782 v Sľažanoch, 1785 v Tekovských Nemciach. Člen bernolákovského Slovenského učeného tovarišstva. Autor knihy modlitieb a náboženských piesní.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 120.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 903-904.

Tekovské Nemce : monografická historicko - národopisná publikácia o obci / Zost. Vincent Janček, Angela Havranová. - Tekovské Nemce : Obecný úrad, 2008. - S. 251.

205.

KLAUS, Alojz - 145. výročie narodenia

28. november 1872 Heřmanův Městec, Česká republika - 14. február 1931 Nitra

Učiteľ, vlastivedný pracovník. V rokoch 1921-1931 pôsobil ako riaditeľ Obchodnej akadémie v Nitre. Spoluzakladateľ Národného domu v Nitre v roku 1929. Autor učebníc, zostavovateľ monografií, turistických sprievodcov, redaktor českých zábavných časopisov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 92.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 75.

206.

KRIŽAN, Martin - 105. výročie narodenia

28. november 1912 Veľké Zálužie - 6. september 1990 Šurianky, poch. vo Veľkom Záluží

Misionár. V rokoch 1935-1973 pôsobil ako misionár v Ekvádore, kde pracoval ako ekonóm, riaditeľ saleziánskeho diela v Santiagu Mendez, viedol a riadil misijnú stanicu medzi domorodcami. Od roku 1974 pôsobil na Slovensku ako správca farnosti v Šuriankach.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 763-764.

207.

PIVOLUSKOVÁ, Terézia - 85. výročie narodenia
25. výročie úmrtia

29. november 1932 Nová Ves nad Žitavou - 25. september 1992 Nová Ves nad Žitavou

Knihovnička, stredoškolská profesorka. Študovala na gymnáziu v Zlatých Moravciach, popri zamestnaní knihovníctvo a slovenský jazyk na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. V rokoch 1953-1960 dokumentačná pracovníčka a vedúca knižnice na Povereníctve vnútra a v Štátnom slov. ústrednom archíve, 1960-1989 učiteľka na Strednej knihovníckej škole v Bratislave, súčasne 1969-1970 zástupkyňa riaditeľa, od roku 1970 riaditeľka školy. Popredná osobnosť slovenského knihovníctva a knihovníckeho školstva. Autorka učebníc, odborných článkov a štúdií.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 192.

D E C E M B E R

208.

FAHRMANN, František - 65. výročie úmrtia

8. apríl 1896 Nitra - 3. december 1952 Nitra

Maliar. Študoval v Budapešti, Mníchove, Ríme a v Paríži a podnikal študijné cesty po Európe. Pôsobil ako maliar v Trnave, od 1934 v Topoľčanoch, potom v Bratislave, od roku 1939 v Nitre. Autor portrétov, oltárnych obrazov a zátiší.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 48.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 39.

209.

ROSINSKÝ, Jozef - 120. výročie narodenia

5. december 1897 Bánovce nad Bebravou - 12. november 1973 Nitra

Hudobný skladateľ, pedagóg, regenschori, zbormajster. Hudbu študoval a krátko pôsobil ako učiteľ hudby v Taliansku. V roku 1925 sa vrátil na Slovensko a v roku 1926 sa natrvalo usadil v Nitre, kde pôsobil ako profesor hudby, zbormajster a regenschori v Nitrianskej katedrále. Jeho tvorba bola veľmi bohatá a všestranná - skomponoval spolu 269 diel svetských a 542 diel cirkevných skladieb. Svojou aktívnou činnosťou sa zaslúžil o rozvoj hudobného a kultúrneho života v Nitre.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 260-261.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 117.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 123-124.

210.

ŽÁK, Eudovít - 45. výročie úmrtia

20. november 1891 Palárikovo - 5. december 1972 Vrábľe

Kňaz. Pôsobil v Nových Zámkoch, od roku 1940 vo Vrábľoch. Podporoval slovenský vzdelávací a kultúrny spolok vo Vrábľoch, ktorý pestoval ľudový folklór a nacvičoval divadelné hry. Od roku 1938 vydával týždenník Slovenská jednota.

Literatúra:

Trubíni, Jozef : Vráble. - Vráble : Mesto Vráble, 1994. - S. 63.

211.

KONKOLY-THEGE, Július - 75. výročie úmrtia

21. december 1876 Zlaté Moravce - 6. december 1942 Budapešť, Maďarsko

Poľnohospodársky štatistik. Od roku 1898 pracovník ústredného štatistického úradu v Budapešti, v rokoch 1936-1939 jeho riaditeľ. Podpredseda maďarského výskumného ústavu ekonomického, člen Maďarskej akadémie vied. Zaoberal sa problematikou konjunktúry.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 164.

212.

ROŠKOVÁNYI, Augustín - 210. výročie narodenia
125. výročie úmrtia

7. december 1807 Senné - 24. február 1892 Nitra

Cirkevný hodnostár, spisovateľ, mecén. Od roku 1859 nitriansky biskup. Uznávaný vedec, plodný cirkevný spisovateľ, štedrý mecén. Autor obsiahleho literárneho diela teologických a cirkevných spisov o primáte rímskeho pápeža v rámci cirkvi, o celibáte, o zmiešaných manželstvách, a i. Zakladateľ diecéznej knižnice v Nitre, otvorenej v roku 1885. Na cirkevné a školské ciele vytvoril v Nitre viacero základín, ktorým venoval veľké finančné dotácie.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1169-1171.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 120.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 124-125.

213.

SVITAČ, Jozef - 80. výročie narodenia

8. december 1937 Nitra - 1. október 1981 Bratislava

Zápasník, tréner. Ako zápasník pôsobil v rokoch 1952-1958 v Škoda Plzeň. V roku 1958 na majstrovstvách Slovenska za AC Nitra vybojoval striebornú medailu a zanechal aktívnu činnosť. Pôsobil ako tréner v Nitre, v rokoch 1975-1977 aj juniorskej reprezentácie Československej socialistickej republiky vo voľnom štýle.

Literatúra:

Predstavujeme Vám Jozefa Svitača / Jozef Karabinoš. In: Nitriansky hlas. - Roč. 17, č. 6 (1976), s. 6.

214.

TURZO, Ondrej - 195. výročie úmrtia

14. október 1759 Beluša - 8. december 1822 Nitra

Katolícky kňaz, prekladateľ, kazateľ, bernolákovec. Študoval a od roku 1814 pôsobil v Nitre ako spirituál v kňazskom seminári. Zakladajúci člen Slovenského učeného tovarišstva.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1418.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 151.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 180.

215.

DÉRI, Aladár - 125. výročie narodenia

10. december 1887 Šaľa - 9. november 1943 Šaľa

Lekárnik. Farmáciu študoval vo Viedni a v Budapešti. Pôsobil ako lekárnik v Šali. V roku 1925 dostal živnostenské povolenie na výrobu sódovej vody. Zriadil tenisový kurt pre verejnosť, bol spoluorganizátorom rôznych kultúrnych podujatí, režisérom ochotníckych divadelných predstavení.

Literatúra:

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 196.

Vitajte v meste Šaľa / Text : Július Morávek. - Šaľa : Focesa, 2008. - S. 35.

216.

LIEB, Ignác - 180. výročie úmrtia

30. august 1764 Trnava - 10. december 1837 Veľké Zálužie

Ľudovýchovný pracovník, kňaz, náboženský spisovateľ. V rokoch 1795-1837 pôsobil ako farár vo Veľkom Záluží, od 1818 dekan hlohovského dekanátu, 1831 trnavský kanonik. V rokoch 1792-1796 člen Slovenského učeného tovarišstva. Zaoberal sa ľudovýchovnou činnosťou, jeho spis Nucleus sapientiae ... je priekopníckym dielom slovenskej zdravotníckej osvety.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 399.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 819.

Veľké Zálužie : obec s históriou : monografia dejín obce / Peter Keresteš ; [Peter Vince ; fotografie Ján Huňady, Peter Rafaj, Róbert Žilík]. - 1. vyd. - Nitra : Enars, [2012], s. 294.

217.

VALENT, Štefan - 10. výročie úmrtia

29. júl 1908 Nitra - 10. december 2007 Nitra

Výtvarný teoretik, právnik, športovec. Pôvodným povoláním právnik, významný slovenský športovec -tenista a hokejista tridsiatych rokov 20. storočia. Zakladateľ a prvý riaditeľ (1965 - 1979) Krajskej galérie v Nitre. V roku 1992 Čestný občan mesta Nitry, nositeľ vyznamenania Spravodlivý medzi národmi.

Literatúra:

Reálie a personálie Nitry / Anton Pažitný. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 252-253.

Spomienky na Štefana Valenta (1908-2007) / Marta Hučková. - Nitra : Nitrianska galéria, 2009. - 57 s.

JUDr. Štefan Valent : personálna bibliografia / Marta Pernická, Helena Mižáková. - Nitra : Krajská knižnica Karola Kmeťka, 2008. - 45 s.

218.

MÉSZARÓŠ (Mésároš), Ondrej - 205. výročie úmrtia

23. október 1741 Varín - 12. december 1812 Nitra

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ, bernolákovec. V roku 1762 študoval v Nitre filozofiu a teológiu, od 1804 pôsobil ako kanonik v Nitre. Popredný predstaviteľ bernolákovského Slovenského učeného tovarišstva. Podporoval kultúrne podujatia, vlastným literárnym dielom širil a upevňoval bernolákovský spisovný jazyk. Písal homiletickú literatúru, z nemčiny preložil modlitebnú knižku a náboženské práce.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 914-915.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 154-155.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 94-95.

219.

MAJOR, Štefan - 125. výročie narodenia

13. december 1887 Vráble - 19. september 1963 Bratislava

Učiteľ, politik, diplomat, publicista. Pôsobil na dedinských školách v Nevidzanoch, v rokoch 1920-23 Malých Chyndíciach a v Branči. Spoluorganizátor decembrového generálneho štrajku vo Vrábľoch a okolí v roku 1920. V rokoch 1945-1951 riaditeľ tlačiarne Pravda, 1951-1957 československý veľvyslanec v Maďarsku. Funkcionár najvyšších stranických orgánov a spoločenských organizácií.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 529.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 35-36.

220.

KASALA, Ján - 145. výročie narodenia

13. december 1872 Poľný Kesov - 5. január 1933 Horné Vestenice

Kňaz, cirkevný pedagóg, sociálny organizátor. Študoval a pôsobil v Nitre ako špirituál a profesor základnej i špeciálnej dogmatiky. Od roku 1898 správca farnosti v Horných Lefantovciach, od 1907 hlavný bibliotekár Diecéznej knižnice v Nitre. Bol známy ľudomil a vedúci predstaviteľ kresťansko-demokratického hnutia v Nitre i v diecéze. Patril k zakladateľom Kresťanského robotníckeho spolku (1905) a Kresťanského murárskeho spolku (1906).

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 643.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 73-74.

Z histórie obce Poľný Kesov a jej občanov : [900 rokov Zoborskej listiny] / [Jozef Gál]. - [1. vyd.]. - Poľný Kesov : Obecný úrad, 2013. - S. 26-27.

221.

DUBAY, Dezider Anton - 115. výročie narodenia

21. december 1902 Žikava - 16. október 1993 Rohožník

Knihovník, bibliograf, jazykovedec a editor, pedagóg, kňaz. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach. V rokoch 1931-1940 pracoval ako stredoškolský profesor na františkánskom gymnáziu v Malackách, v rokoch 1940-1951 bibliograf Knižnice Slovenskej univerzity v Bratislave. Na konci roka 1951 odišiel do pastorácie. Organizoval založenie slovenskej národnej bibliografie a tvoril bibliografické diela registrujúcej i retrospektívnej bibliografie.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 339-340.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 262-263.

222.

LAČNÝ, Daniel Ľudovít - 165. výročie narodenia

22. december 1852 Modra - 19. marec 1914 Nitra

Publicista, učiteľ, autor učebníc. Od roku 1898 pôsobil v Nitre. Prispieval do Obzoru, články o poverách, názvosloví a miestopise uverejňoval v Sborníku a Časopise MSS. Autor učebníc, spolupracovník Prostonárodného evanjelického škólnika.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 335.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 175.

223.

DROZD, Štefan - 110. výročie narodenia

23. december 1907 Prievidza-Hradec - 7. február 1979 Nitra, poch. v Prievidzi-Hradci

Literárny historik, cirkevný hodnostár. Študoval a od roku 1940 pôsobil v Nitre ako kaplán, profesor dievčenského gymnázia a pedagogickej školy, prefekt malého seminára. Zastával viaceré cirkevné funkcie - bol predsedom cirkevného súdu, od roku 1960 kanonikom, 1977 veľprepoštom sídelnej kapituly nitrianskej. Jeho rozsiahle literárne dielo bolo orientované na dejiny slovenskej literatúry, najmä výskum bernolákovcov. Od roku 1941 bol správcom Diecéznej knižnice v Nitre. Ako muzikológ sa venoval dejinám slovenskej hudby.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 261-262.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 506.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 32-33.

224.

SIKA, Pavol - 65. výročie narodenia

5. výročie úmrtia

23. december 1952 Leštiny - 4. september 2012 Nitra

Pedagóg, kultúrny pracovník, organizátor kultúrneho života v Nitre. Dlhé roky pôsobil ako pedagóg na Katedre slovenského jazyka a literatúry, neskôr na Katedre rómskej kultúry Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. V rokoch 1990-1996 pôsobil ako riaditeľ Nitrianskej galérie v Nitre. Bol zakladateľom a riaditeľom medzinárodného festivalu klasickej gitarovej hudby v Nitre Cithara aediculae, organizátorom kultúrno-spoločenského podujatia Palánok, rómskeho filmového festivalu Kalo čangalo.

Literatúra:

Mozaika miestnej kultúry 2013 : občasník Krajského osvetového strediska v Nitre pri príležitosti 60. výročia inštitucionalizácie osvetovej práce na Slovensku. - 1. vyd. - Nitra : Krajské osvetové stredisko, 2013. - [39] s. Zomrel organizátor a pedagóg Pavol Sika / (SY/ČE). In: My Nitrianske noviny. - Roč. 21, č. 36 (2012), s. 9.

225.

LÓWY, Anton - 165. výročie narodenia

24. december 1852 Hlohovec - 22. november 1933 Nitra

Kníhtlačiar, knihár. Od roku 1900 majiteľ tlačiarne v Nitre. Tlačil knihy regionálnych autorov a spolkov, merkantilné a drobné tlače, kalendáre, noviny a časopisy.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 429.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 175.

226.

KRČMÉRY, Štefan - 125. výročie narodenia

26. december 1892 Mošovce - 15. február 1955 Pezinok

Básnik, literárny historik a kritik, prekladateľ, redaktor. V rokoch 1935-1941 žil v Nitre, krátko býval aj na evanjelickej fare v Zlatých Moravciach. Okrem literárnej tvorby sa venoval aj dejinám slovenskej literatúry. V rokoch 1919-1932 tajomník Matice slovenskej, v rokoch 1922-1932 redaktor Slovenských pohľadov.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 343-345.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 250-251.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 174.

227.

ZONGOR, Žigmund - 360. výročie úmrtia

okolo 1580 Špačince - 27. december 1657 Bratislava

Cirkevný hodnostár, mecén. Od roku 1616 člen Nitrianskej kapituly, od 1637 kanonik-lektor Nitrianskej kapituly, čanádsky titulárny biskup a zástupca nitrianskeho sídelného biskupa Štefana Bosňáka. Bol správcom biskupských majetkov a Nitrianskeho hradu. Roku 1638 ako vyslanec nitrianskej kapituly sa zúčastnil na trnavskej synode.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1536-1537.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 468.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 181.

228.

DZIAN, Ján - 90. výročie narodenia

28. december 1927 Kolačno - 6. január 1973 Šaľa

Hospodársky pracovník. Študoval na Vysokej škole politickej a na Fakulte technológie palív a vody Vysokej školy chemickotechnologickej v Prahe. V rokoch 1951-57 pôsobil v Nitre ako vedúci odboru Krajského výboru Komunistickej strany Slovenska, 1970-73 podnikový riaditeľ Slovnaftu v Bratislave. Spoluorganizátor social. chemického veľkopriemyslu na Slovensku, najmä petrochémie.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 406.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 536.

229.

JANICS, Kálmán - 105. výročie narodenia

29. december 1912 Kráľová nad Váhom - 20. august 2003 Kráľová nad Váhom

Lekár, spisovateľ, publicista, verejný činiteľ. Študoval na Univerzite Komenského v Bratislave. Pôsobil ako lekár v Komárne, Trenčíne a v Jelšave. Po napísaní knihy A hontalanság évei musel zanechať zamestnanie lekára. Pracoval ako skladník, neskôr ako lekár v Hydrotave a v Dusle Šaľa. V roku 1989 rehabilitovaný a publikačne činný. Zakladateľ Maďarskej kresťanskodemokratickej strany, člen parlamentu.

Literatúra:

A cseh/szlovákiai magyar irodalom lexikona 1918-2004 / Főszerkesztő Fónod Zoltán. - 2. opr., rozš. vyd. - Bratislava : Madách-Posonium, 2004. - S. 175.

Vzácné stretnutia : MUDr. Kálmán Janics (1912-2003) / Š. Chrappa. In: Slovo Šaľanov. - Roč. XV, č. 1 (2010), s. 24.

230.

BAKALA, Jozef - 110. výročie narodenia

29. december 1907 Sedliacka Dubová - 16. január 1974 Nitra

Právnik, odborný spisovateľ, vysokoškolský učiteľ. Pôsobil ako súdny praktikant, v rokoch 1942-45 pracovník obvodného úradu pre pozemkovú reformu v Nitre. Od roku 1954 pôsobil na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, v rokoch 1957-1961 prorektor. Autor a spoluautor vysokoškolských učebníc, učebných textov a príručiek z oblasti roľníckeho družstevného práva a bezpečnosti pri práci v poľnohospodárstve.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 108.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 15.

231.

ZELENÁK, Ján - 30. výročie úmrtia

18. október 1941 Nitra-Dražovce - 30. december 1987 Bratislava, poch. v Nitre-Dražovciach

Kňaz, kazateľ. Študoval v kolégiu Spoločnosti Ježišovej v Šali. Od roku 1599 pôsobil ako farár v Hlohovci. Pred príchodom Turkov sa uchýlil do Trnavy, kde vypomáhal v duchovnej službe hlavne ako svedník a slovenský kazateľ. Roku 1605 katedrálny kanonik, súčasne od roku 1608 rektor a slovenský kazateľ Kostola sv. Michala archanjela v Trnave. Bol výborným kazateľom, zomrel v chýre svätosti.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1156.

235.

VERESMARTY, Michal - 445. výročie narodenia

1572 Veresmart, Rumunsko - 1645 Bratislava

Cirkevný hodnostár, kalvínsky kazateľ. Pôsobil ako rektor v Cegléde, Kecskeméte a Nagykőrösi, kde pôsobil aj ako kazateľ. Pred častými nájazdmi Turkov so svojimi veriacimi si našli útočisko v roku 1599 v Mojmírovciach. Pre svoje protikatolícke vystúpenie bol väznený v Nitre. V roku 1610 konvertoval na katolícku vieru a študoval na jezuitských kolégiách vo Viedni a v Bratislave. Od roku 1613 pôsobil ako farár v Šali, od 1615 kanonik Bratislavskej kapituly a bátsky opát.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 262.

236.

SEČĚNI (Szécsényi), Juraj - 425. výročie narodenia

1592 Szécsény, Maďarsko - 18. február 1695 Bratislava

Cirkevný hodnostár. Pôsobil v Šali ako rímskokatolícky farár, od roku 1685 ostrihomský arcibiskup a uhorský prímás. V cirkevnej politike pokračoval v úsilí svojich predchodcov o rekatolizáciu Uhorska, podporoval cirkevné školstvo a rehole. Tlačou vydal pohrebnú kázeň, 1692 v Trnave znovu vydal Evanjeliá a epištoly a Ostrihomský rituál, v 19. stor. vyšli jeho listy spolu s listami synovca Pavla.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1204.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 188-189.

237.

RONCHETTI, Jozef - 180. výročie narodenia

1837 Hlohovec - 23. október 1904 Nitra

Kominársky majster, požiarnik, priekopník hasičstva v nitrianskom regióne. Roku 1866 sa stal členom kominárskeho cechu, 1869 založil prvý dobrovoľný hasičský zbor v Nitre. Bol predsedom Uhorského krajinského kominárskeho zväzu, predsedom Hornouhorskej priemyselnej korporácie, ministerským priemyselným radcom, členom mestského zastupiteľstva a starostom vinohradníckej obce Zobor.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 121-122.

238.

LÓSY, Gejza - 85. výročie úmrtia

1841 ? - 1932 Nitra

Maliar, geometer. Po štúdiách sa natrvalo usadil v Nitre, pracoval ako vedúci pozemkovej knihy pri súdnej stolici. Vytvoril rad obrazov vtedajšej Nitry, jej malebných uličiek a zákutí i panoramatických pohľadov na mesto. Prispieval perokresbami a vtipnými figurálnymi motívmi do miestnych humoristických listov, uverejňoval historické články v miestnych tlačovinách, zaslúžil sa o rozšírenie fototechniky v Nitre.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 89.

239.

ZELLER (Czeller), Ľudovít - 65. výročie úmrtia

1854 Šaľa? - 1952 poch. v Šali

Úradník, zakladateľ a hlavný veliteľ Dobrovoľného hasičského zboru v Šali. Pracoval na panskom majetku ako poslík, neskôr ako úradník Prefektúry verejnozákladinových majetkov v Šali. Všetok svoj čas venoval budovaniu hasičského zboru. Mestská rada ho už ako 21 ročného poverila založením Dobrovoľného hasičského zboru a menovala ho aj jeho prvým veliteľom.

Literatúra:

Šaľa : kapitoly z histórie mesta / Karol Šmida. - [1. vyd.]. - Šaľa : Mestský úrad, 1993. - S. 205-206.

135 rokov dobrovoľných hasičov (1879 - 2014) : vyberáme z kroniky mesta. In: Slovo Šaľanov. - Roč. XIX, č. 10 (2014), s. 28.

240.

KOVÁCS, Alajos - 55. výročie úmrtia

1875 Plešany (Szentés) - 1962 Bratislava

Učiteľ, zakladateľ a predseda SZÁMTE (Szlovenszkói Általános Magyar Tanítóegyesület, Všeobecný maďarský učiteľský zbor na Slovensku). V rokoch 1898-1935 pôsobil ako rektor v Nedede, bol zakladateľom spotrebného družstva, organizátorom kultúrneho života v obci a pôsobil aj ako dirigent a knihovník.

Literatúra:

Pukkai, László : Magyar tanítók emlékezete : Kovács Alajos (1875-1962). In: Katedra. - Roč. 13, č. 8 (2006), s. 12-13.

241.

KESZELI, Anton - 90. výročie narodenia
10. výročie úmrtia

1927 Trnovec nad Váhom - 2007 Trnovec nad Váhom

Futbalista, tréner. Pôsobil v Maďarsku, hral v Piešťanoch a s hráčskou aktívnou činnosťou končil v rodnom Trnenci nad Váhom. Štyri roky viedol slovenskú dorasteneckú reprezentáciu a od roku 1970 spolu s trénerom Vladimírom Mirkom česko-slovenskú dorasteneckú reprezentáciu. Ako tréner

v rokoch 1977-79 a 1987-1990 pôsobil v afrických rozvojových krajinách. Viac ako 10 rokov pôsobil v klube Slovan Duslo Šaľa, ako tréner mládeže a seniorov, resp. metodik klubu. Bol členom Ústrednej trénerskej rady v Prahe a Bratislave.

Literatúra:

Po Keszelim zostala futbalová pečať / Jozef Sklenár. In: My Nitrianske noviny. - Roč. 16, č. 34 (2007), s. 30.
Za Antonom Keszelim : v rokoch 1946-1950 hral v maďarskej lige / Jozef Sklenár. In: Slovo Šaľanov. - Roč. 12, č. 9 (2007), s. 40.

II. UDALOSTI

242.

1002 - prvá písomná zmienka o meste **Šaľa** ; - 1015. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 117-118.
Šaľa / Ladislav Bukovszky ... a kol. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - 283 s.

243.

1002 - prvá písomná zmienka o obci **Diakovce** (Waag, 1102 Uaga, ...1297 Deaky...) ; - 1015. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 315.
Encyclopaedia Beliana : Slovenská všeobecná encyklopédia. - Zv. 3.: Č-Eg. - Bratislava :
Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2003. - S. 347.

244.

1232 - prvá písomná zmienka o obci **Velčice** ; - 785. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 234-235.
Velčice : z dejín prírody a kultúry obce / [Autorsky prispeli : Michal Eliáš, Pavol Eliáš,
Karol Eliáš ; zost. : Michal Eliáš]. - Velčice : Obecný úrad, 1997. - 119 s.

245.

1232 - prvá písomná zmienka o obci **Host'ová** (Guesta) ; - 785. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 447-448.
Nyitrageszte [Host'ová] : monográfia / Fehér Sándor. - [Bratislava] : AB-ART, 1997. - 63 s.

246.

1232 - prvá písomná zmienka o obci **Nemčiňany** ; - 785. výročie

Literatúra: Nemčiňany v premenách času / Miroslav Pius... a kolektív. - Nemčiňany : Obecný úrad
Nemčiňany, 2009. - 256 s.

247.

1232 - prvá písomná zmienka o obci **Žitavce** ; - 785. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 392-393.

248.

1237 - prvá písomná zmienka o obci **Tešedíkovo** (Pered) sa nachádza v listine Pannonhalského
opátstva z rokov 1237 - 1240 ; - 780. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku. 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 159.
Pred 770 rokmi sa spomína meno našej obce prvýkrát / Veronika Nováková. In:
Tešedíkovské noviny. - Roč. 9, č. 1 (2007), s. 1, 2.

249.

1247 - prvá písomná zmienka o obci **Výčapy** ako Wychap ; - 770. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 292-293.

250.

1272 - prvá písomná zmienka o obci **Rišňovce** ; - 745. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 494.
Rišňovce 1272 - 1997 / Rudolf Kujovský a kol. autorov; zostavil : Anton Daniš. - Rišňovce
: Obecný úrad, 1997. - 144 s.

251.
1272 - prvá písomná zmienka o obci **Martin nad Žitavou** (Zenthmarton) ; - 745. výročie
 Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 239.
252.
1297 - prvá písomná zmienka o obci **Telince** ; - 720. výročie
 Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 154.
253.
1322 - prvá písomná zmienka o obci **Obyce** (Ebedicz) ; - 695. výročie
 Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 338-339.
254.
1332-37 - prvá písomná zmienka o obci **Hostie** ; - 685. výročie
 Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 447.
 Encyclopaedia Beliana. - Zv.6.: His-Im. - Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2010. - S. 201.
255.
1332-37 - prvá písomná zmienka o obci **Melek** ; - 685. výročie
 Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 247.
256.
1367 - prvá písomná zmienka o obci **Dyčka** ; - 650. výročie
 Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 373.
 Dyčka : história a súčasnosť (1367 - 2007) / Alexander Reško. - Vráble : Mesto Vráble, 2007. - 121 s.
257.
1387 - prvá písomná zmienka o obci **Jedľové Kostol'any** ; - 630. výročie
 Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 518.
 Jedľové Kostol'any : príroda, história, zvyky a obyčaje / Darina Turčániová, Dana Hubáčová a Iveta Kováčová. - Zlaté Moravce : Okresný úrad, 1998. - 191 s.
258.
1397 - prvá písomná zmienka o obci **Zlatno** ; - 620. výročie
 Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 356-357.
259.
1652 - 26. augusta sa odohrala víťazná bitka uhorského vojska proti Turkom pri **Veľkých Vozokanoch**. V bitke padli štyria Esterházyovci - Ladislav (1626-1652), František (1617-1652), Tomáš (1625-1652), Gašpar (1628-1652). Na mieste boja je postavený pamätník ; - 365. výročie
 Literatúra: Zlaté Moravce a okolie ... / Štefan Rakovský a kol. - Bratislava : Slavín, 1969. - S. 84.
 Zastav sa, pocestný a čítaj ... : 340. výročie víťazstva nad Turkami pri Veľkých Vozokanoch / M. Bucheň. In: Nitriansky hlásnik. - Roč. 2, č. 25 (29. 6. 1992), s. 4.
260.
1722 - dokončili a odovzdali v **Nitre** budovu piaristického gymnázia - terajšieho Gymnázia sv. J. Kalazanského ; - 295. výročie
 Literatúra: Školstvo / Štefan Milo. In: Nitra. - Bratislava : Obzor, 1978. - S. 189.

261.

1747 - 20. - 21. augusta sa prehnalo nad **Nitrou** veľké množstvo kobyliiek. Obyvateľom sa podarilo kobyličky zahnať, takže nenarobili väčšie škody ; - 270. výročie
Literatúra: Od Gorazda ku gorazdovcom / V. Judák, I. Hanko. - Nitra : Kňazský seminár sv. Gorazda, 1994. - 79 s.

262.

1792 - vznikol v **Nitre** prvý pobočný stánok Slovenského učeného tovarišstva. Jeho zakladateľom boli cirkevní hodnostári, profesori gymnázia a teológie, kňazi a klerici ; - 225. výročie
Literatúra: Slovenské národné obrozenie v Nitre / Jozef Ambruš. In: Nitra. - Bratislava : Obzor, 1978. - S. 70-71.
Pobočný stánok Slovenského učeného tovarišstva v Nitre / Michal Eliáš. In: Kapitoly z dejín Nitry. - Bratislava : Slovenské pedagog. nakl., 1963. - S. 71.

263.

1872 - 2. januára v tlačiarni Neugebauera v **Nitre** vytlačili prvé nitrianske slovenské noviny : "Lekárnické noviny", ktoré tu vydávali od r. 1848 v maďarčine a od r. 1869 v nemčine. V tom istom čase tiež vyšli slovenské "Nitra-trenčianske noviny" ; - 145. výročie
Literatúra: Nitrianske tlačiarne a noviny / Štefan Supek. In: Nitra. - Bratislava : Obzor, 1978. - S. 195.

264.

1877 - vybudovali verejné osvetlenie s petrolejovými lampami v **Šali** ; - 140. výročie
Literatúra: Vitajte v meste = Welcome to our town / [text : Július Morávek] ; foto : Igor Boháč, Igor Takáč ; obálka a graf. úprava: Lukáš Boháč. - Šaľa : Focesa, [2008]. - S. 13.

265.

1882 - 3. apríla bol založený Dobrovoľný hasičský zbor v **Topoľčiankach**. Bol prvý DHZ v rámci župy Tekovskej a Zlatomoraveckého slúžnovského okresu ; - 135. výročie
Literatúra: Historický úspech našich hasičov / Karol Kováč. In: Naše Topoľčianky. - Č. 2 (2003), s. (8).
125. výročie DHZ v Topoľčiankach / Vladislav Krajčo. In: Naše Topoľčianky. - Č. 3 (2007), s. 1, 2.

266.

1882 - 1. júla položili základný kameň pre výstavbu prvej divadelnej budovy v **Nitre**, v ktorej sa začalo hrať už 19. novembra 1883 ; - 135. výročie
Literatúra: Z hudobného života Nitry v minulosti a súčasnosti / Helena Stančeková, Richard Rybarič. In: Kapitoly z dejín Nitry. - Bratislava : Slovenské pedagogické nakl., 1963. - S. 21.

267.

1882 - založili v **Nitre** Katolícky tovarišský spolok, ktorý bol predchodcom kresťanských odborov ; - 135. výročie
Literatúra: Nitra v období kapitalizmu / Marian Zemene. In: Nitra. - Bratislava : Obzor, 1978. - S. 82-83.

268.

1882 - živnostníci v **Šali** založili Spojené zámočnícke, stolárske, kováčske, kolárske, sedlárske, tehliarske, tesárske, murárske a pokrývačské živnostenské spoločenstvo ; - 135. výročie
Literatúra: Vitajte v meste = Welcome to our town / [text : Július Morávek] ; foto : Igor Boháč, Igor Takáč ; obálka a graf. úprava: Lukáš Boháč. - Šaľa : Focesa, [2008]. - S. 13,15.

269.

1892 - vznikla obec **Kapince** zlúčením Dolných a Horných Kapiniec ; - 125. výročie
Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 16.

270.

1892 - založil Š. Ambrózy-Migazzi Arborétum v **Mlyňanoch** - unikátnu zbierku vždyzelených drevín (dnes je tu vysadených okolo 2300 taxónov) ; - 125. výročie
Literatúra: Encyclopaedia Beliana. - Zv. 1.: A-Belk. - Bratislava: SAV a Veda, 1999. - S. 336.

271.

1912 - otvorili v **Nitre** na Zobore Štátnu ľudovú školu. V roku 2009 získala čestný názov Základná škola kráľa Svätopluka ; - 105. výročie
Literatúra: Školstvo / Štefan Milo. In: Nitra. - Bratislava : Obzor, 1978. - S. 171.
Základná škola pod Zoborom nesie názov po kráľovi Svätoplukovi / (ČE). In: My Nitrianske noviny. – Roč. 18, č. 45 (2009). - Príl. Trh práce. - S. 11.

272.

1922 - založili v **Nitre** Slovenské poľnohospodárske múzeum ; - 95. výročie
Literatúra: Encyklopédia Slovenska. - Zv. 5.: R-Š. - Bratislava : Veda, 1981. - S. 471.
Slovenské poľnohospodárske múzeum v Nitre. - Nitra : Agrokomplex-Výstavníctvo, 1981. - 14 s.

273.

1922 - vznikla v **Svätoplukove** (vtedajšom Šalgove) organizovaná dobrovoľná požiarna ochrana ; - 95. výročie
Literatúra: Z histórie dobrovoľnej požiarnej ochrany / Ivan Lobodáš. In: Svätoplukovčan. - Roč. 4, č. 1 (2003), s. 8.

274.

1927 - 12.-16. mája boli v **Ivanke pri Nitre** a v Poľnom Kesove masové štrajky poľnohospodárskych robotníkov za vyššie mzdy a jedenásťhodinovú pracovnú dobu ; - 90. výročie
Literatúra: Nitrianske revolučné letopisy / Marián Zemene. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 11, č. 8 (1987), s. 34.

275.

1927 - vznikla prvá taxi služba v **Šali** a prvým taxikárom bol pán Zoltán Lahita (1901-1978) ; - 90. výročie
Literatúra: Začiatky taxikárčenia v Šali / Štefan Chrappa. In: Slovo Šaľanov. - Roč. XIII, č. 5 (2008), s. 29.

276.

1932 - založil Biskupský úrad v **Nitre** ženský učiteľský ústav pre výchovu učiteliek na katolíckych ľudových školách - školu neskôr premenovali na Učiteľskú akadémiu ; - 85. výročie
Literatúra: Školstvo / Štefan Milo. In: Nitra. - Bratislava : Obzor, 1978. - S. 173.

277.

1937 - v máji ohlásilo 315 stavebných robotníkov všeobecný štrajk, ktorý sa postupne rozšíril na všetky stavby v **Nitre** a pridali sa i robotníci pracujúci na regulácii rieky Nitry. Solidárni s nimi boli i robotníci firmy Ferenit, Kramer a synovia ; - 80. výročie
Literatúra: Rozvoj priemyslu a hospodárska situácia / Ludmila Šulganová. In: Nitra. - Bratislava : Obzor, 1978. - S. 100-101.

278.

1937/1938 - v školskom roku sa začalo vyučovanie v novej budove najstaršej školy v **Nitre** na Číneši - dnes Základná škola kniežaťa Pribinu ; - 80. výročie

Literatúra: Základná škola kniežaťa Pribinu oslavuje 70. výročie založenia / Kristína Rídekyová. In: Nitrianske noviny. - Roč. 16, č. 42 (2007), s. 10.

279.

1952 - 8. júla zriadili v **Nitre** Vysokú školu poľnohospodársku (dnes Slovenská poľnohospodárska) ; - 65. výročie

Literatúra: Míľniky histórie. In: Poľnohospodár. - Roč. 51, č. 1 (2006), s. 2.

Z drevených barakov prešli do komplexu za 218 miliónov / - th -. In: Nitrianske noviny. - Roč. 15, č. 15 (2006), s. 6.

280.

1952 - vznikol v **Nitre** akademický folklórny súbor Zobor ; - 65. výročie

Literatúra: Zoboristi vystúpia v Turecku i Číne / Renáta Chosraviová. In: Schránkové Nitrianske noviny. - Roč. 2/13, č. 31 (2006), s. 2.

281.

1952 - septembri otvorili Základnú umeleckú školu v **Šali** ; - 65. výročie

Literatúra: Škola vychováva talenty a poskytuje nadštandard / Marianna Petrová. In: Noviny Juhozápadu. - Roč. 15, č. 9 (2006), s. 7.

282.

1957 - otvorili vo **Veľkom Záluží** Psychiatrickú nemocnicu ; - 60. výročie

Literatúra: Nemocnica vo Veľkom Záluží má jubileum / (TH). In: Nitrianske noviny. - Roč. 16, č. 43 (2007), s. 6.

283.

1962 - 2. februára sa začala v **Nitre** výstavba nového závodu na spracovanie plastických látok – Plastika ; - 55. výročie

Literatúra: Encyklopédia Slovenska. - Zv. 4.: N-Q. - Bratislava : Veda, 1980. - S. 343.

284.

1962 - bol zriadený Majetok stálej celoštátnej poľnohospodárskej výstavy, n. p. **Nitra** ; - 55. výročie

Literatúra: Pätnásť rokov stálej celoštátnej poľnohospodárskej výstavy v Nitre / Pavel Paulička. - Bratislava : Príroda, 1977. - 131 s.

10. výročie Majetku stálej celoštátnej poľnohospodárskej výstavy v Nitre. - Nitra : MSCPV, 1973. - [16] s.

285.

1967 - 1. septembra otvorili v **Nitre** Základnú školu Nábregie mládeže ; - 50. výročie

Literatúra: Základná škola Nábregie mládeže vychováva majstrov / Marianna Petrová. In: Vrábelské noviny. - Roč. 15, č. 16 (2006), s. 13.

Nový školský rok otvorili v zrekonštruovanej budove / Renáta Chosraviová. In: Nitrianske noviny. - Roč. 15, č. 37 (2006), s. 25.

286.

1972 - vznikla v **Nitre** na Cabajskej 6 Stredná odborná škola potravinárska (SOŠ, pôvodne ako odborné učilište) ; - 45. výročie

Literatúra: SOŠ na Cabajskej 6 v Nitre vzdeláva majstrov mnohých remesiel / Jana Černáková. In: Nitrianske noviny. - Roč. 20, č. 14 (2011), s. 17.

287.

1977 - v októbri odovzdali v **Nitre** do užívania novostavbu Slovenskej štátnej sporiteľne a obchodného domu Dom módy ; - 40. výročie
Literatúra: Dokončili Dom módy. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 1, č. september (1977), s. 8.

288.

1982 - založili v **Nitre** zmiešaný spevácky zbor Cantantína ; - 35. výročie
Literatúra: K dejinám zborového spevu na Slovensku. - 5 / Sprac. Tibor Sedlický. - Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2000. - S. 68.

289.

1987 - 1. septembra bola otvorená v **Nitre** na Klokočine Základná škola na Škultétyho ulici ;
- 30. výročie
Literatúra: Základná škola na Škultétyho ulici má Eko-triedu / Renáta Chosraviová. In: Nitrianske noviny. - Roč. 15, č. 21 (2006), s. 12.

290.

1987 - založili v **Nitre** detský folklórny súbor Borinka ; - 30. výročie
Literatúra: Ponitrianske folklórne slávnosti 1993 / sprac. Irena Števková. - Nitra : Regionálne kultúrne stredisko, 1993. - Nestr.

291.

1992 - 18. septembra sa otvorili brány novostavby Divadla Andreja Bagara v **Nitre** ; - 25. výročie
Literatúra: Nová budova divadla : oslavovali jubileum / Marianna Petrová. In: Nitrianske noviny. - Roč. 16, č. 40 (2007), s. 9.
Divadelníci oslavovali / (R). In: Nitrianske noviny. - Roč. 16, č. 39 (2007), s. 1.

292.

1992 - vznikla v **Nitre** na sídlisku Klokočina cirkevná Základná škola sv. Marka ; - 25. výročie
Literatúra: ZŠ sv. Marka chystá letné tábory : so športom, angličtinou aj fyzikou / Jana Černáková. In: Nitrianske noviny. - Roč. 20, č. 19 (2011), s. 19.

293.

2007 - 5. júla otvorili v **Nitre** v areáli Nitrianskeho hradu prvé Diecézne múzeum na Slovensku ;
- 10. výročie
Literatúra: Na Nitrianskom hrade otvorili Diecézne múzeum / - mh -. In: Nitrianske noviny. - Roč. 16, č. 27 (2007), s. 5.

294.

2012 - bola v **Šali** otvorená Galéria Focesa; - 5. výročie
Literatúra: Šaľa má výstavnú galériu : najpôsobivejšia zbierka fotoaparátov / (LT, ivn). In: Slovo Šaľanov. - Roč. XVII, č. 11 (2012), s. 15.

MDT : 015 (437.622):929
NÁZOV : Kalendár výročí osobností a udalostí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce na rok 2017
ZOSTAVOVATEĽ : Viola Bieliková
ZODP. REDAKTOR : Mgr. Monika Lobodášová, riaditeľka Krajskej knižnice K. Kmeťka v Nitre
MIESTO VYDANIA : Nitra
ROK VYDANIA : 2016
VYDAVATEĽ : Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre
NÁKLAD : 30 kusov

ISBN 978-80-85143-68-3
EAN 9788085143683